

Aposil

Bi Jisas m̄n̄m dad ameb okok k̄ri tap tari tari ḡlak

Luk Tiopilas nop kauyan̄ ñu k̄l t̄kak

¹ Mam Tiopilas. Yad nep m̄n̄m ned ñu k̄l t̄knek ak, Jisas nop t̄k dapek, pob̄n̄ ḡl, w̄g waḡn ḡl m̄d dam̄l, tap tari tari ḡl, m̄n̄m tari tari ag ñ̄l gak ak, nep m̄j ned ak ñu k̄l t̄knek.

² K̄sen, God Jisas nop dad ap ran jak seb kab alañ s̄j̄ak dad amnak. Pen ne seb kab ar alañ s̄j̄ak amn̄g gak won ak, ne gek Kaun S̄j̄ ne m̄n̄m ne dad ameb ag lak bi okok k̄rop ag ñ̄ tep gak. M̄n̄m n̄bak maḡlsek ned ñu k̄l t̄k̄l nep ñ̄nek.

³ Jisas k̄mak pen kauyan̄ war̄k̄l, ñ̄n̄ akn̄b ñ̄njūl omal (40) nab ak ñ̄n̄ kon̄ai nep m̄sen̄ l̄l, m̄n̄m ne dad ameb bi ne okok eip m̄d̄l, God bin bi d̄l kod m̄den̄gab m̄n̄m ak k̄rop ag ñ̄ol̄ḡp. N̄g gek, k̄ri ud̄n̄ maḡl k̄ri ke n̄j̄lak ne kom̄n̄ m̄dek.

⁴ Pen k̄m̄l war̄k̄l, l̄m̄ dai ar waḡn aul m̄dol̄ḡp ñ̄n̄ nab n̄b s̄j̄ak, ñ̄n̄ alap bi ne n̄b okok eip tap maḡl ñ̄bl̄ḡ ḡi agak, “Yad n̄bep ned agnek rek, Bapi yad tap tari n̄bep ñ̄n̄gain agak ak, Jerusalem s̄j̄aul nep m̄d̄l, kod m̄den̄m̄b.

⁵ Jon ñ̄g pak ñ̄eb bi ak bin bi k̄rop ñ̄g ak nep pak ñ̄ol̄ḡp, pen ñ̄n̄ omal nep ap pad̄kek, Kaun S̄j̄ ak ap̄l n̄bep pak ñ̄n̄gab,” agak.

Jisas ne karip lim seb kab ar alaj sijnak ap ran jak amnak

⁶ Pen ñin alap Jisas ne bi ne nib okok midelak nab sijnak misen lek, nop aglak, “Bi Kib, nak mñi kin cin midek, cin Isrel bin bi karip lim cin aul kauyan ke kod midil, karip lim ognap sek kod midil ginigabin aka?” aglak. ⁷ Agelak, kirop agak, “Ñin akal ginigab ak, Bapi gos ne ke ninjil ag lak; tap nibi mer. ⁸ Pen Kaun Sij ne nibep apek, nibi kilis dil amil, Jerusalem bin bi, Judia bin bi, Sameria bin bi, bin bi karip lim tigon tigon magilsek okok, yad tari tari gipin ak kirop ag ñinigabim,” agak.

⁹ Nib agil, bi ne okok ninj midel ninlig gi, God nop dad ap ran jak seb kab ar alaj sijnak dad amek ninlig gi, kimi bad alap apil nop karikak.

¹⁰ Pen ne amek, kiri seb kab alaj ninj midel ninlig gi, magil nibak nep bi walij tid yimrek omal apil kirop eip warik miderek. ¹¹ Bi nib omal agrek, “Bi Galili nib sijn aul, nibi tari ginig seb kab alaj ninj midebim? Nibi ninlig gi midem ninlig gi, God ne gek, Jisas ap ran jak seb kab ar alaj sijnak dad amib ak, kisen ne ke aknib rek nep adik gi onigab,” agrek.

Judas kimak ak Mataias kau ne dak

¹² Olip Dim alaj midelak ak kirig gil, Jerusalem adik gi amnilak. Kanib par mer, Olip Dim Jerusalem nib ulep; Juda God nop sobok gep ñin ak ajpal rek nep.* ¹³ Jerusalem amil, karip kineb kiri amjakil, karip ñilik ar alaj migan

* **1:12:** kilomita nokim alap nep rek

ak amnɪlak. Bɪ mɪdelak okok: Pita, Jon, Jems, Edru, Pilip, Tomas, Batolomyu, Matyu, Alpias ñi ne Jems ak, Saimon Selot ak, Jems ñi ne Judas ak. ¹⁴ Kiri per per mogim gi, God nop sobok göligipal. Jisas nonim Maria ak, Jisas nimam sikop okok, bin ognap sek per nig göligipal.

¹⁵ Pen ñin nab nib siŋak, bin bi ñnjuil aknib kagol onid (120) rek ap mogim gel niŋlig gi, Pita warikil kirok agak, ¹⁶ “Ai mam sikop niŋim. Kaun Siŋ ne birarik nep Depid nop gos ñek, Judas Jisas nop mimig niŋak bi ak ginigab rek niŋil ñu kil tikek, agak agak rek nep gak. ¹⁷ Jisas bi Judas nibak dek, cin eip midil, wög ne ak jim ñil goligipin,” agak.

¹⁸ Pen kisen ne Jisas nop mimig niŋil, kab magil dak ak damil, lim dai alap tauil, mid damil, ñin nokim alap ap yap pakil, kogi ne ak pawikil, cibur magilsek lim gi söŋ apek kimak. ¹⁹ Nig gil kimek, Jerusalem bin bi magilsek niŋil, lim dai tauil kimak nibak, yib Akeldama, aglak. Akeldama aglak minim wagin ak, “Lakañ Yowak Lim Dai,” agil aglak.

²⁰ Pita agak, “Depid birarik nep God Minim dai Sam ñu kil tikil agak,

‘Karip ne cög nep midonimih;

bin bi ognap karip ne am ma midenimel,’
agak.

Depid minim alap pen agak,

‘Wög ne ak bi alap dinimih,’ agak.

²¹ Agak nibak, bi cin ke alap niŋil dinigabin. Cin Bi Kib Jisas eip tagoligipin ak, bi cin eip per tagoligip bi alap niŋil dinigabin. ²² Bi cin eip

per tagil, Jon Jisas nop ñig pak ñak ak niñil, mid damil, Jisas kimil warikil seb kab ar alañ amnak niñak bi alap niñil dinigabin. Bi nibak rek don me, Bi Kib Jisas kimil warikak minim ak ag ñi tep ginigab,” agak.

²³ Pita nib agek, bi nak Mataias eip Josep eip kirop mal ag lilak. Pen Josep ñin ognap yib ne alap Basabas, alap Jastas, agöligipal. ²⁴⁻²⁵ Bi nib omal kirop nig gil ag lil, God nop sobok gil aglak, “Bi Kib, Judas ned gi timel gil kimil, karip ne midonimij siñak amnak ak, kau ne ak an dinimij, agil, bi omal aul ag lipin. Nib ak, nak bin bi magilsek gos niñil gipal rek nipan ak me, nep ag niñobin, nak ke bi ak agek, cin niñil dinigabin,” aglak. ²⁶ Nib agil, bi nib omal yir bopis tig gilig gi del, Mataias yib ap ranek, Jisas minim dad ameb aknib agip alañ eip jim ñil, kauyan bi aknib umigan alañ lak.

2

Kaun Siñ ne owak

¹ Bin bi Jisas nop niñ dñlak okok, Pedikos ñin kib ak mñi, agil, apil karip ñilik migan nokim alap midelak. ² Nig gil midel niñlig gi, dai gu kib seb kab ar alañ nib agil, yigen rek dñl, karip ñilik migan bisig midelak siñak eyañ owak. ³ Pen magil nibak nep niñlak, mab mñlan ñon rek ak apil, pilajikil ke ke pig gi rik amil, bin bi nabic cög ar alañ nokim nokim am midok. ⁴ Am midok niñlig gi, Kaun Siñ apil, kaun kirop nab adañ ap ran jakak niñil kiri minim yib ar ke ke aglak.

⁵ Pen ñin nɪbak, Juda bin bɪ okok, kɪri mɪgan ke ke, karɪp lɪm okok nɪb okok nɪb apɪl, Jerusalem mogɪm gɪ mɪdelak. Bin bɪ nɪb okok kɪri God Mɪnɪm ageb rek nɪŋɪl, ar nɪbak rek nep gɪ mɪdelak. ⁶ Gu kɪb nɪbak agek nɪŋɪl, tari geb, agɪl, bin bɪ koŋai nep kasek karɪp nɪbak apɪl nɪŋlak, mɪnɪm yɪb ar ke ke yɪpɪd gɪl nep agelak. ⁷ Kɪri nɪŋɪl, kɪb gaul gɪl aglak, “Bin bɪ sɪŋ aul magɪsek Galili nɪb. ⁸ Pen titi gɪl mɪnɪm yɪb cɪn ke ke apɪn rek yɪpɪd gɪl agebal nɪŋobɪn? ⁹ Cɪn ognap Padia nɪb, ognap Midia nɪb, ognap Ilam nɪb, ognap Mesopotemia nɪb, ognap Judia nɪb, ognap Kapadosia nɪb, ognap Podas nɪb, ognap Esia nɪb, ¹⁰ ognap Prijia nɪb, ognap Pampilia nɪb, ognap Ijip nɪb, ognap karɪp lɪm Libia, Sairini taun gol okok nɪb, ognap Rom nɪb opɪn. ¹¹ Bin bɪ Rom nɪb opal okok, ognap Juda bin bɪ yɪpɪd gɪl, ognap Juda bin bɪ mer pen mɪñi Juda bin bɪ gɪpal rek ar ak gɪpal. Ognap Krit nɪb, ognap Arebia nɪb opɪn. Pen cɪn nɪŋ mɪdon nɪŋlɪg gɪ, mɪnɪm yɪb cɪn ke ke agobɪn rek yɪpɪd gɪl agɪl, God ne tap aknɪb ke yɪb gɪp, agɪl, yɪb ne agel ar amek, nɪŋobɪn,” aglak. ¹² Nɪb agɪl, gos par nɪŋlɪg gɪ, pen ag nɪŋek, pen ag nɪŋek gɪl aglak, “Ke yɪb geb nɪbak tari gɪnɪg geb,” agɪl, gos par yɪb nɪŋlak. ¹³ Bin bɪ ognap pen kɪri ñiñilonɪ lɪl aglak, “Ak ñɪg wain koŋai nep ñɪbɪl, sakɔl ñagɪp agebal,” aglak.

Pita mɪnɪm ag ñak

¹⁴ Pen Pita bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb bɪ aknɪb agɪp alaŋ eip warɪkɪl, meg mɪgan dap ranɪl, bin bɪ koŋai nep mɪdelak okok kɪrop agak, “Nɪbi Juda

bin bi cin abe, nibi bin bi Jerusalem siɲaul kin mɨdebim okok abe, siɲaul tari gosip ak yad nibep mɨnɨm agnig gebin aul niɲ tep ginimib. ¹⁵ Nibi ognap agebim, 'Bi siɲ aul ñig wain konai nep ñibɨl, saköl ñagip agebal,' agebim ak, pen kiri ñig wain ñibel saköl ma ñagip. Miñi pib kisen nep aposip won ak nep me. ¹⁶ Pen mɨnɨm yib ke ke agebal niɲebim nibaul, bi God mɨnɨm agep Joel birarik nep agil ñu kil tikak rek nep geb me ak. Ne mɨnɨm nibak ñu kil tikil agak,

¹⁷ 'God ageb, "Ñin kisen ak,
bin bi magɨlsek okok kɨrop Kaun yad soɲ gi
yoknigain.

Ñi pai nibi okok God mɨnɨm ne ak bin bi okok
kɨrop ag ñinɨgal.

Bi praj nibi okok dai niɲnɨgal.

Bi pobɨɲ nibi okok wisɨn niɲnɨgal.

¹⁸ Ñin nibak, wög gi ñeb bin bi yad okok, bin okok
abe bi okok abe,
kɨrop Kaun yad soɲ gi yoken, mɨnɨm tep yad
ak bin bi okok kɨrop ag ñinɨgal.

¹⁹ Pen yad seb kab ar alaɲ tap ke ma gep rek
ognap gil,

lim dai ar wagɨn aul tap niɲep ma niɲep ke
nib ognap ginɨgain.

Lakañ gil, mab yɨnɨl, sikim adpɨl kib gil
ginɨgab.

²⁰ Pib melik ma ginɨgab;
takɨn lakañ sek linɨgab.

Nig genɨgab, kisen ñin aknib ke nib misen
linɨgab.

Bi Kib melik tep aknib ke sek onɨgab.

21 Pen bin bi an an, Bi Kib yip di komiņ yokaņ,
 agil, ag niņiņgal okok,
 kirop di komiņ yokniņgab,” agak.

22 Pita ne Joel ñu kil tikak minim nibak ag dai
 juil agak, “Nibi Isrel bin bi, minim agniņ gebin
 aul niņ rep giņimib. Jisas bi Nasaret nib ak bi
 yokop mer; God ne ke nop ag yokek owak. Ni
 yad ak ag yoken, tap ma gep rek koņai nep gil,
 tap niņep ma niņep koņai nep gil giņiņgab nab
 kirop siņak niņil, bi nibak God ne ke ag yokek
 owak ak niņlan, agil, nop ag yokek owak. Jisas
 ne tap ma gep rek nab nibi siņak gak ak, nibi ke
 bir niņim. 23 God nibi giņiņgabim rek ned niņil,
 Jisas nop di ñinmagil ar nibep ak lek, nibi dam
 bin bi tap si tap timel gipal okok kirop ñem, nop
 mab kros bak alaņ ñag pak lel kimak. 24 Ne yur
 kib yib dil kimak ak pen pis nep cip tigel siņak
 midil, ki gi yap pak amniņiņ rek ma lak. God gek
 kauyan warikak. 25 Depid pen birarik nep Jisas
 nop minim ñu kil tikil agak,

Yad niņin, Bi Kib yad eip per per mideb.

Ne ñinmagil yipid yad pis ken mideb ak me,
 yad ma priņiņgain.

26 Niņ gip ak, cibur midmagil yad pis geb niņil
 yad miñ miñ yib gil agebin.

Mib goņ yad kimniņ geb pen gos sek midil
 ma priņiņgain.

27 Ti giņiņ? Nak yip cip tigel miņgan ma kirig
 giņiņgan.

Nak Bi Siņ nak kirig gek, mib goņ ne ki gi yap
 pak ma amniņgab.

28 Nak yip komiņ midep kanib ak yomnak.

Yad nak eip midil, miñ miñ yib ginigain,
agak,” agak.

²⁹ Pita Depid agak minim nibak ag juil agak,
“Ai mam sikop, yad nibep minim yipid gil agen,
niñ tep ginigabim. Based acik Depid kimek tigel
gilak kau migan ak mideb; kau migan nibak miñi
cin ak rek nep nipin. ³⁰ Pen Depid ne God minim
agep bi alap midoligip ak me, ne niñak, God
birarik nep minim ag lil agak, ‘Nak ni tiknigan
tik damil tik linigal ni alap ne kau nep dil, kin
midenigab,’ agak. ³¹ Depid tap kisen ginigab ak
niñil, Mesaia ak* ne kimil wariknigab, agil, agak,
‘Nop cip tigel migan ma kirig gak. Mib gonj ne ki
gi yap pak ma amnak,’ agak.

³² “Miñi God gek, Jisas ne warikil komin mideb.
Ne komin mideb ak cin magilsek udin magil cin
ke nipin. ³³ God Jisas nop dam ñinmagil yipid
pis ar ne ak lak. Lil, ne Kaun Siñ ñinigain, agil
agak ak, Jisas nop ñek, ne pen cinop ñek, apil gu
kib agek, cin minim ke ke agosin siñaul nibi ke
niñebim. ³⁴ Pen Depid minim agak nibak, ne ke
ma agak. Depid ne lim dai ar wagin aul midil,
seb kab ar alañ ma amnak. Pen ne agak,
‘Bi Kib ne Bi Kib yad ak nop agak,

“Ñinmagil yipid yad pis ar bisig midenimin;
³⁵ yad gen kausal maual nak okok,
talak migan nak okok midenigal,” agak,
agak.

³⁶ “Nib ak, nibi Isrel bin bi magilsek niñ rep
ginimib: Jisas bi mab bak alañ ñag pak lem

* **2:31:** Grik minim “Krais ak” abe, Hibru minim “Mesaia ak”
abe wagin nokim alap nep mideb: “God ag lak Bi ak.”

kimak bi nibak nep, God gek Bi Kib yib mideb. Ne nep Mesaia per kod midoligipin me ak,” agak.

³⁷ Pita minim nibak agek, bin bi n-η midelak okok n-ηel ņaul amnak. Nig gek, kiri Pita abe, Jisas minim dad ameb bi okok abe, ag n-ηil aglak, “Nib ak, mam sikop, cin miņi tari gin?” aglak.

³⁸ Agelak, Pita agak, “Nibi nokim nokim magilsek midebim rek, tap si tap timel gipim ar ak, tari ginig nig gipin, agil, kirig gil, Jisas Krais nop n-η d-ηl, ņig paknimib. Nig genigabim, God tap si tap timel gipim ak n-ηil kirig gil, Kaun Siη ne ak nibep ņinigab. ³⁹ God birarik nep agak, ‘Yad Kaun yad nibep Isrel bin bi ņil, ņi pai n-ηi tik donigabim okok kirop ņil, bin bi par okok kirop abe ņil ginigain,’ agak. Nib ak, cin nipin, God bin bi an an olan, agnigab okok, kirop magilsek Kaun Siη ak ņinigab,” agak. ⁴⁰ Pita kirop yimig n-ηil, minim konai nep agil agak, “Bin bi miņi midebal ognap abramek gi timel gipal rek, n-ηi kirig gil, mid tep ginimib. Mer ak, yur kib dinigabim,” agak. ⁴¹ Bin bi konai nep Pita minim agak ak n-ηil, Jisas Krais nop n-η d-ηl, ņig paklak. ņin nibak nep, bin bi tri tausan (3000) rek Jisas Krais nop n-η d-ηl, Jisas bin bi ne eip jim ņil midelak.

⁴² Nib ak, kiri per per apil, bi Jisas minim dad ameb okok eip jim ņil midil, God Minim ag nelak ak n-η tep gin, agil, ag amil apil gilig gi, bred ti panil jim ņil ņiblig gi, God nop sobok gilig gi mideligipal.

Jisas bin bi ne okok g-ηligipal rek

⁴³ God bi Jisas minim dad ameb okok kirop kilis ņek, tap ma gep rek konai nep gil, tap n-ηep

ma nɨɲep koŋai nep gɨl gel, bin bɨ okok nɨɲɨl, kɨb gaul gɨlak. ⁴⁴ Bin bɨ Jisas nop nɨɲ dɨlak okok, jɨm ñɨl mɨdɨl, bin bɨ tap ma mɨdek okok, bin bɨ ognap kɨrop tap abramek bɨlok ñɨlak. ⁴⁵ Lɨm dai, tap okok ak rek nep sɨkim gɨl, mani dɨl, bin bɨ tap ma mɨdek okok kɨrop nonɨm lɨ ñɨlak. ⁴⁶ Kɨri per per, ñɨn nokɨm nokɨm, God sobok gep karɨp ak am mogɨm gölɨgɨpal. Pen karɨp kɨri okok ak rek nep am mogɨm gɨl, bred tɨ paɲɨl, mɨdmagɨl ar nokɨm lɨlɨg gɨ, mɨñ mɨñ gɨlɨg gɨ, tap jɨm ñɨl ñɨbelɨgɨpal. ⁴⁷ Pen bin bɨ mɨdelak okok magɨlsek, Jisas nɨɲ dɨlak bin bɨ kɨrop nɨɲel, tep gak. Per per, ñɨn nokɨm nokɨm, Bɨ Kɨb ne bin bɨ ognap sek dɨ komɨɲ yokek, kɨri Jisas nop nɨɲ dɨl, apɨl Jisas bin bɨ ne ned nɨb okok eip nab sakɨl mɨdelɨgɨpal.

3

Bɨ tob tɨmel gak ak, Pita gek, komɨɲ lak

¹⁻³ Praj nonɨm tɨk dowak ñɨn ak nep tob tɨmel gak alap, nop ñɨn nokɨm nokɨm per per dapɨl, God sobok gep karɨp kɨjoɲ wagɨn, Kɨjoɲ Kɨl Tep, apal ak, gol sɨɲak lel bɨsɨg mɨdolɨgɨp. Mɨdlɨg gɨ, bin bɨ God sobok gep karɨp ñɨlɨk mɨgan ap amelɨgɨpal okok, kɨrop mani tap yɨp alap ñɨm, agɨl asɨb golɨgɨp.

Pen mɨnek alap, Pita eip, Jon eip pɨb kim gak dɨgep won ak, God nop sobok gep won ak, God nop sobok gɨnɨg, ap padɨker nɨɲlɨg gɨ, bɨ tob tɨmel gak nɨbak kɨrop mal nɨɲɨl agak, “Yɨp mani ognap ñɨr,” agak. ⁴ Agek, kɨri mal nop nɨɲ i sek lɨ mɨdɨl, Pita agak, “Cɨrop mal nɨɲan!” agak. ⁵ Agek, yɨp tap alap ñɨnɨg gebir, agɨl, kɨrop mal nɨɲ mɨdek

nɪŋlɪg gɪ, ⁶ Pita agak, “Mani silpa, mani gol, yad ma mɪdeb ak pen tap yad nokɪm alap mɪdeb ak nep ñɪnɪgɪn. Jisas Krai Nasaret nɪb ak, yɪb ne agɪl nep agebin, ‘Warɪk amnoŋ!’ ” agak. ⁷ Pita nɪb agɪl, ñɪnmagɪl yɪpɪd pɪs kɪd nop dɪl, dɪ warɪk ñek nɪŋlɪg gɪ, magɪl nɪbak nep tob abe, tob gol abe tep gak. ⁸ Tep gek, kasek warɪk amlɪg gɪ, talak talak gɪlɪg gɪ, God nop tep aglɪg gɪ, kɪri mal eip God sobok gep karɪp ñɪlɪk mɪgan ak amnak. ⁹ God nop tep, agɪl, tob taulɪg gɪ ajek ak, bin bɪ mɪdelak okok nɪŋɪl, ¹⁰ bɪ tob tɪmel per apɪl, God sobok gep karɪp kɪjoŋ wagɪn, Kɪjoŋ Kɪl Tep, apal ak, gol sɪŋak bɪsɪg mɪdɪl, mani tap okok asɪb agolɪgɪp bɪ nɪbak, titi gɪl tob yɪb taulɪg gɪ apeb, agɪl, kɪri gos par nɪŋɪl kɪb gaul gɪlak.

Pita mɪnɪm ag ñak

¹¹ Bɪ nɪbak ne, God sobok gep karɪp mɪs ken, Solomon Karɪp Badak, apal, mɪgan ak mɪdɪl, Pita eip, Jon eip kɪrop mal nab nab lɪl dɪ mɪdek nɪŋlɪg gɪ, bin bɪ magɪlsek kɪb gaul gɪlɪg gɪ, pɪg gɪ rɪkɪd ag apelak. ¹² Bin bɪ apelak, Pita ne nɪŋɪl agak, “Isrel bin bɪ sɪŋ aul, nɪbi tari gɪnɪg gos par nɪŋɪl cɪrop bɪ mal nɪŋ i sek lebɪm? ‘Cɪr mal bɪ kɪlɪs, bɪ tep mɪdɪl gesir, bɪ nɪbaul kanɪb tag tep geb,’ agɪl, gos ak nɪŋebɪm ar? Ak mer. ¹³ Ebrahim, Aisak, Jekop, based acɪk cɪn sɪkop okok sobok gölɪgɪpal, God nɪbak nep ne ke gek, bɪ wög gɪ ñeb ne Jisas warɪkek, bin bɪ okok nɪŋɪl, ne melɪk tep aknɪb ke sek mɪdeb, agɪl, nɪpal. Nɪbi pen Jisas nop ma dɪpek. Pailot, Jisas nop wɪsɪb yokin, agak ak pen nɪbi ke, nop dam mab bak alan ñag pak lɪlan, apek. ¹⁴ Jisas ne Bɪ Sɪŋ; ne Bɪ Komɪŋ Tep per nep

God ageb rek nep geb. Pen n̄ibi apek, Jisas ne b̄i n̄iḡeb c̄in mer, b̄i c̄ip ñagoliḡip b̄i ak c̄inop wis̄ib yokan, apek. ¹⁵ N̄ig ḡil, B̄i kom̄iḡ m̄idep maḡil ñeb B̄i ak nop ñag pak lipek. Pen God gek, ne war̄ikak ak, c̄in ud̄in maḡil c̄in ke n̄iḡil agob̄ir. ¹⁶ B̄i tob t̄imel per n̄ip̄im aul, m̄iñi kom̄iḡ los̄ip n̄ip̄im. Jisas kil̄is ne gek me, kom̄iḡ lip. Jisas n̄iḡ d̄il, ȳib ne agor, ne gek p̄is nep kom̄iḡ lip.

¹⁷ “Pen m̄idemam yad s̄iḡaul. N̄ibi ke abe, b̄i k̄ib n̄ibi okok abe, sak̄il sek m̄id̄il, Jisas nop n̄ig ḡipek. ¹⁸ Pen God ne b̄i m̄in̄im ne agep okok k̄irop b̄irar̄ik nep gos ñek aglak, ‘K̄isen God Mesaia ne yur k̄ib ȳib d̄il k̄imn̄igab,’ aglak ak me, aglak rek nep ḡipek. ¹⁹ N̄ib ak, tap si tap t̄imel ḡip̄im ak, tari ḡin̄ig n̄ig ḡip̄in, aḡil, k̄ir̄ig ḡil, God nop ad̄ik ḡi apem, ne tap si tap t̄imel ḡip̄im ac̄ir ak liḡ ḡi yokn̄igab. ²⁰ N̄ig gem, B̄i K̄ib ne kaun n̄ibep nab adan̄ kil̄is ne ñil, Krais ak n̄ibep b̄irar̄ik nep ag lak ak ag yokn̄igab. Krais ak Jisas. ²¹ God ne b̄irar̄ik nep agek, b̄i m̄in̄im agep s̄iḡ ne okok aglak rek, Jisas ne kar̄ip l̄im seb kab ar alañ s̄iḡak m̄ideb rek m̄iden̄igab n̄iḡig ḡi, God tap maḡilsek kauyan̄ ḡi li rep ḡin̄igab ñin̄ ak on̄igab. ²² Mos̄is agak, ‘K̄isen B̄i K̄ib God n̄ibi, ne b̄i m̄in̄im agep yad rek, b̄i waḡin̄ n̄ibi ke alap, ag yokn̄igab. Ne ap̄il, m̄in̄im agn̄igab ak maḡilsek n̄iḡ tep ḡin̄im̄ib. ²³ Bin b̄i m̄in̄im ne ma d̄in̄igal okok, bin b̄i ne ma m̄iden̄igal; k̄iri p̄is nep s̄oḡ ar eyañ am̄il, k̄imn̄igal,’ agak.

²⁴ “B̄i God m̄in̄im agep Samyuel abe, b̄i God m̄in̄im agep k̄isen olak okok abe, maḡilsek tap m̄iñi m̄isen̄ leb n̄iḡob̄in̄ ak, b̄ir ag ñilak. ²⁵ God

birarik nep nased acik nibi minim ag lak ak, nibi ke tap ame debim me ak. God based Ebrahim nop ginigain, agil, minim ag lak. Minim ag lil agak, 'Ni pai nak tikek, kiri tik dam dapil gil tiknigal okok, bi alap midil me, ne gek bin bi okok magilsek min min ginigal,' agak. ²⁶ Pen God Bi Wög Gi Neb ne Jisas karip lim wagin aul ag yokak ak, nibep nep nen agil, ned ag yokek owak. Isrel bin bi tap si timel timel yib gipal ak, tari ginig nig gipin, agil, ar nibak kirig gil, mid tep gilan, agil, nibep Isrel bin bi sinj aul ned ag yokek owak," agak.

4

Pita eip Jon eip kirop minim kib aglak

¹ Pita eip, Jon eip bin bi kirop minim ag nerec ninlig gi, bi God nop tap sobok gep bi okok abe, God sobok gep karip polisman bi nabic kiri ak abe, bi Sadyusi okok abe, amil minim agelak nibak peyig ninlak. ² Jisas kimil warikak rek, bin bi Jisas nop ninj dinigal okok ak rek nep kimil wariknigal minim ak, tari ginig nib ag nebir, agel, milik yowak. ³ Nib ak, kiri Pita eip Jon eip di cic+ lil, mini digep magil aul mer, tol minim kib agnigabin, agil, kirop mal dam min lilak. ⁴ Pen Pita Jon bi omal minim tep nibak ag nerec, bin bi ninil, konai yib ninj dilak. Nib ak, bin bi Jisas ninj dilak okok aknib paip tausan (5000) rek amnak.

⁵ Pen minek, Juda bi kib karip lim nibak kod mideligipal okok abe, bi minim tig bilokep okok abe, bi lo minim ag neb bi okok abe, Jerusalem sinjak ap mogim gilak. ⁶ God nop tap sobok gep bi

kib yib Anas eip, Kaiapas eip, yakam kiri bi Jon ak, Aleksada ak, bi yakam kiri ognap sek apil, nab nib sijnak midelak. ⁷ Kiri mogim gil agel, Pita Jon kiropp mal pon dil dap nab sijnak lel, kiropp mal ag ninil aglak, “Bi tob timel gak ak titi gi gesir kominj lip? Kilis akal nib dil, yib tari agil, nig gipir?” aglak. ⁸ Agelak, Kaun Sijn ne am Pita nab adan ap ran jakek ninlig gi, Pita agak, “Nibi Juda bi kib abe, bi minim tig bilokep abe, minim agebin aul ninim. ⁹ Bi yim gep tob timel gak ak cir gor kominj lak ak ninil, ‘Niri titi gi gesir kominj lip?’ agil, ciropp minim kib agebim ar? ¹⁰ Nib ak, nibi minim agnig gebin aul nin tep ginimib. Isrel bin bi okok magilsek ak rek nep nin tep ginimel. Jisas Krai bi Nasaret nib, cir yib ne ak nep nin dil, yib ne agor, ne gek, bi nibaul nop pis nep kominj lek, tag tep geb ninibim. Nibi Jisas Krai nop mab bak alan nag pak lippek ak pen God gek kauyan warikak. ¹¹ Bi Jisas nibak nop gos ninlig gi me, God Minim nu kil tikil aglak,

‘Nibi bi karip gep okok, kab par alap, ak kab timel, agil, kirig gipek ak,
 mñi karip sap nab eyan pinil ñil middeb,
 aglak.

¹² God ne Jisas yib ne nep cinop agak ninil Jisas ne nep cinop di kominj yoknininj rek lip. Lim dai ar wagin aul bi ke nib alap cinop di kominj yoknininj rek ma lip, mer yib,” agak.

¹³ Pita Jon kiri bi omal warikil, ma pirikil, abramek yipid gil nep agrek ak, bi kib nib okok ninil, wal yib agil aglak, “Bi omal aul kiri skul ma agrek ak pen kiri Jisas eip midil nig gil gebir,”

aglak. ¹⁴ Bi tob timel gak komiņ lak ak nab k̄iri siņak m̄idek niņlig gi, k̄irop mal m̄inim ag gi nimel rek ma lak. ¹⁵ Ni b ak me, k̄iri aglak, “Kansol karip aul s̄oņ eyaņ am m̄idenim,” aglak. S̄oņ eyaņ am m̄ider niņlig gi, k̄iri ke ag niņ ag niņ gi aglak, ¹⁶ “Bi omal aul c̄in tari giņ? K̄iri tap ma gep rek ak ger, Jerusalem bin bi magilsek bir ni pal. Ni b ak, k̄iri mal tap ma gep rek alap ma gi pir agiņ rek ma lip. ¹⁷ Pen k̄iri amil, m̄inim ni bak bin bi ti goņ ognap ager, k̄iri ak rek nep ni ni mel rek lip. Ni gi gi ak, c̄in k̄irop mal m̄inim kilis agil agin, ‘Jisas yib ne ak k̄isen bin bi ognap ma agnim, mer yib,’ agin,” aglak.

¹⁸ Ni b agil, k̄irop mal agel aperek aglak, “Jisas yib ak k̄isen ma agnim; bin bi ognap Jisas m̄inim ak ma ag ni nim, mer yib,” aglak. ¹⁹ Ni b agelak, Pita Jon k̄iri pen pe agrek, “C̄ir God m̄inim nop ak k̄irig gi, m̄inim ni bep ak dor, God nop tep gi ni gab aka mer? Ni bi ke ni ni m. ²⁰ Pen Jisas tari tari gak, m̄inim tari tari agak ak, c̄ir bin bi okok k̄irop ag ni k̄irig gi i r rek ma lip,” agrek.

²¹⁻²² Ni b agerek, Kansol bi k̄ib okok gos k̄iri ke ni ni l, ‘Bi aul mi ni ni juil omal (40) mi dil, mi ni komiņ lip aul, bin bi okok ni ni l magilsek God nop tep agebal. C̄in bi ni b omal aul k̄irop tap alap genigab in ak, bin bi siņ aul kal onigal,’ agil, k̄irop mal yokop m̄inim kilis agil, ag s̄oņ yoklak.

Bin bi Jisas nop ni ni dilak okok God nop sobok gi lak

²³ Pita Jon k̄irop mal ni gi gi ag s̄oņ yokel, k̄iri am Jisas bin bi ne okok k̄irop ni ni l, bi God nop tap sobok gep bi k̄ib okok abe, bi m̄inim ti gi bilokep

okok abe, m+nim tari tari aglak ak k+rop ag ñ+rek.
 24 Ag ñerek, k+ri n+ñ+l mag+lsek God nop sobok
 g+l aglak, “Nak B+ K+ b nok+m nep m+deban. Nak
 seb kab ar alaŋ g+ l+l, l+m dai wag+ n aul g+ l+l, ñ+g
 solwara g+ l+l, tap tari tari m+deb okok mag+lsek
 g+ l+l, g+ l+nak. 25 B+rar+ k nep nak gek, Kaun S+ŋ
 ne based c+n Depid nop gos ñek, m+nim nep ak
 ag+l agak,

‘Juda bin b+ mer okok k+ri tari g+n+g kal jupal?
 Bin b+ okok tari g+n+g gos n+ŋ tep g+l mer,
 m+nim ar nok+m ag l+l m+m+g m+nim apal?

26 Kiŋ kar+p l+m ke ke kod m+debal okok abe,
 gapman b+ k+ b kar+p l+m ke ke kod m+debal
 okok abe,

m+nim ag ar nok+m l+l apal,
 “God B+ K+ b eip, Mesaia ne eip, k+rop eip pen
 pen g+n,” apal,’ agak.

27 Kiŋ Herod abe, gapman b+ k+ b Podias Pailot
 abe, Juda bin b+ mer okok ognap abe, Isrel bin
 b+ s+ŋ aul n+ b ognap abe, Jerusalem aul ap+l, B+
 Wög G+ Ñeb s+ŋ nak ak Jisas, Mesaia ag l+nak ak
 nep, m+nim ag ar nok+m l+lak. 28 Pen nak B+ k+l+s,
 ned gos nak ke n+ñ+l agnak, Krais nop n+g n+g
 g+n+gal agnak ak me, k+ri n+g g+n+mel rek lak;
 yokop ak k+l+s k+ri ma m+dobkop. 29 B+ K+ b, m+ñi
 c+nop m+nim k+l+s t+mel y+ b agebal ak nak gos
 n+ŋn+m+n. C+nop bin b+ wög g+ ñeb nak kod m+di+l,
 k+l+s nak c+nop ñek, c+n ma p+ri+k+l, k+l+s y+ b g+l
 m+nim nak bin b+ okok k+rop m+seŋ ag ñ+n. 30 Bin
 b+ tap g+p okok, nak gek, c+n B+ Wög G+ Ñeb s+ŋ
 nak Jisas y+ b ne agon, k+rop kom+ŋ l+n+m+ŋ. Nak

gek, cïn Jisas yïb ne agon, tap ma gep rek ognap, tap nïnep ma nïnep rek ognap gïn,” aglak.

³¹ Pen kïri God nop nïg gï sobok gïlig gï midel nïñlig gï, karïp midelak ak monmon rek dïl, Kaun Sïñ ne apïl nab kïrop adañ ap ran jakek, ma pïrikïl, God Mïnïm ak kilis yïb gïl ag ñïlak.

Jisas bin bï ne tap nonïm li ñï tep gïlak

³² Pen bin bï Jisas nop nïñ dïlak nïb okok, mïnïm ar nokïm agïl, gos ar nokïm nïñïl, tap kïri tap tari middek okok, tap kïri jïm ñïl nep middek, tap cïn ausek, agïl ma nïñlak. ³³ Bï Jisas mïnïm dad ameb okok, bin bï okok kïrop mïnïm kilis gï agïl agelïgïpal, “Jisas nop ñag pak lel, kïmïl warïkak, nop udïn cïn ke nïñnok,” agöligïpal nïñïl God kïrop magïlsek yïmïg yïb nïñïl dï tep yïb golïgïp. ³⁴ Kïrop bï ognap tap ulep gï ma middek; magïlsek tap middek. Bin bï lïm dai aka karïp ognap middek okok, sikim gï mani dïl, ³⁵ bï Jisas mïnïm dad ameb okok kïrop ñöligïpal. Kïri pen dïl, bin bï tap ma middek okok kïrop nonïm li ñöligïpal.

³⁶ Pen bï Lipai wagïn tïk damïl tïklak bï alap yïb ne Josep. Karïp lïm ne Saïpras nïb. Bï nïbak ne bin bï ognap kïrop mïnïm sain agïl ag ñï rep gek, kïri nïñïl gos sek midelïgïpal rek, bï Jisas mïnïm dad ameb okok nop Banabas aglak.

³⁷ Josep lïm dai ne alap agek, bin bï ognap taulak nïñïl mani nïbak dad apïl bï Jisas mïnïm dad ameb okok kïrop ñak.

5

Ananias ber tom agrek

¹ Pen bⁱ ber alap mⁱderek. Nⁱgmⁱl yⁱb ne ak Ananias, bin ne yⁱb ne ak Sapaira. Ber mal kⁱri lⁱm dai kⁱri alap ager taulak. ² Taul, Ananias ne mani nⁱbak pⁱs kⁱd kⁱri ke nonⁱm lⁱl, pⁱs kⁱd dam Jisas mⁱnⁱm dad ameb bⁱ okok kⁱrop ñak. Bine abe nⁱñak.

³ Pen Ananias mani nⁱbak nⁱg gⁱl dap ñek, Pita agak, “Ananias, Seten nep gos ñek, nak tom agⁱl agesan, ‘Lⁱm taupal mani magⁱlsek dapebin aul,’ agesan. Mⁱnⁱm esek agesan nⁱbak, Kaun Sⁱñ nop ak rek nep esek agesan. Mani lⁱm dai taupal nⁱbak pⁱs kⁱd we gⁱl opan. ⁴ Lⁱm dai nⁱbak, lⁱm dai nak. Sⁱkim gⁱnⁱg, sⁱkim gⁱpnap; kⁱrⁱg gⁱnⁱg, kⁱrⁱg gⁱpnap. Pen lⁱm sⁱkim gek, mani taulak nⁱbak, magⁱlsek donⁱg, magⁱlsek dopnap; ognap nep donⁱg, ognap nep dopnap; magⁱlsek karⁱp nak sⁱñak kⁱrⁱg onⁱg, kⁱrⁱg opnap. Mⁱnⁱm ma mⁱdobkop. Pen nak mⁱnⁱm wai ñesan ak, cⁱnop bⁱ nep mⁱnⁱm wai ma ñesan; God nop ak rek nep mⁱnⁱm wai ñesan. Nak ti gⁱnⁱg nⁱg gesan?” agak.

⁵ Pita nⁱb agek, Ananias nⁱñⁱl, won nⁱbak nep ap yap lⁱm eyañ pakⁱl pⁱs nep kⁱmak. Nⁱg gek nⁱñⁱlⁱg gⁱ, bin bⁱ okok gak nⁱbak nⁱñⁱl, jel gek pⁱrⁱklak. ⁶ Pen bⁱ praj okok apⁱl, cⁱp se par ak walⁱj kom kam gⁱl, dam tⁱgel gⁱlak.

⁷⁻⁸ Pen bine, nⁱgmⁱl ne kⁱmek dam tⁱgel gⁱlak ak ma nⁱñak. Ne yokop ulep won alap mⁱdⁱl apjakek, Pita nop agak, “Lⁱm dai nⁱri ber ak sⁱkim gⁱrek, mani nⁱg aknⁱb rek nep taulak aka?” agak.

Agek, bine agak, “Taulak ak dowⁱp me ak,” agak.

⁹ Agek, Pita nop agak, “Niri ber tari ginig minim ag ar nokim lil nig gipir? Bi Kib Kaun ne minim esek nibak ma ninigab, agil, nig gipir? Ninan! Nagimil kimosip, dam tigel gipal bi okok midebal kijon wagin sinaul. Nep ak rek nep dad amnig gebal,” agak.

¹⁰ Nib agek ninlig gi, magil nibak nep, Pita tob wagin sinak ap yap lim eyan pakil kimak. Bi praj non nigmil nop dam tigel gilak nibak apil, bine ak rek nep bir pis nep kimak ak ninil, nop dam nigmil nop tigel gilak pis kid tigel gilak.

¹¹ Krais nop nin dilak bin bi okok abe, bin bi ognap okok abe, tap gak nibak ninil, magilsek jel gek piriklak.

Tap ma gep rek ognap ke ke gilak

¹² Bi Jisas minim dad ameb akrib umigan alan tap ma gep rek konai nep bin bi midelak nab sinak gi midelak. Pen bin bi God Minim nin dil Krais nop nin dilak okok, magilsek ap mogim goligipal God sobok gep karip son ar “Solomon Karip Badak” apal ak. ¹³ Bin bi ognap okok, Krais nop nin dilak bin bi okok kirop ninel, tep gak ak pen, Krais bin bi ne midebal okok, cin titi gil am kirop eip mogim gin, ag gos ninil, piriklak. ¹⁴ Pen per per bin bi kisen nib konai yib nep, Bi Kib nop nin dil, bin bi ned nib okok eip ap jim nil mogim goligipal. ¹⁵ Jerusalem bin bi, bi Jisas minim dad ameb okok gilak rek ninil, bin bi minak gak okok dap kanib kib gol sinak lil, mij par migan migan lil aglak, “Pita padikek, pib mimtan ne ak kirop pak nek, kirop komin linigab,” aglak. ¹⁶ Bin bi man karip lim Jerusalem ulep sinak midelak

okok, ak rek nep bin bɪ tap gak okok dɪl, bin bɪ kɪjeki kɪyob ñɪlɪk sek mɪdelak okok dɪl, dolak. Dapelak, kɪrop gel, magɪlsek komɪŋ lak.

Jisas mɪnɪm dad ameb bɪ okok kɪrop gɪ tɪmel gɪl mɪñ lɪlak

¹⁷ Nɪg gelak, bɪ God nop tap sobok gep bɪ kɪb yɪb ak abe, bɪ nɪŋeb ne bɪ Sadyusi okok abe, bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb okok kɪri tap ma gep rek nɪg gel yɪb cɪnop ap yonɪgab, agɪl, bɪ okok kɪrop nɪŋel mɪlɪk yowak. ¹⁸ Kɪrop mɪlɪk yapek, bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb okok kɪrop tɪg cɪcɪ lɪl, dam gapman kai kɪrop ñel, mɪñ lɪlak. ¹⁹ Mɪñ lɪlak ak, pen ñɪn nɪbak nep kɪslɪm eyaŋ, Bɪ Kɪb agek, ejol alap apɪl, kɪjoŋ ak yɪkɪl, kɪrop poŋ dad sɔŋ amɪlak. ²⁰ Sɔŋ amel, ejol agak, “Nɪbi God sobok gep karɪp ak amɪl, bin bɪ okok kɪrop, God gek per per komɪŋ mɪdenɪgal mɪnɪm tep ak magɪlsek ag ñɪ tep gɪnɪmɪb,” agak.

²¹ Agek, mɪñab tikak nɪŋlɪg gɪ, God sobok gep karɪp ak amɪl, ejol ak agak rek, bin bɪ okok kɪrop wagɪn gɪl mɪnɪm ag ñɪlak. Nɪg gɪl ag ñel nɪŋlɪg gɪ, God nop tap sobok gep bɪ kɪb yɪb ak abe, bɪ nɪŋeb ne okok abe apjakɪl, bɪ mɪnɪm dɪ bɪlokep okok kɪrop magɪlsek sɪk agel, ap Kansol kɪb ak mogɪm gel, bɪ God sobok gep karɪp kod mɪdep bɪ okok ag yokɪl aglak, “Bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb okok mɪñ lɪpɪn ak mɪñi am ulɪk gɪ dowɪm,” aglak. ²² Agelak, bɪ God sobok gep karɪp kod mɪdelak bɪ okok mɪñ lep karɪp ak amɪl nɪŋlak, bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb okok ma mɪdelak. Kɪri adɪk gɪ apɪl aglak, ²³ “Cɪn am nɪpɪn, kɪjoŋ ak gɪñlak rek mɪdosɪp, bɪ kod mɪdep bɪ okok ak rek nep

kijon wagin ak niŋ midosal ak pen cin kijon yikil, karip ñilik migan eyan amil nipin, bi alap ma midosip yib,” aglak. ²⁴ Nib agelak, bi God sobok gep karip kod midelak bi kib kiri ak abe, God nop tap sobok gep bi kib okok abe, minim nibak niŋil, nig gip tari ginigab, agil, gos par yib niŋlak.

²⁵ Nig gil gos par niŋ midel niŋlig gi, bi alap apil kirop agak, “Bi miñ lipek okok, kiri am God sobok gep karip ak midlig gi, bin bi okok kirop minim ag ñebal,” agak. ²⁶ Nib agek, bi God sobok gep karip kod midelak bi kib kiri ak, bi ne ognap kirop ulik gil, bi Jisas minim dad ameb nib okok kirop dinig amnilak. Amil, Jerusalem bin bi sin aul cinop kab ju paknigal, agil, kirop ma ag gilak; kapkap ulik gi dolak.

²⁷ Jisas minim dad ameb bi okok kirop kapkap ulik gi Kansol ap mogim gi midelak nab siŋak dapel, God nop tap sobok gep bi kib yib ak kirop agak, ²⁸ “Cin nibep, Jisas minim ak ma agnimib, agil, minim kilis gi agil apin ak pen ag mer niŋil kirig gipin. Nibi pen amil Jerusalem bin bi kirop magilsek Jisas minim ak ag ñilig gi, cinop ag juil agebim, ‘Kiri nep Jisas nop ñag pak lilak,’ agebim,” agak.

²⁹ Nib agek, Pita bi Jisas minim dad ameb ognap eip aglak, “Cin bin bi minim apal ak ma dinigabin; God minim ne ak nep dinigabin! ³⁰ Jisas nop mab bak alan ñag pak lem kimak ak pen, apis based sikop sobok göligipal God ak nep gek, ne kauyan warikak. ³¹ Warikil, God ne gek, am karip lim seb kab ar alan siŋak amil, God ñinmagil yipid pis ken mideb. Nib ak cin nipin,

ne nep Kin midil, cinop di komiη yoknigab. Ne cinop Isrel bin bi yimig niηil, tap si tap timel gipin ak, tari ginig nig gipin, agil, kirig gon, ne niηil tap timel gipin okok kirig gil, cinop di komiη yoknigab. ³² God gip nibak, cin udin magil timid migang cin ke niηil, bin bi okok kirop ag nibin. Bin bi minim ne niη dil ageb rek nep ginigal okok, God ne Kaun Siη ak kirop nek, ne kirop ak rek nep minim tep nibak ag ni tep gek niηnigal,” aglak.

³³ Bi Jisas minim dad ameb okok nib agelak, bi minim di bilokep ap mogim gi midelak nib okok kal juil aglak, “Kirop pis nep niag pak lin,” aglak. ³⁴ Nib aglak ak pen, nab nib siηak bi alap middek, yib ne ak Gameliel. Ne bi Perisi, lo minim ag neb bi kiri alap. Juda bin bi magilsek nop niηel tep goligip. Bi Gameliel nibak warikil agak, “Bi non nibaul kirop agem soη amnilan. Yad nibep minim alap ag nin,” agak. Nib agek, bi nib okok ag soη yoklak. ³⁵ Bi nib okok ag soη yokel niηlig gi, Gameliel ne bi Kansol okok kirop agak, “Isrel bi siη aul, nibi bi siη aul kirop tari ginig gebim ak, gos niη tep gil ginimib. ³⁶ Nibi nipim, ned bi Tudas, yad bi kib, agil agek, minim ne agoligip ak bin bi konai nep, po hadred rek, niη dölögipal. Pen kisen bi ognap nop niag pak lel, bin bi minim nop niη dölögipal okok ke ke amel kir gak. ³⁷ Pen kisen, yib cinop dilak nin ak, ak rek nep bi Judas Galili nib ak agak, ‘Cin gapman okok eip pen pen gil, kirop yik gi yoknigabin,’ agak. Nib agek, bin bi konai nep minim nop dil, warik gapman eip pen pen gilak. Pen mid

damil, bi nibak nop ak rek nep ñag pak lel, bin bi minim nop niñ dölögipal okok ke ke amel kirgak. ³⁸ Nib ak me, yad nibep agebin, bi minim kib agobin siñ aul kirop gi timel ma ginimib. Kirop yokop ag yokem amnimel. Minim kiri ke nep agenigal ak, kib ginimih ag mer niñil ap yonigab. ³⁹ Pen God ne ke agek genigal ak, nibi ke nep tap alap ginimib rek ma linigab. Kirop gi timel gin, agenigabim ak, kirop eip pen pen ma ginigabim; God eip pen pen ginigabim,” agak.

⁴⁰ Gameliel nib agek, bi okok agak rek niñil, bi Jisas minim dad ameb okok kirop agel apelak, kirop nag di tapin magil pa gis pakil, “Jisas minim ak kisen ma agnimib, mer yib,” agil, kirop ag yokel amnilak.

⁴¹ Pen bi Jisas minim dad ameb okok, cinop tari ginig nig gipal, agil, ma niñlak. God cinop Jisas bi ne yipid gil, agil gek, cinop nig gipal, agil, tep gek niñlig gi, Kansol kib nibak kirig gil amnilak.

⁴² Amil, per per God sobok gep karip söñ ar siñak amil, bin bi karip karip okok amil, Jisas ne Krais ak minim tep ak ag ñölögipal.

6

Tap bilok ñeb bi aknib ar onid ag lilak

¹ Pen mid damil, bin bi Jisas nop niñ dilak okok konai yib midelak. Pen Juda bin bi Grik minim nep niñlak okok, Juda bin bi kiri Juda minim yipid gil niñlak okok kirop ag gil aglak, “Bin kanil kiri okok kirop mani tap magil tap okok nonim li ñi tep gipal pen bin kanil cin okok kirop nonim li tep ma gipal,” aglak. ² Nib agelak,

bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb aknɪb umɪgan alañ okok nɪŋɪl, bin bɪ Jisas nɪŋ dɪlak okok magɪlsek sɪk agel apelak aglak, “Ai mam sɪkop. Cɪn God Mɪnɪm ag ñobɪn ak kɪrɪg gɪl, bin bɪ okok kɪrop tap nonɪm lɪ ñɪnɪgabɪn ak, yɪpɪd gɪl ma gɪnɪgab. ³ Nɪb ak, nɪbi bɪ aknɪb ar oŋɪd nɪŋɪl ag lem, kɪrop wög nɪbak ag lon, wög nɪbak gɪnɪgal. Pen God Kaun kɪrop ap ran jakɪl gos tep ñɪb bɪ okok nep nɪŋɪl ag lɪnɪmɪb. ⁴ Cɪn pen God nop sobok gɪlɪg gɪ, bin bɪ okok kɪrop God Mɪnɪm ak ag ñɪlɪg gɪ, gɪ mɪdonɪgabɪn,” aglak.

⁵ Mɪnɪm agelak nɪbak nɪŋel, kɪrop magɪlsek tep gek, bɪ aknɪb ar oŋɪd ag lɪlak. Bɪ nɪb okok alap me Stipen ak. Stipen ne God nop nɪŋ dɪ kɪlɪs yɪb golɪgɪp. Kaun Sɪŋ nop ap ran jakɪl mɪdolɪgɪp. Alap Pilip ak, alap Prokoras ak, alap Naikena ak, alap Timon ak, alap Pamenas ak, alap Nikolas ak. Nikolas ne taun kɪb Adiok nɪb. Ne ned bɪ Juda mer ak pen kɪsen Juda bin bɪ gos nɪŋlak rek nɪŋ dak. Pen kɪsen ne Jisas nop nɪŋ dak. ⁶ Bɪ aknɪb ar oŋɪd nɪb okok ag lɪl, kɪrop dam bɪ Jisas mɪnɪm dad ameb okok mɪdelak sɪŋak dapel, kɪri God nop sobok gɪl, ñɪnmagɪl nabɪc kɪrop ar alañ lɪlak.

⁷ Pen kɪri God Mɪnɪm ag ñel, amek nɪŋlɪg gɪ, Jerusalem bin bɪ koŋai yɪb nep Jisas nop nɪŋ dɪlak. Pen bɪ God nop tap sobok gep bɪ okok koŋai yɪb nep Jisas mɪnɪm tep ak nɪŋɪl nɪŋ dɪlak.

Stipen nop mɪnɪm kɪb aglak

⁸ God ne Stipen nop dɪ tep yɪb gɪl, kɪlɪs ne nop ñek, Stipen ne tap ma gep rek okok, tap nɪŋep ma nɪŋep okok, koŋai nep bin bɪ mɪdelak nab sɪŋak golɪgɪp. ⁹ Pen Juda bin bɪ karɪp lɪm ke ke okok nɪb ognap apɪl, Juda mogɪm gep karɪp alap apɪl,

God nop sobok göligipal; Juda mogim gep karip nibak, “Miñi Miñ Ma Midobin Karip” agöligipal. Bi Juda nib okok, ognap Sairini taun nib, ognap taun kib Aleksadria nib, ognap Silisia Propins nib, ognap Esia Propins nib. Kiri Stipen gak rek ninil, kilis yib gil nop minim pen pen aglak ak pen, ¹⁰ God Kaun ne Stipen nop gos tep yib ñek ninlig gi, bi Juda okok nop minim tari aglak ak, gos nin tep gil pen ak rek nep minim tep yib agek, nop pen agnimel rek ma lak.

¹¹ Pen kiri Stipen nop ag mer ninil, am bi minim tom agep ognap kirok kamger ag rep gel, kiri apil aglak, “Cin nipin, bi aul ne Mosis minim nu kil tikak ak ag juil, God nop ag juil gip,” aglak.

¹² Kiri minim tom nibak agelak, bin bi yokop okok lil, bi minim tig bilokep okok lil, bi lo minim ag ñeb bi okok lil, cibur kirok ak timel gek, Stipen nop minim kib agnig dam Juda Kansol kib midelak okok dad amnilak. ¹³ Damil, bi minim tom agep ognap sek dapel, kiri aglak, “Cin nipin, bi nibaul per nep God sobok gep karip sin aul ag juil, Mosis lo minim nu kil tikak ak ag juil gip. ¹⁴ Pen ne minim alap agosip nipin ak, agip, ‘Jisas bi Nasaret nib ak, kisen God sobok gep karip aul gi timel gil genigab, Mosis minim cinop ag ñak gipin ak kirig gil, minim kisen nib dil sain ginigabin,’ agip,” aglak.

¹⁵ Pen Juda Kansol kib midelak bi okok, Stipen nop nin i sek lil ninlak, milik jo milik ne ak ejol milik jo milik rek lak.

Stipen Juda Kansol Kib bi okok kirop Krais minim tep ak ag ñak

¹ Kiri minim esek nibak agel, God nop tap sobok gep bi kib yib ak Stipen nop agak, “Minim nep agebal nibak niñid agebal aka esek agebal?” agak.

² Agek, Stipen agak, “Bapi mam sikop, niñim! Based acik cin Ebrahim birarik nep taun kib Haran ma amnak ñin ak, karip lim Mesopotemia midek won ak, God melik tep ke sek mideb ak nop agak, ³ ‘Karip lim nak aul kirig gil, bin bi nak okok kirig gil, karip lim ke yad nep yomnigain ak amnimin,’ agak.

⁴ “Agek, Ebrahim karip lim kib Kaldia midoligip ak kirig gil, taun kib Haran am midoligip. Kisen Ebrahim nap kimek, God agek, apil karip lim nibi midebim nab siñaul midoligip. ⁵ Ñin nibak God Ebrahim nop lim dai migan alap ma agak. Apil yokop nep midoligip. Ñin nibak Ebrahim ñi pai alap ma tikak; yokop nep midoligip. Pen God Ebrahim nop agak, ‘Kisen lim dai nibaul, nak dinigan. Ñi pai nak tik donigan tik dapel amnigab okok, lim dai nibaul ak rek nep dil midenigal,’ agak. ⁶ Pen God minim alap agil agak, ‘Ñi pai nak tik donigan tik dapel amnigab okok, amil bin bi ognap karip lim okok midel, kirop magilsek miñ lil, gi timel yib gil, miñ wög rek ag lel, gel niñlig gi, mi aknib po hadred (400) yinnigab. ⁷ Pen bin bi kirop nig genigal okok, yad pen kirop gi timel ginigain. Bin bi nak okok, karip lim nibak kirig gil, ap yip sobok gilig gi midenigal karip lim aul,’ agak.

⁸ Pen God Ebrahim nop m+n+m kilis niηid alap ag l+l agak, ‘Ñi pai nak tik donigan tik dapel amnigab okok, nibep kod m+denigain ak me, ñiηaη lakañ sek waη wak t+ b gi rik gin+mib,’ agak. Agek, kisen Ebrahim ñi ne Aisak nop tik dap+l, ñin akn+ b ar oη+d mid+l, ñin j+l oη+d ak ñi ak nop waη wak t+ b gi rikak. Aisak pen Jekop nop tik dowak. Jekop ne pen ñi akn+ b umigan alaη okok kirop tik dapek me, c+n Isrel bin bi wag+n ke ke midob+n.

⁹ “Based acik c+n n+ b okok, n+mam ned s+kop okok n+mam kisen Josep nop gos t+mel niη+l, m+l+k yapek, b+ ognap ñel, nop tau dad kar+p l+m Ijip dad amn+lak. Dad amel, m+ d tep ma gak ak pen God nop saköl ma gak. ¹⁰ Tap m+ker Josep nop apek ak, God ne niη+l Josep nop kod m+ d tep gol+g+p. God ne Josep nop gos tep ñ+l gek, Ijip Kiη Pero, b+ Josep aul gos niη tep y+ b geb, ag+l, nop agek, l+m dai Ijip abe, kar+p tap ne okok mag+lsek abe, kod midol+g+p.

¹¹ “Kisen ñin alap yuan k+ b y+ b ak, kar+p l+m Ijip abe, kar+p l+m c+n Kenan aul abe apek, based c+n kar+p l+m Kenan aul midelak okok tap mag+l piyo niη+l, tap ñiηeb alap ma mid+k, gos par y+ b l+lak. ¹² Pen nap k+ri Jekop m+n+m alap niηak, tap mag+l koηai nep kar+p l+m Ijip mid+k. N+ b ak niη+l ñi ne okok kirop agek, tap mag+l taun+g Ijip amn+lak. ¹³ Am tau dap+l, ñ+ b sak+l, kauyaη pen taun+g amn+lak. Amel, n+mam Josep kirop agak, ‘Mam s+kop, n+bi y+p bi an, ag+l ni+p+m? Yad namam n+bi Josep nep,’ agak. Agek, Ijip Kiη Pero m+n+m n+bak niη+l agak, ‘Ak Josep n+mam s+kop

ne okok e!’ agak. ¹⁴ Josep pen, bapi yad Jekop, bin bî ne okok eip kasek onimel, agîl, minim ag yokek, nap Jekop bin bî ñinjuil omal nokim adik gi dam ajip pis kid adan (75) rek dil, eip amnilak. ¹⁵ Nap Jekop nig gil, karip lim Ijip am midil, kimak. Mid damil, based sikop nib okok magilsek kim saklak. ¹⁶ Pen kisen ñi kiri okok nap tihil damil, taun kib Sekem tigel gîlak. Cip tigel nibak, based acik Ebrahim, Hemor ñi ne okok kirop mani alap ñil tauak.

¹⁷ “Pen God Ebrahim nop ned ginigain, agîl, minim ag lak rek ginig gil gak ak me, bin bî cin Isrel karip lim Ijip midelak okok, ñi pai tik damil tik dam dapil gil, konai yib nep midelak. ¹⁸ Bin bî cin Isrel konai nep midelak ñin nibak, karip lim Ijip ak kin kisen nib misen lak. Kin kisen nib nibak based Josep nop ma nihak ak me, ¹⁹ bin bî cin okok gi timel yib gil, minim kilis agek, ñi pai kiri okok tik dapil, soh ken okok yokel, ke midil kimeligipal. ²⁰ Nig gîlak ak pen, ñin nab nib sihak, ber mal ñi wak tep yib alap tik dapil, yib ne Mosis agrek. Ñi nibak nop takin omal nokim karip ñilik migan okok nep we ger mideligip. ²¹ Kisen ñinjan nibak nop dam soh sihak eyan lirek, Pero pai ne ak apil, nop nihil, dam ñi yad, agîl, yimag loligip. ²² Ne nig gil yimag lek, kib gek, Ijip bin bî kiri tari tari goligipal ak, nop ag ñi tep gîlak. Ne bî minim kilis gi agîl, wog kilis gil goligip.

²³ “Pen Mosis mi ne aknib ñinjuil omal (40) yinek, bin bî yad Isrel kirop am nihil owin agak.

²⁴ Pen amil nihak, Ijip bî alap Isrel bî alap nop

tapin magil pakek. Mosıs nıñıl, bı Isrel nop dı komıñ yokıl, Ijip bı ak nop pıs nep ñag pak lek kımak. ²⁵ Pen Mosıs gos ne nıñak ak, ‘Bin bı yad Isrel agnıgal, “God Mosıs nop gos ñek, apıl cınop tıg asık yokek, mıd tep gınıgabın,” agnıgal,’ ag nıñak ak pen kırı gos nıbak ma nıñlak. ²⁶ Pen mınek Mosıs amıl nıñak, Isrel bı omal pen pen gerek. Nıg gerek nıñıl agak, ‘Bı aul, nırı mamıl mal mıdebir; pen pen gebir ak kırıg gir!’ agak.

²⁷ “Agek, bı alap bı alap nop pakek ak, Mosıs nop dı okdan yokıl agak, ‘Nak bı an agek, bı kıb mıdıl, cırop bı mınım tıg bılokep rek kod mıdeban? ²⁸ Nak tol Ijip bı ak ñag pak lınak ak, mıñı yıp abe ñag pak lınıg ageban aka?’ agak. ²⁹ Nıb agek, Mosıs bı ñag pak lıpin nıbak nıpal, agıl, pırık gı am karıp lım Midian amıl, bı yokop alap rek mıdolıgıp. Nın nab nıb sıñak, ne bin dıl, ñı omal tık dowak. ³⁰ Nıg gıl yokop nep mıdek mı ñınjuıl omal (40) yınak. Kısın ñın alap mıñ mab kab nep mıdeb Sainai Dım ulep sıñak mıdıl nıñak, ejol alap apıl, mab bıd nokım alap mılınan gek nab sıñak mısınan lek nıñak. ³¹ Nıg gek Mosıs nıñıl, tap nıbak tari geb, agıl, am ulep sıñak apıl nıñek nıñlıg gı, Bı Kıb agak, ³² ‘Nased acık Ebrahim, Aisak, Jekop, God kırı yad mıdebin,’ agak. Nıb agek, Mosıs, ak Bı Kıb nep ageb, agıl, pırıkıl jep jep dıl, kıyan gıl udın ma nıñak.

³³ “Pen Bı Kıb Mosıs nop agak, ‘Lım dai sıñ aul ap mıdeban rek, tob tırıp nak ak tıg juan. ³⁴ Ijip bin bı okok bin bı yad Isrel karıp lım Ijip mıdebal okok kırop gı tımel yıb gıpal, yad nıpin. Kırı sıl agebal ak peyig nıñıl, apıl kırop tıg asık yoknıg

opin. Nib ak, nak adik gi Ijip amnon,' agak.

³⁵ “Isrel bin bi ned Mosi s nop aglak, ‘Nak bi an agek, bi kib midil, cirop bi minim tig bilokep rek kod mideban?’ aglak. Pen kisen, God ejol ne ag yokek apil, mab bid milarj gek nab sijnak Mosi s nop misen lek, God ne ke Mosi s nop bin bi kib kiri midil kirop tig asik yokan, agil, ag yokak.

³⁶ Pen Mosi s Ijip amil, tap ma gep rek ognap sijnak gil, bin bi ne Isrel kirop dil nig solwara ‘Lakañ’ apal ak amil, tap ma gep rek ognap sijnak gil, kisen Isrel bin bi pon dil dam min mab kab nep midoligip nab okok amil, tap ma gep rek ognap sijnak gilig gi midoligip. Nig gi midek midek, minjuil omal (40) yinak.

³⁷ “Mosi s ne nep me bin bi Isrel kirop agak, ‘God ne bi minim ne agep alap, ni nibi ke bi yad rek alap, ag yokek nibep onigab,’ agak. ³⁸ Mosi s ne min mab kab nep midoligip nab okok midek; ne apis based cin eip midek; Sainai Dim sijnak ejol alap apil Mosi s nop minim ag nak. Mosi s minim nibak dil cinop Isrel bin bi ag ninigab, agil, God ne minim kominj nibak Mosi s nop nak.

³⁹ “Mosi s minim kominj nibak ag nak ak pen based cin okok minim nibak ma dilak. Kiri Mosi s nop ag juil, adik gi Ijip amnin, agil, gos ak ninlak.

⁴⁰ Kiri Mosi s nimam Eron nop aglak, ‘Bi nak Mosi s cinop Ijip nib dowip ak, nop tari gip ak ma nipin. Nib ak, nak cinop tap god rek ognap gek, bi cin ognap god ginigan nib okok di ned amel, cin kisen amnin,’ aglak. ⁴¹ Nin nibak nep, god esek kaj kau nilik rek alap gi lil, yakir tap okok pak dap sobok gi nilak. Kiri tap ninmagil kiri

ke gi lilak okok niñil, ak god cin, agil, miñ miñ gilig gi tap kib dagil niñlak. ⁴² Niñ gelak, God kirok kiring gil agak, 'Niñ gipal ak, pib, takin, gap okok abramek sobok gilan,' agak. Niñ nibak kiri tap nib okok nep sobok göligipal ak me, bi God minim agep alap God Minim ak nu kil tikil agak, 'Isrel bin bi.

Nibi ned mi niñjuil omal miñ mab kab nep midoligip nab okok ajöligipim niñ ak, kaj kau kaj sipsip tap okok pak yip sobok gi ma nöligipim.

⁴³ Nibi tap yokop esek omal nibi ke gi lipek ak nop tap pak sobok gi dagil niñlig gi, gi mideligipim.

Tap nibak, alap Molok agöligipim,
alap gap rek gi lil, Repan agöligipim.

Tap god tom nib omal nep,
sel karip gi di ajlig gi, sobok gilig gi mideligipim.

Gi mideligipim nibak, yad nibep ag yoken,
am miñ midenigabim taun kib Babilon ben kid okok,' agak.

⁴⁴ "Based sikop cin okok miñ mab kab nep midoligip nab okok midelak niñ ak sel karip dad ajöligipal. Sel karip nibak middek ak niñil, God cinop eip middeb, agil niñöligipal. Sel karip nibak, God minim agak rek nep gi lel middek.

⁴⁵ Kisen pen bi nap sikop okok, kiri sel karip nibak yes kiri Josua based sikop cin okok kirok nel, kiri dilak. Kisen, kiri sel karip nibak dapelak niñlig gi, God ne bin bi karip lim siñaul midelak okok piñil ju yik gi yokak. Sel karip nibak midil,

mıd damıl, kisen Depid tik dolak. ⁴⁶ Based Depid, bı God niņek tep gak bı ak, ne God nop ag niņıl agak, ‘Nak yau agek, yad karıp nep tep alap gı len, nak God Jekop ned sobok golıgıp ak, karıp niņbak mıdenıgan,’ agak. ⁴⁷ Agek pen God ne yau ma agak. Kisen Solomon ne God sobok gep karıp niņbak gı lak.

⁴⁸ “Pen God ar i oklaņ mıdeb ak, bin bı niņmagıl dıl gı lıniņgal karıp okok ma mıdenıgab. Bı God mıniņm agep alap mıniņm niņbak agıl agak,

⁴⁹ ‘Bı Kıb ak ne agıp,

“Karıp lım seb kab ar alaņ sıņak

sea kiņ yad rek ar sıņak bısiņ mıdıl,

lım dai waņın aul tob yad tau rıbık lıliņ gı mıdebin.

Yıp tari karıp gı lem, yad kın mıdenım?

Yad karıp sıņ akal ake lıniņm?

⁵⁰ Tap okok magılsek niņmagıl yad ke ma gı lipin aka?” agak,’ agak.

⁵¹ “Cin ke niņ rep gıpın, agıl, tap si tap timel nep gıl, God Mıniņm ma niņpım. Nased sıkop göliņipal rek nep gıpım. Kaun Sıņ ne niņbep gos tep niņek niņkep, pen per mer apım. ⁵² Nased sıkop okok, bı God mıniņm agep okok kırop magılsek gı timel gılak. Bı God mıniņm agep bırarık okok, ‘God Bı Wög Gı Niņeb tep yıb ak aheb,’ aglak. Pen nased sıkop okok kırı bı niņ okok ak rek nep niņag pak lılak. Pen mıniņi God Bı Wög Gı Niņeb tep yıb niņbak apek me, niņbi nop mımiņg niņıl niņag pak lippek. ⁵³ Pen God lo mıniņm ne ak, ejol ne okok kırop ag yokek dapel dıpek, pen ageb rek niņıl ma gıpım,” agak.

Stipen nop kab ju pak lalak

⁵⁴ Stipen minim nibak agek niŋlig gi, kirop milik kal yib yapek, meg magil su ribikil kal julak. ⁵⁵ Pen Kaun Siŋ ne Stipen ap ran jakil midek niŋlig gi, ne kilan gi niŋil seb kab ar alan siŋak niŋak, God melik tep aknib ke yib ne midek niŋil Jisas ne God ñinmagil yipid pis ken ar ne warik midek. ⁵⁶ Stipen niŋil agak, “Niŋim! Yad niŋebin, seb kab ar alan siŋak kijoŋ yik mideb. Bi Ñi ne ak God ñinmagil yipid pis ken ar ne warik mideb!” agak.

⁵⁷ Stipen nib agek, timid kiri ak ñinmagil di pilin gil, dai magilsek warikil, minim bleble agil minim kib yib agil, pig gi rikid ag amil ne midek amnilak. ⁵⁸ Nop di cicil lil, dam dam taun kib nibak soŋ ar eyaŋ dad amnilak. Bi nop minim esek aglak okok kal juil, walij par kiri okok tig juil, bi praj Sol midek ulep siŋak yokel, ne kod midek niŋlig gi, kiri Stipen nop kab ju paklak. ⁵⁹ Nop nig gil pakel niŋlig gi, Stipen Bi Kib nop sik par agil agak, “Bi Kib Jisas, kaun magil yad dan,” agak. ⁶⁰ Nib agil, kogim yimil, sik kib par agil agak, “Bi Kib! Yip ñag pak lebal aul, tap si tap timel gebal ak niŋil kirig ginimin,” agak. Nib aglig gi kimak.

8

¹ Stipen nop kab ju pak lalak ñin ak, Sol man siŋak midil, paj agil wobi yal yal agak.

Jisas bin bi ne kirop yik gi yokel, ke ke amnilak

Ñin nibak nep, Jerusalem kai wagin gil, bin bi Jisas niŋ di midelak okok kirop gi timel yib

gelak. Nig gelak, bin bi Jisas nop niŋ di midelak okok kiri magilsek pirik gil, karip lim Judia okok abe, karip lim Sameria okok abe, ke ke amnilak. Pen bi Jisas minim dad ameb akrib umigan alan okok kiri nep Jerusalem sihak midelak. ² Pen God Minim ageb rek nep gologipal bi ognap, Stipen nop mapin yib gek niŋil sil kib yib aelig gi, cip dam tigel gilak. ³ Sol pen, bin bi Jisas niŋ dipal okok gi timel yib ginigain, agil, karip karip gilig gi, bin bi nib okok kirob abramek lip gi dam min loligip.

Pilip karip lim Sameria amil God minim ag nak

⁴ Bin bi Jisas nop niŋ di midelak okok pirik gi am karip lim ke tigon tigon midelak. Pen nib okok am midil, Jisas minim tep ak dam bin bi nib okok kirob ag noligipal. ⁵⁻⁶ Bi nak Pilip ak rek nep amil taun kib alap karip lim Sameria sihak midil, bin bi okok kirob, Mesaia owak minim tep ak ag nak. Pilip minim agak ak abe, tap ma gep rek gak ak abe niŋil, minim ne tari tari agak ak, timid li niŋ tep yib gilak. ⁷ Pilip ne bin bi kijeki kiyob nilik sek midelak okok konai nep gek, tap nib okok wal agil mis amnilak. Ne bin bi ninmagil tob pinok gek kalau gak okok konai nep abe, bin bi tob gi go geb mo geb gak okok konai nep abe kirob gek, komiŋ lak. ⁸ Nig gek niŋlig gi, bin bi taun nibak kin midelak okok niŋil magilsek min min yib gilak.

⁹ Pen taun kib nibak bi alap kin midoligip, yib ne ak Saimon. Ne kij gil, tap ma gep rek ognap gek, Sameria bin bi okok magilsek gos par yib niŋoligipal. Yad bi pobin yib midebin, agoligip.

¹⁰ Saimon ne nīg gek, bin bī yīb mīdek okok abe, bin bī yīb ma mīdek okok abe, Saimon mīnīm agak rek nep nīñil aglak, “Bī nībaul ne god ‘Kīlīs Kīb’ ap+n ak nep,” aglak. ¹¹ Tap ma gep rek okok per golīgip nīñil bin bī okok gos par nīñil, mīnīm agolīgip rek nep nīñölīgipal. ¹² Pen kisen Pilip apil, God bin bī dīl karip ne seb kab alaṅ sīṅak kod mīdenīgab mīnīm tep ak abe, Jisas Krais mīnīm tep ne ak abe ag ñek, bin bī okok kīri mīnīm nop nīṅ dīl, ñīg paklak. ¹³ Saimon ne ke ak rek nep, Jisas nop nīṅ dīl ñīg pakak. Pilip amek, Saimon nop sain gek nīñlīg gī, Pilip tap ma gep aknīb ke rek gek ak nīñil, Saimon ne wal yīb agak.

¹⁴ Bī Jisas mīnīm dad ameb okok Jerusalem mīdel nīñlīg gī, kīrop mīnīm alap aglak, “Same-ria bin bī God Mīnīm nīṅ dīpal,” aglak. Kīri mīnīm nībak nīñil, Pita Jon kīrop mal ag yokel, karip līm Sameria amñrek. ¹⁵⁻¹⁷ Amil nīñrek, bin bī okok Jisas nop nīṅ del, Bī Kīb Jisas yīb agil kīrop ñīg pak ñīlak ak pen Kaun Sīṅ ne kīrop ma owak. Nīb ak, Pita Jon bī omal, Kaun Sīṅ ne kīrop owaṅ, agil, sobok gīl, ñīnmagil nabīc cōg kīrop ar alaṅ lel, Kaun Sīṅ ne kīrop nokīm nokīm owak.

¹⁸ Kīri mal ñīnmagil nabīc cōg ar alaṅ ler, God ne Kaun Sīṅ bin bī okok kīrop ñak ak, Saimon nīñil, yad ak rek nep gin, agil, kīrop mal mani yomil agak, ¹⁹ “Mani aul dīl, yip kīlīs nībak ñer, yad bin bī an an ñīnmagil yad nabīc cōg ar alaṅ len, kīri ak rek nep Kaun Sīṅ dīnīgal,” agak.

²⁰ Nīb agek, Pita agak, “God tap tep ne yokop ñeb nībak, tari gīnīg mani taunīg ageban? Mani

nibak nak ke eip ki gi yonigab! ²¹ Wög cır gobır ak nak eip mer. Cıbur gos mıdmagıl nak niñ di mıdeban ak, God niñek tep ma gi. ²² Tap si tap tımel ginim, agıl, gos niñeban ar ak kırig gıl, God nop sobok genigan ak, gos tımel yıb niñeban nibak niñıl kırig ginimniñ rek lip,” agak. ²³ Yad niñin, tap tep kırı sıñak tap yad rek mıdobkop, agıl, gos tımel niñıl, tap si tap tımel gek ameb. Niñ ak, nak tap si tap tımel gep magıl ak, mıñ wög gep bi rek mıdeban.

²⁴ Agek, Saimon agak, “Niñ mal Bi Kıb ak nop sobok ger, tap yıp ginimniñ rek lip, agıl agebir nibak ma ginimniñ,” agak.

²⁵ Pen Pita eip Jon eip, Jisas kırıp mal tari tari gak minim ak abe, Bi Kıb minim tep ak abe, bin bi okok kırıp ag niñ sakıl, adık gi Jerusalem amniñ, kanıb nab okok amlig gi, karıp lim Same-ria nab sıñak karıp tırig tıronı konai nep bin bi okok kırıp Jisas minim tep ak ag niñlig gi amnırek.

Pilip ne bi İtiopia niñ alap nop Jisas minim tep ak ag niñak

²⁶ Pen Bi Kıb ejol alap apıl Pilip nop agak, “Jerusalem niñ taun kıb Gasa ambal kanıb par ak amnoñ,” agak. ²⁷ Agek, Pilip kanıb agak par nibak amıl niñak, bi kıb alap, kaj hos lip gi dad ameb tap bad ar alañ bisig gıl, kanıb par nibak amek. Bi nibak ne bin kwin Kadaki, karıp lim kıb İtiopia kod mıdek bin ak nop wög gılgi gi, mani ne ak kod mıdoligıp. Pen ne Jerusalem God sobok gep karıp ak amıl sobok gılig gi mıd juıl, ²⁸ adık gi karıp lim İtiopia amıl, God Minim dai Aisaia

ñu kíl tikak ak díl, udín lí nínjlig gí amek. 29 Pen God Kaun Pilip nop agak, “Hos tap bad líp gí dad ameb adañ am ulep bak sñak amíl, bí nìbak eip amnìmir,” agak.

30 God Kaun agak rek nep, Pilip píg gí ríkíd ag ulep bak sñak amíl nínjak, bí Itiopia nìb nìbak, bí God mìnìm agep Aisaia God Mìnìm dai ñu kíl tikak ak, udín lí nínjlig gí amek. Pilip nínjíl agak, “Nak mój udín lí nínjlig gí ameban píyak ak, mìnìm wagín ak nìb ageb, agíl nìpan aka mer?” agak.

31 Agek, ne pen agak, “Bin bí ognap rek yíp ag ñel nínjíl rek agnìm,” agak. Nìb agíl ne Pilip nop agak, “Ap ar sñaul bístígek cír eip amnìr,” agak. Agek, Pilip am ar nìbak bístígak.

32 Bí nìbak God Mìnìm dai Aisaia ñu kíl tikak nìbak udín lí nínjek. Mìnìm nìbak nìbgíl mìdeb: “Ne kaj sipsip pon díl dam ñag pak lípal rek nep mìdek.

Kaj sipsip ñílik kas tíkel, wal ma agíp rek,
ne ak rek nep mìnìm alap ma agak.

33 Tap tímél alap ma gak ak pen nop mìnìm esek agíl, gí tímél gílak.

Nop píst nep ñag pak lel kímak ak me, kísen
bí an rek mìdíl,
‘Nìb nìb golígíp,’ agnìgab?” agak.

34 Bí kíb Itiopia nìb ak mìnìm nìbak nínjíl, Pilip nop agak, “Mìnìm ageb nìbaul, God mìnìm agep bí ak ne ke ageb aka bí ke nìb alap ageb?” agak.

35 Agek, Pilip God Mìnìm dai udín lí nínjesir ak nep wagín gíl ag dam dam, Jisas mìnìm tep ak ag ñí tep gak.

36 Pen nīg gīl mīnīm ag damlīg gī nīṅrek ñīg alap mīdek. Bī nībak Pilip nop agak, “Ñīg mīdeb aul yīp ñīg pak ñīnīgan aka?” agak. 37 Agek, Pilip agak, “Nak Kraiṅ nop cībur gos mīdmagīl yad nīṅd nep nīṅ dīpin agenīgan ak, yad nep ñīg pak ñīnīgain,” agak. Agek, bī nībak pen agak, “Jiṅas Kraiṅ ne God Ñī ne mīdeb ak, yad nīṅ dīpin,” agak. 38 Agek, kaj hos tap līp gī dad ameb ar bīsiṅ aperek ak, hos ak sek nīb sīṅak līl, ñīg eyaṅ amīl, Pilip bī nībak nop ñīg pak ñīak. 39 Nīg gīl ñīg pak ñīl, gol sīṅak aper nīṅlīg gī, dai Bī Kīb Kaun ne Pilip nop dīl, ke mīgan alap dad amek nīṅlīg gī, bī pobīṅ nībak nop ma nīṅak. Ne pen mīñ mīñ yīb gīlīg gī kanīb ar nībak amnak. 40 Pen Bī Kīb Kaun ne Pilip nop dam karīp līm Asotas lek, bin bī karīp līm nīb okok taun ke ke mīdelak okok kīrop magīlsek Jiṅas mīnīm tep ak ag ñī dam dam, taun kīb Sīṅaria amjakak.

9

Sol Jiṅas nop nīṅ dak

1 Pen Sol ne Bī Kīb mīnīm tep nīṅ dīl kīṅen gōlīgīpal bin bī okok kīrop ñīag pak lin, agīl, per kīlīs yīb golīgīp. Mīnek alap ne am God nop tap sobok gep bī kīb yīb ak nop agak, 2 “Yīp mīj ognap ñū kīl tīk ñīnīmīn, yad dam Juda mogīm gep karīp ke ke mīdeb taun kīb Damaskas amīl, kīrop ñīnīgain. Mīj nībak ñū kīl tīkīl agnīmīn, ‘Taun kīb Damaskas sīṅak, nībi bin bī Jiṅas nop nīṅ dīpal ognap Juda mogīm gep karīp okok mīdenīmīl ak, Sol nop agem, kīrop mīñ līl Jerusalem donīmīṅ,’ agīl, ñū kīl tīknīmīn,” agak.

³ Sol mij nibak dil, Damaskas ulep ulep gek niñlig gi, dai melik seb kab ar alañ nib ap yapil nop niñak. ⁴ Sol kaj hos ar alañ nib ap yap lim eyañ pakek niñlig gi, m+n+m alap nop agak, “Sol, Sol, yip tari ginig gi per gi timel gipan?” agak. ⁵ Agek, Sol agak, “Bi Kib, nak bi an?” agak.

Agek, agak, “Yad Jisas, yip per gi timel gipan ak nep agebin. ⁶ Pen nak warikil, Damaskas amil, bi alap apil nep m+n+m agenimn rek niñil ginimn,” agak.

⁷ Pen bi Sol eip olak okok minim magil ak nep niñil, bi nonim ak ma niñil, gos par yib niñil m+n+m ognap ma aglak. ⁸ Sol pen warikil udin ñilil niñak, udin ne ak pis nep kwoi gak. Niñ gek, bi ne eip olak okok ñinmagil kid ne ak dil, pon dil Damaskas amnilak. ⁹ Nop niñ gil udin kwoi gek, ñiñ, tap magil tap okok ma ñibil, ñin omal nokim yokop nep midek.

¹⁰ Pen Jisas nop niñ dak bi alap Damaskas midek, yib ne ak Ananias. Bi nibak ne niñrikep niñak, Jisas nop agak, “Ananias!” agak.

Agek agak, “Bi Kib, yad midebin,” agak. ¹¹⁻¹² Agek, Jisas agak, “Sol bi taun kib Tasas nib ak, God nop sobok gilig gi, niñrikep niñip, bi Ananias apal ak, nop am di niñosip, udin ne kwoi gak ak ñilil niñip. Ne miñi yip sobok gilig gi mideb Judas karip ak. Nib ak, nak kanib ‘Yipid’ apal ak amil, Judas karip ak amjakil kirop agnimn, ‘Sol nop niñnig apebin,’ agnimn,” agak.

¹³ Jisas ne nib agek, Ananias agak, “Bi Kib. Yad nipin bin bi konai yib nep apal, ‘Bi Sol nibak bin bi nep pis ken midebal Jerusalem okok kirop

per gi t̄imel ȳib gīp, apal. ¹⁴ Ne mīñi Damaskas aul ow̄ip ak, bī God tap sobok gep bī kīb okok mīj ognap nop ñel, bin bī an an ȳib nak agel ar am̄nīgab okok, kīrop mīñ lin, aḡil, ow̄ip,” agak.

¹⁵ Ananias nīb agek, Bī Kīb nop agak, “Amnon̄! Bī nībak w̄ög ognap yad ke nop ag līpin. Ne mīnīm tep yad ak Isrel bin bī kīrop ag ñil, Isrel bin bī mer okok kīrop ag ñil, kīj okok kīrop ag ñil gīnīgab. ¹⁶ Pen ne yur mab dīl mīker kīb dīlīg gī w̄ög yad nībak gīnīgab. Nīg gīnīgab ak yad ke nop ag ñī tep gīnīgain,” agak.

¹⁷ Bī Kīb nīb agek, Ananias am̄il, Sol mīdek karīp ak ap̄jak̄il, mīgan eyāj am̄il, Sol nop nab̄ic c̄ög ar alāj ñin̄maḡil līl agak, “Mam Sol. Bī Kīb Jisas nep kan̄ib nab sīŋak ap yap̄il mīsēj lek nīŋak ak, ȳip ag yokosīp opin aul. Nak udīn nak kauyāj ñil nīŋil, Kaun Sīŋ ne nep am ap ran jak̄nīm̄ŋ, aḡil, ȳip ag yokosīp opin me aul,” agak.

¹⁸ Ananias nīb agek nīŋlīg gī, tap apab sagāt bad rek Sol udīn nop karīk̄il mīdek ak, wal gī yapek nīŋlīg gī, dai udīn ñil nīŋak. Udīn ñil nīŋil, war̄ik am̄il, ñīg pakak. ¹⁹ Sol tap ñībīl kīlīs dak.

Sol Damaskas bin bī okok kīrop Jisas mīnīm tep ak ag ñak

Pen Sol ne ñin̄ ognap bin bī Jisas nop nīŋ dīlak okok eip Damaskas kīn mīdlīg gī, ²⁰ Juda moḡim gep karīp okok gī taḡil, Jisas ne God Ñī ne mīdeb mīnīm tep ak bin bī okok kīrop ag ñak. ²¹ Ne nīg gīl ag ñī mīdek nīŋlīg gī, kīri nīŋil pak ju dīlīg gī aglak, “Bī aul nep me, Jerusalem bin bī Jisas nop nīŋ dīlak okok kīrop gī t̄imel gol̄iḡip! Mīñī bin bī ognap sek nag lī dam, bī God sobok

gep bi kib okok kirop ñinim, agil, owip,” aglak. ²² Pen Sol Jisas minim tep ak ag ñi damil, Jisas ne nep Mesaia ak minim yipid gil yib agek, bi Juda Damaskas kin midelak okok minim alap pen agnimel rek ma lak.

²³ Pen kisen mid damil, Juda kai ap mogim gil, minim ag ar nokim lil aglak, “Sol nop ñag pak lin,” aglak. ²⁴ Pen minim aglak nibak, bi alap niñil Sol ag ñak. Taun kib nibak, birarik nep kab wari gi kis kis gilak ak me, kijon tam ajoligipal okok, Sol nop ñag pak lin, agil, pib nab kislim eyañ uliñin li midelak. ²⁵ Niñ gelak niñil Sol bi ne okok kislim nab eyañ nop di wad migan pobin alap yigil, nag ñon gil, lip gi wari nibak migan alap mis ken ar alañ nib lim eyañ yokel, pirik gi amnak.

Sol Jerusalem am midex

²⁶ Sol Jerusalem amil, bin bi Jisas pis ar midelak okok eip midenim, agek pen kiri niñil, bi aul Jisas bi ne alap mer, cinop ñag pak linig owip, agil, jel gek piriklak. ²⁷ Niñ gelak, Banabas ne Sol nop dam bi Jisas minim dad ameb okok midelak siñak amil, kirop agak, “Bi nibaul nop niñil ma piriknimib. Minek alap taun kib Damaskas amlig gi, kanib nab siñak amil, Bi Kib nop niñek, nop minim ognap agak. Kisen am Damaskas bin bi kirop ma pirikil, Jisas minim tep ak abramek nep ag ñak,” agak. ²⁸ Banabas nib agek, kiri Sol nop del, ne kirop eip Jerusalem kin midil, taun kib nibak migan migan okok amil, Jisas minim tep ak abramek yib nep ag ñoligip. ²⁹ Pen bi Juda Grik minim niñlak okok nop eip

mɪnɪm pen pen ag amɪl apɪl gɪl, nop ñag pak lɪn, agɪl, gos ak nɪŋlak. ³⁰ Pen bɪ Jisas nop nɪŋ dɪlak ognap mɪnɪm nɪbak nɪŋɪl, nop pon dɪl dam taun kɪb Sisaria amɪl yokel, taun kɪb Tasas amnak.

³¹ Ñɪn nab nɪb sɪŋak, karɪp lɪm Judia, Galili, Sameria okok, bin bɪ Jisas nop nɪŋ dɪlak okok mɪd tep gölɪgɪpal. Kaun Sɪŋ ne kɪrop kod mɪd tep gɪl, kɪlɪs ñek nɪŋlɪg gɪ, kɪri kɪlɪs gɪl, Bɪ Kɪb nop gos nɪŋlɪg gɪ mɪdɪl, bin bɪ ognap sek Jisas mɪnɪm tep ak ag ñel, kɪri ak rek nep Jisas nop nɪŋ dɪlak.

Pita Inias nop gek warɪk amnak

³² Pita karɪp lɪm ke ke okok gɪ ajlɪg gɪ, bin bɪ Jisas nop nɪŋ dɪlak okok kɪrop am nɪŋ ajolɪgɪp. Nɪg gɪl kɪrop nɪŋ ajɪl, mɪnek alap, bin bɪ Jisas nop nɪŋ dɪlak okok kɪrop nɪŋɪn, agɪl, karɪp tɪrɪg tɪron Lida amnak. ³³ Karɪp lɪm nɪbak bɪ alap mɪdek, yɪb ne ak Inias. Pen ñɪnmagɪl tob ne okok kalau gek, kau ar ne ak nep kɪn mɪdolɪgɪp mɪ aknɪb jɪl onɪd yɪnak. ³⁴ Pita bɪ nɪbak nop agak, “Inias. Tap nep gɪp ak Jisas gek komɪŋ lɪnɪgab. Warɪkɪl, kau nak ak yad tep gan,” agak. Nɪb agek nɪŋlɪg gɪ, magɪl nɪbak nep Inias nop komɪŋ lek warɪkak. ³⁵ Inias warɪkɪl gɪ tagek nɪŋlɪg gɪ, karɪp tɪrɪg tɪron Lida bin bɪ okok abe, karɪp lɪm Seron bin bɪ okok abe nop nɪŋɪl, Bɪ Kɪb nop nɪŋ dɪlak.

Tabita kɪmak, Pita gek, warɪkak

³⁶ Pen Pita karɪp tɪrɪg tɪron Lida nɪbak mɪdek nɪŋlɪg gɪ, bin Jisas nop nɪŋ dak alap kɪmak yep taun kɪb Jopa sɪŋak. Bin nɪbak yɪb ne Tabita. Pen Grik mɪnɪm agɪl nop Dokas agölɪgɪpal. Ne bin bɪ okok kɪrop kod mɪd tep gɪl, bin bɪ yɪm gep

rek okok kirop wög gi ñoligip. ³⁷ Bin nıbak nop tap gek bır kimek, nop ñig pak ñıl cip se dam karıp ñılık migan ar alaŋ lılak. ³⁸ Jisas bin bı ne Jopa mıdelak okok mınım alap nıŋlak, Pita ap mıdek karıp tırig tıroŋ Lida sıŋak. Lida taun kıb Jopa ulep sıŋak mıdeb nıŋıl kırı bı omal kirop ag yokel, Pita mıdek sıŋak amıl mınım kılıs agıl agrek, “Nak cır eip kasek apek amnın,” agrek. ³⁹ Agerek, Pita kirop mal eip Jopa amıl amjakel nıŋlig gi, nop poŋ dı dam Tabita kımak dam lılak karıp migan ar alaŋ amnılak. Pita nop poŋ dı dad amel nıŋlig gi, bin kaŋıl ap mıdelak okok, bin kımak nıbak ned komıŋ mıdoligip ak, walıj par walıj ognap kirop yokop ñoligip okok, Pita nop yomlig gi, sıl aglig gi mıdelak.

⁴⁰ Pita pen bin bı ap mıdelak nıb okok kirop ag sön eyaŋ yokıl, kogım yımıl, God nop sobok gılig gi, adık gıl, cip se nıŋlig gi agak, “Tabita, warıkan!” agak. Agek, Tabita udın ñıl Pita nop nıŋıl, warık bısigak. ⁴¹ Pita pen ñınmagıl kíd ne ak dıl, tıg warık ñıl, bin kaŋıl okok abe, bin bı Jisas nop nıŋ dılak okok abe, kirop magılsek sık agek apelak agak, “Tabita aul,” agak. ⁴² Pen Pita nıg gek, mınım nıbak Jopa bin bı magılsek nıŋıl, bin bı koŋai nep Bı Kıb nop nıŋ dılak. ⁴³ Pen Pita ne taun kıb Jopa nıbak, bı kaj kau wak wög goligip bı alap eip ñın ognap tapın kın mıdoligipir. Bı nıbak yıb ne Saimon.

10

Ejol alap apıl Konilias nop mınım agak

¹ Pen ami bî okok kîrop kod mîdoliġip bî kîb alap taun kîb Sisaria mîdoliġip. Yîb ne ak Konilias. Ami bî ne kod mîdoliġip nîb okok kîrop “Itali Ami Bî” agöliġipal. ² Bî kîb Konilias nîbak eip, bin bî karîp ne okok eip, God nop nîŋ dîlak. Juda bin bî tap kîri ognap ma mîdoliġip ak, Konilias ne mani tap okok abramek ñoliġip. Pen ne God nop per sobok goliġip. ³ Mînek alap pîb kim gak magîl ak, Konilias ne nîgrîkep nîŋak, God ejol alap apîl agak, “Konilias!” agak. ⁴ Agek, Konilias pîrîkîl nop nîŋ i sek lîl agak, “Bî kîb, yîp tari ageban?” agak.

Agek, ejol ak nop agak, “Nak God nop sobok ġîl, bin bî yîm gep okok kîrop tap abramek ñîl ġîpan ak, God nop tep gek nep saköl ma ġîp. ⁵ Nak bî ognap agek, kîri am taun kîb Jopa amîl, bî Saimon Pita apal ak nop agel onîmîŋ. ⁶ Ne Saimon, bî kaj kau wak wög geb ak eip kîn mîdebir ñîg solwara gol sîŋak,” agak.

⁷ Pen ejol mînîm nîbak agîl amek nîŋliġ ġî, Konilias bî wög nop ġî ñöliġîpir omal abe, ami bî God nop nîŋ dak alap abe agek apelak, ⁸ kîrop ejol ak mînîm tari tari agak ak ag ñî tep ġîl ag yokek, Jopa amnîg paŋdîlak.

⁹ Kîri am am kanîb nab sîŋak kînlak. Mînek am am, pîb nab epel magîl ak, Jopa maŋ maŋ ġîlak. Won nîbak Pita God nop sobok ġînîg amnak karîp ar alaŋ mîgan ak. ¹⁰ Ne amîl, God nop sobok ġî mîdek nîŋliġ ġî, nop yuan kîb yîb lak. Pen bin bî ne okok tap magîl dagîlel nîŋliġ ġî, Pita nop dai alap yomak. ¹¹ Pita nop dai ak yomek nîŋak, seb kab ar alaŋ mîgan pag yîkek, wad kîb alap

ñon par omal omal gol pis pis ñon gıl mıdek nab sıñak yap yap lim wagın eyañ yowak. ¹² Wad mıgan nıb eyañ kaj, kımın kobri, toi, yakır ke ke okok magılsek nep mıdek. ¹³ Mınım alap pen nop agak, “Pita, nak warıkıl tap nıb piyak okok pak ñınan,” agak.

¹⁴ Agek, Pita pen agak, “Bı Kıb. Mer yıb! Tari gınıg, ñınan, agıl ageban? Cın Juda bin bı tap bıł gep nıb okok tap ognap ma ñıbin yıb,” agak.

¹⁵ Agek, mınım nıbak kauyan agak, “Tap tari tari God tap ñıneb, agıp okok, bıł gep, agıl ma agnımın,” agak.

¹⁶ Gak nıbak, yij omal nokım gak. Kısın me, tap wad kıb nıbak adık gı seb kab ar alan amnak.

¹⁷ Nıg gek, Pita nıgrıkep nıpin nıbak tari gınıgab, agıl, gos par nın mıdek nınlıg gı, Konilias bı ag yokek nop agnıg olak bı ñon ak kınon wagın sıñak apjaklak. ¹⁸ Apjakıl aglak, “Bı Saimon Pita sıñak mıdeb aka?” aglak.

¹⁹ Pita nıgrıkep nınosıp nıbak gos nınlıg gı mıdek nınlıg gı, God Kaun nop agak, “Nak nınan! Bı omal nokım nep piyo nın apebal. ²⁰ Nıb ak, warıkıl tam sıñak eyañ amnon. Yad ke kırop ag yoken apebal. Nıb ak, apek eip amnın agenımel ak, gos par ma nınıl eip amnımın,” agak.

²¹ God Kaun nıb agek, Pita sıñ eyañ amıl bı nıb okok kırop agak, “Bı piyo nınıbım bı ak, yad me aul. Yıp mınım alap agnıg apebım aka?” agak.

²² Agek, aglak, “Bı kıb Konilias, ami bı okok kırop kod mıdeb bı kıb ak cınop ag yokek apobın. Ne God nop nın dıl, God Mınım ageb rek gıp; Juda kai nop nınıl kırop magılsek tep gıp. Pen

ne nigrıkep niŋak, God ejol alap apıl nop agak, ‘Nak bi ognap ag yokek, am Saimon Pita nop pon di dapel, minim agonimıŋ ak niŋnimın,’ agak,” aglak.

Pita Konilias karıp amnak

²³ Nib agerek, Pita kirop agek karıp ñilik miŋan eyaŋ amıl kınlak.

Mınek Pita, bi Jopa nib Jisas nop niŋ dilak ognap dil, Konilias ag yokak bi ñon nibak eip am am kanıb nab sıŋak kınlak. ²⁴ Mınek ak, Sisaria amjakıl, Konilias karıp ak amjaklak. Pen Konilias ne Pita apeb, agıl, bin bi ne okok abe, nimid nimam ne okok abe, kirop sik agek ap mogım gi midelak. ²⁵ Pita ne amıl karıp miŋan amniŋ gek niŋliŋ gi, Konilias nop nabıŋ pakıl, nop bi kib, agıl, am tob waŋın ne sıŋak kogım yımak. ²⁶ Niŋ gek niŋliŋ gi, Pita pen nop tiŋ warık ñil agak, “Nak warıkan! Yad ak rek nep bi alap me aul,” agak.

²⁷ Agek, warıkek niŋliŋ gi, minim aŋliŋ gi, karıp ñilik miŋan eyaŋ amırek. Amıl Pita niŋak, bin bi koŋai nep ap mogım gi midelak. ²⁸ Pita kirop agak, “Nıbi ke niŋim, cın Juda bin bi asık mosık gi tep giŋin. Juda bin bi mer okok eip ma ajŋin; karıp kirop ma ambın. Pen yad nigrıkep niŋnek, God yiŋ minim alap agak. Ne minim agak nibak, yad bin bi ognap asık mosık mıdebal, agıl, kirop asık mosık giŋim rek ma lip. ²⁹ Nıb ak niŋıl me, Konilias minim ag yokak ak niŋıl ma kirıg giŋin; agak rek nep niŋıl opin. Nıb ak, minim tari mıdek ag yoknak opin?” agak.

³⁰ Pita n̄ib agek, Konilias agak, “Yad menik nep me, miñni p̄ib kim ḡip maḡil ak rek, kar̄ip ñ̄ilik m̄igan eyaŋ God nop sobok ḡi m̄idliŋ ḡi n̄iŋnek, b̄i wal̄ij t̄id ȳib ȳimak alap ap̄il, m̄idenek bak s̄iŋak war̄ik̄il m̄idek. ³¹ Ne ȳip agak, ‘Konilias, nak God nop sobok ḡil, mani tap okok bin b̄i tap ma m̄ideb okok k̄irop abramek ñ̄il ḡipan ak, God n̄iŋip. ³² N̄ib ak me, b̄i ognap ag yokek, taun k̄ib Jopa am̄il, Saimon ȳib ne alap Pita apal ak, nop poŋ d̄i dolaŋ. Ne Saimon b̄i kaj kau wak w̄ög geb ak eip k̄in m̄idebir ñ̄ig solwara gol s̄iŋak,’ agak. ³³ Ejol ak ȳip n̄ib agek, yad kasek nep b̄i yad ognap ag yoken, nep am ul̄ik ḡi dapesal, ȳip tep ḡip. C̄in bin b̄i s̄iŋaul God eip m̄idob̄in rek, B̄i K̄ib m̄in̄im k̄irop ag ñ̄in̄im̄in, aḡil, nep ag yokek opan ak, miñni c̄inop ag ñ̄ek n̄iŋin,” agak.

Pita Konilias bin b̄i ne okok k̄irop m̄in̄im ag ñ̄ak

³⁴ Konilias n̄ib agek, Pita agak, “Yad miñni n̄ipin, God ne, b̄i ulep s̄iŋaul n̄ib nep b̄i tep, b̄i par okok n̄ib b̄i timel, aḡil, ma n̄iŋip. ³⁵ Kar̄ip l̄im ke ke okok n̄ib, waḡin ke ke okok n̄ib, bin b̄i an an God nop n̄iŋil s̄iskol d̄il, m̄in̄im ne n̄iŋil ageb rek ḡin̄gal bin b̄i okok, k̄irop maḡilsek d̄in̄igab. ³⁶ Pen God ne c̄inop Isrel bin b̄i m̄in̄im tep ag yokak ak n̄ip̄im. Yad ke eip j̄im ñ̄il m̄idelaŋ, aḡil, God ne Jisas Krais nop ag yokak. Jisas Krais ne nep me, bin b̄i okok maḡilsek B̄i K̄ib k̄iri m̄ideb. ³⁷ N̄ibi ke n̄ip̄im, Jon b̄i ñ̄ig pak ñ̄eb ak, ñ̄ig pak ñ̄il̄ig ḡi, m̄in̄im tep n̄ibak waḡin ḡil, kar̄ip l̄im Galili ag ñ̄ak. N̄ig ḡil agek, ag daml̄ig, ag daml̄ig, bin b̄i kar̄ip l̄im Isrel m̄idebal okok maḡilsek n̄iŋlak. ³⁸ Pen n̄ibi n̄ip̄im, Jisas Nasaret n̄ib ak

God eip mɨdɨl, Kaun Siŋ ak nop ñek, kod mɨdek nɨŋlɨg gɨ, kɨlɨs ne nep dɨl, karɨp lɨm ke ke okok magɨlsek taglɨg gɨ, bin bɨ okok gɨ tep gɨlɨg gɨ, bin bɨ Seten kɨrop gek koslam mɨdelak okok kɨrop gek, komɨŋ lolɨgɨp.

³⁹ “Pen Jisas Juda bin bɨ karɨp lɨm kɨri okok gɨ taglɨg gɨ, Jerusalem gɨ taglɨg gɨ, gak gak rek cɨn udɨn cɨn ke nɨŋnok ak agebin. Pen kɨsen nop mab bak alan ñag pak lel kɨmak. ⁴⁰ Kɨmak ak pen ñɨn omal mɨdɨl, God gek, ñɨn omal nokɨm ak kauyan warɨkɨl, am mɨsen lek udɨn cɨn ke nɨŋnok. ⁴¹ Bin bɨ magɨlsek nop udɨn ma nɨŋlak. God cɨnop bin bɨ ag lak okok nep Jisas nop udɨn nɨŋnok. Ne kimɨl warɨkek nɨŋlɨg gɨ, eip mɨdɨl jɨm ñɨl tap ñɨbɨl ñɨg ñɨbonok. ⁴² Jisas cɨnop agak, ‘Mɨnɨm tep yad ak bin bɨ okok kɨrop ag ñɨl agnɨmɨb, “God agak rek me, kɨsen Jisas bin bɨ komɨŋ mɨdenɨgal okok abe, bin bɨ kɨmnɨgal okok abe, kɨrop magɨlsek mɨnɨm kɨb agnɨgab,” agnɨmɨb,’ agak. ⁴³ Pen ar nɨbak, bɨ God mɨnɨm agep okok magɨlsek Jisas Krai nop agɨl aglak, ‘Bin bɨ an an Krai yɨb kɨlɨs yɨb ne ak nɨŋ dɨnɨgal okok, tap si tap tɨmel gɨpal ak, God nɨŋɨl kɨrɨg gɨnɨgab,’ aglak,” agak.

Juda bin bɨ mer okok Kaun Siŋ dɨlak

⁴⁴ Pen Pita nɨg gɨl mɨnɨm ag mɨdek nɨŋlɨg gɨ, Kaun Siŋ ne bin bɨ nɨŋ mɨdelak okok kɨrop magɨlsek owak. ⁴⁵⁻⁴⁶ Kaun Siŋ kɨrop apek, kɨri mɨnɨm ar ke ke aglɨg gɨ, God yɨb ne agel ar amek, Juda bin bɨ Jisas nop nɨŋ dɨlak Pita eip Jopa nɨb olak okok, God Juda bin bɨ mer okok kɨrop Kaun Siŋ ñɨb me ak, agɨl, wal yɨb aglak.

Pita pen agak, ⁴⁷ “God ne Kaun Siη c̄inop ñak rek ak, miñi bin bi siη aul kirop ak rek nep ñib. Nib ak, kiri ñig paknigaun, agel, bin bi ognap kirop mer agnimel rek ma lip,” agak. ⁴⁸ Pita nib agil bi ne ognap kirop agak, “Nibi bin bi siη aul kirop Jisas Kraiss yib ne agil ñig pak ñinimib,” agak. Ñig pak ñel niηlig gi, kiri aglak, “Pita, nak c̄inop eip ñin sikol magil eñap siηaul midenimn,” aglak. Agel, ñin sikol magil eñap kirop eip kin midek.

11

Pita Jerusalem amek nop minim ag gilak

¹ Pen Jisas minim dad ameb bi okok abe, karip lim Judia bin bi Jisas nop niη dilak okok abe niηlak, Juda bin bi mer okok ognap God Minim niη dilak. ² Nib ak, kisen Pita Jerusalem amek, Juda bi mer okok ak rek nep wak tib gi rik ginimel, agöligipal bi okok, Pita nop kal gil aglak, ³ “Nak tari ginig bi wak tib gi rik ma gipal okok karip kiri amil, kirop eip tap jim ñil ñiban?” aglak.

⁴ Nib agelak, Pita taun kib Jopa midil nigrikep niηak kesim ak kirop ag ñilig gi agak, ⁵ “Yad taun kib Jopa midil, God nop sobok gi midil, nigrikep niηnek, seb kab ar alañ nib, wad kib alap rek ñon par omal omal gol pis pis tin gil midek yap yap wagin yad midenek siηak ap yowak. ⁶ Apek, yad wad nibak midek ulep siηak amil niηnek, kaj, kimn kobri, toi, yakir okok okok magilsek midek. ⁷ Pen minim alap yip agak, ‘Pita, nak warikil tap nib piyak okok pak niηan,’ agak.

⁸ “Agek, yad pen agnek, ‘Bì Kìb. Mer yìb! Tari gìnìg, ñìṅṅ, agìl ageban? Cìn Juda bin bì tap bìl gep nìb okok tap ognap ma ñìbin yìb,’ agnek.

⁹ “Nìb agenek, mìnìm nìbak kauyan agak, ‘Tap tari tari God tap ñìṅṅ, agìp okok, bìl gep, agìl ma agnìmìn,’ agak. ¹⁰ Gak nìbak, yìj omal nokìm gak. Pen kisen tap wad kìb nìbak adìk gì seb kab ar alañ amnak.

¹¹ “Pen magìl nìbak nep, bì omal nokìm karìp kìn mìdenek ak apjaklak. Bì nìb okok bì kìb Konilias, Sisaria nìb ag yokek, yìp pon dìnìg olak.

¹² God Kaun yìp agak, ‘Gos par ma nìṅṅìl, kìrop eip abramek amnìmìn,’ agak. Nìb agek, yad mam Jisas mìnìm nìṅ dìpal aknìb kagol onìd dìl, cìn bì okok eip Konilias karìp ne ak amnìnok.

¹³ Amjakon, Konilias kesìm dìl agak, ‘Ejol alap apìl yìp agak, “Bì ognap agenìmìn, taun kìb Jopa amìl, bì alap Saimon Pita apal ak nop pon dì dolañ. ¹⁴ Pon dì dapel, ne nep mìnìm ognap ag ñek, bin bì karìp nak eip mìdebìm okok, God nìbep magìlsek dì komìṅ yokek, bin bì ne mìdenìgabìm,” agak,’ agak.

¹⁵ “Konilias yìp nìb agek, yad wagìn gìl mìnìm ag ñen nìṅṅìg gì, Kaun Sìṅ ne cìnop ned owak rek, bin bì nìb okok kìrop ak rek nep owak. ¹⁶ Nìg gek, Bì Kìb cìnop ned agak mìnìm ak gos nìṅṅek. Ne agak, ‘Jon kìrop ñìg pak ñak ak pen maṅ mìdeb, God ne nìbep Kaun Sìṅ ak pak ñìnìgab,’ agak.

¹⁷ Pen cìn Bì Kìb Jisas Krais nop nìṅ dìnok ñìn ak, God tap tep yìb cìnop ñak rek, kìrop ak rek nep ñak. Nìb ak, yad titi gìl God nop, ‘Nìg ma gìnìmìn,’ apnep?” agak.

18 Pita n̄ib agek, b̄i nop m̄in̄im kal ag ḡilak okok m̄in̄im agak ak n̄iη̄il, m̄in̄im kal ognap sek ma ag ḡilak. God ȳib agel ar amek n̄iη̄lig ḡi aglak, “C̄inop nep mer; Juda bin b̄i mer okok ak rek nep, tap si tap t̄imel ḡipal ak, tari ḡin̄ig n̄ig ḡip̄in, aḡil, nop sobok gen̄igal ak, ne n̄iη̄il, tap si tap t̄imel ḡipal okok k̄ir̄ig ḡil, kom̄iη̄ per m̄idep maḡil ak k̄irop n̄in̄igab,” aglak.

Adiok bin b̄i Jisas m̄in̄im tep ak n̄iη̄ d̄ilak

19 Pen Stipen nop kab ju pak l̄ilak n̄in nab s̄iη̄ak, b̄i Juda Jerusalem m̄idelak okok, bin b̄i Jisas nop n̄iη̄ d̄ilak okok k̄irop ḡi t̄imel ȳib gel, k̄iri p̄ir̄ik ḡi ke ke am̄ilak. Ognap p̄ir̄ik ḡi kar̄ip lim P̄onis̄ia am̄ilak, ognap p̄ir̄ik ḡi kar̄ip lim n̄ig t̄ib k̄is gak airan Saipras am̄ilak, ognap p̄ir̄ik ḡi taun k̄ib Adiok am̄ilak. Am̄il, Jisas m̄in̄im tep ak Juda bin b̄i mer okok k̄irop ma ag n̄ilak, bin b̄i k̄iri ke Juda kai ju am n̄ib okok m̄idel̄iḡipal okok k̄irop nep ag n̄ilak. 20 Pen bin b̄i Jisas m̄in̄im tep ak n̄iη̄ d̄ilak ognap Saipras n̄ib, ognap Sairini taun n̄ib, p̄ir̄ik ḡi Adiok am̄il, B̄i K̄ib Jisas m̄in̄im tep ak Juda bin b̄i mer okok k̄irop ag n̄ilak. 21 B̄i K̄ib k̄il̄is ne ak k̄irop eip m̄idek ak me, bin b̄i okok k̄irop Jisas m̄in̄im tep ak ag n̄el, bin b̄i kon̄ai nep B̄i K̄ib nop n̄iη̄ d̄ilak.

22 Pen Jerusalem bin b̄i Jisas nop n̄iη̄ d̄ilak okok, m̄in̄im n̄ibak n̄iη̄il, b̄i k̄iri Banabas nop agel, Adiok amnak. 23 Banabas ne Adiok am̄jak̄il n̄iη̄ak, God ne bin b̄i n̄ib okok ȳim̄ig n̄iη̄lig gek, Jisas m̄in̄im tep ak n̄iη̄ d̄ilak. N̄ib ak me, ne m̄iñ m̄iñ ḡil, k̄irop m̄in̄im ognap sek ag n̄il̄ig ḡi agak, “B̄i K̄ib nop n̄iη̄ d̄ip̄im ak ma k̄ir̄ig ḡin̄im̄ib; nop

nokim nep cibur gos midmagil nibi nab adan nın di kilis gil, cig gilig gi nep midenimb,” agak. ²⁴ Banabas ne bi tep yib. Kaun Sin ne Banabas apil ap ran jakil midek. Ne Jisas minim tep ak pis nep nın dak. Ne Jisas minim tep ak bin bi okok ag nek, bin bi konai nep Bi Kib nop nın dilak.

²⁵ Banabas pen bi Sol nop am donim, agil, taun kib Tasas amnak. ²⁶ Banabas Tasas amjakil, Sol nop piyo nınil, pon dil adik gi am Adiok amil, mi nokim nibak bin bi Jisas nop nın dilak okok kirop Jisas minim tep ak ag nilig gi miderek. Adiok bin bi Jisas Krais nop nın dilak okok, ned yib nil Krais Bin Bi aglak.

²⁷ Nin nab nib sinak, bi God minim agep ognap Jerusalem nib Adiok amnilak. ²⁸ Amil, God Kaun ne bi kiri alap Agabas nop gos nek agak, “Yuan kib yib karip lim magilsek linig geb,” agak. Agek, agak rek yuan kib yib ak, gapman bi kib Klodias kod midoligip nin ak owak. ²⁹ Nig gil yuan kib lak nınil Adiok bin bi Jisas nop nın dilak okok aglak, “Bin bi Jisas minim tep ak nın dipal ognap karip lim Judia okok midel nınlig gi, kirop yuan kib yib lip ak, cin nokim nokim kirop mani ognap mogim gil nin,” aglak. ³⁰ Nib agil, mani li mogim gil, Banabas eip Sol eip kirop nil aglak, “Niri bi omal mani aul damil, Krais bin bi ne kod midebal bi kib okok kirop nir,” aglak.

12

Herod Jems nop nag pak lil, Pita nop min lak

¹ Nin nab nib sinak, gapman bi kib Herod, bin bi Jisas nın dilak okok ognap kirop gi timel gil,

dam miñ lak. ² Ami bi ne okok ognap agek, Jon nimam Jems nop tu par kid dil pis nep ñag pak lel kimak. ³ Herod agek nig gelak, Juda bin bi okok niñil miñ miñ gilak. Miñ miñ gilak ak, Herod niñil, Pita nop ak rek nep agek, nop dam miñ lilak. Gilak nibak, Juda bin bi Bred Yis Sek Ma Niñeb ñin nab siñak gilak. ⁴ Herod Pita nop nig gil dam miñ lil, ami bi aknib jil pis kid adan (16) kirop nonim li yigwu par yigwu par lil agak, “Pib nab kislim eyañ bi omal omal nop kod tep gi midenimib,” agak. Herod gos ne ak ke niñil agak, “Pasopa ñin ak ap padikek me, kisen Pita nop dam bin bi midenigal nab siñak amil minim kib agnigabin,” agil gos niñak.

⁵ Pita ne nig gil miñ midek niñlig gi, bin bi Jisas nop niñ dilak okok Pita nop gos niñlig gi, kilis gil God nop sobok gilig gi nep midelak.

⁶ Pen gapman bi kib Herod Pita nop minim kib agnim, agil, niñak ñin nibak nep kislim nab eyañ, Pita nop sen omal ñon gil, ami bi omal pis kid pis kid niñ midel niñlig gi, Pita nab eyañ kinek. Ami bi ognap ak rek nep kijon wagin siñak niñ midelak. ⁷ Pen dai Bi Kib ejol ne alap warik midek niñlig gi, mab mılan rek am miñ lep karip ñilik migam ak sikid amnak. Ejol nibak am Pita nop tigem pak niñil agak, “Kasek jakan!” agak. Agek, Pita warikek niñlig gi, sen nop ñon gilak ak wisibak.

⁸ Ejol Pita nop agak, “Sib nag nak ak pog lil, tob tirip nak piyak di lan,” agak. Agek, Pita ejol agak rek nep gek, ejol ak agak, “Walij par kib nak ak yimek, yad eip amnir,” agak. ⁹ Agek, walij par kib

ne ak yimil, karip ñilik miġan midek ak kirig ġil, ejol ak eip pañdirek. Ejol gak nibak, Pita ne ag niñak e, ak nigrakep niñebin agil niñak. ¹⁰ Pen ami sikop niñ midelak kijon wagin omal sil ġil, kijon kilis yib ain dil ġilak kijon sön eyaŋ ak ke yikek niñlig ġi, mis amnerek. Amil, kanib nab okok amlig ġi Pita niñak, ejol ak ma midek.

¹¹ Niġ gek niñil Pita agak, “Miñi niñ rep ġipin. Ak Bi Kib nep, ejol ne ak ag yokek, apil gapman bi kib Herod yip miñ kilis lip ak wisib yokip. Gapman bi kib Herod abe, Juda bin bi okok abe, tap timel yip ġinig gesal ak, ġinimel rek ma lip,” agak. ¹² Nib agil, gos niñ tep ġil, bi nak Jon Mak nonim Maria karip ak amnak. Karip nibak bin bi koñai nep apil, God nop sobok ġi midelak. ¹³ Pita apil, kijon ak pak gu gu gek, pai Roda, karip nibak wög goligip ak kijon ak yikniġ owak. ¹⁴ Pai nibak kijon apil niñak, Pita meg miġan ak nep agek. Ne niġ niñil, miñ miñ yib ġil, saköl padek kijon ma yikak; am bin bi okok kiropp agak, “Pita ap mideb sön eyaŋ,” agak.

¹⁵ Agek, kiri aglak, “Nak saköl losip ageban,” aglak. Nib agelak, ne kilis yib ġil agak, “Esek ma apin; niñid yib agebin. Pita mideb sön eyaŋ,” agak. Agek aglak, “Ak kaun ne ak rek lip ap mideb,” aglak. ¹⁶ Pen Pita ne kijon ak kauyaŋ pak gu gu gek gek gek, am kijon ak yik yokil niñlak, Pita nep midek niñil wal yib aglak. ¹⁷ Wal agel niñlig ġi, Pita kiropp ñin milic ġi ñil agak, “Minim ma agnimib!” agak. Nib agil, miñ lep karip midek niñlig ġi, God ejol alap ag yokek apil, nop tari tari ġil dowak minim ak kiropp ag ñilig

gi agak, “M+nim n+baul Jems abe, bin bi Jisas nop niŋ dipal okok abe, kirop ag ñ+nim+,” agil, ke miŋan alap amnak.

¹⁸ M+nek miñab t+kek niŋlig gi, ami sirop okok Pita ma midek ak niŋil, tari giŋ, agil, ag ap ran ap yaplig gi midelak. Pir+kil, “Akal,” agil, piyolak ak pen ma niŋlak. ¹⁹ Herod ami sirop n+ okok kirop, Pita nop kasek piyo niŋil dowim, agek, piyo mer niŋel, kirop m+nim k+ agil, m+nim agek, ami bi ne ognap ami bi n+ okok pis nep ñag pak lilak.

Herod k+mak

Kisen Herod karip lim Judia kirig gi, am taun k+ Sisaria midoligip. ²⁰ Herod am Sisaria midil, taun k+ omal Taia Saidon bin bi okok kirop niŋek m+lik yowak. Pen Taia Saidon bin bi apil, bi Herod karip ne kod midek bi Blastas nop sil ag ñil aglak, “Cinop per yuan gek, apil Herod karip lim ne aul tap magil tau dad amb+n sek. N+ ak, cinop kal kal ma jun+m+; kapkap jim ñil midoj+n,” aglak. Agelak, Blastas ne pen agak, “Ak niŋid agebim,” agak.

²¹ Pen Herod m+nim n+bak niŋil, ñ+n alap m+nim agn+gain, agil, ag lak. Kisen ag lak ñ+n n+bak apek, ne kiŋ kai y+mbal rek wal+j tep tep y+ okok y+m+il, sea kiŋ k+ ne ar ak bi+sig gi, bin bi okok kirop m+nim ag ñak. ²² Herod m+nim n+bak ag ñek niŋlig gi aglak, “Ak bi alap rek ma ageb; god alap rek ageb,” aglak. ²³ Pen Herod m+nim n+bak niŋil, “Yip m+nim n+bak rek ma agn+m+; God y+ ne nep agem ar amnan,” ma agak. N+ ak, Bi K+ ejol ne alap ag yokek, apil

Herod nop gek, miñak kib gil, kisoï lek pis nep kimak.

²⁴ Pen God Minim ak ag ñel amek niñlig gi, kariþ lim okok kid kid amnak.

²⁵ Pen Banabas eip Sol eip Jerusalem midil, tari ginig orok ak bir gipir, agil, Jon Mak nop pon dil adik gi Adiok amnilak.

13

Banabas eip Sol eip minim ag ñilig gi amnirek

¹ Taun kib Adiok nib siñak bi God minim agep bi ognap abe, bi God minim ag ñeb bi ognap abe midelak. Bi nib okok me, alap Banabas; alap Simion. Bi Simion nibak nop Bi Kiñir agöligipal. Bi alap Lusias, ne Sairini taun nib. Bi alap Maneyen, ne Kiñ Herod bi niñeb ne alap. Pen bi alap Sol. ² Pen ñin alap kiri tap magil ma ñibil, Bi Kib nop nep sobok gi midel niñlig gi, Kaun Siñ ne kirop agak, “Niñi Banabas eip Sol eip agem, wög kirop ag linek ak ger amnimin,” agak. ³ Nib agek, kiri tap magil ma ñibil, God nop sobok gil, Banabas eip Sol eip kirop ñinmagil ar alañ lil, God kirop mal kod miden, agil, kirop ag yoklak.

⁴⁻⁵ Kaun Siñ ne kirop kod midel niñlig gi, bi nak Jon Mak, wög cirop sikol sikol ognap gi ñañ, agil, nop pon di Selusia taun ñig gol eyañ amil, ñig magöb dil, kariþ lim ñig tib kis gak airan Saipras amnilak. Amil, taun kib Salamis amil, Sol eip Banabas eip Juda mogim gep kariþ okok amil, bin bi okok kirop God Minim ag ñirek. ⁶ Pen bin bi Saipras midelak nib okok kirop God Minim ag ñi dam dam, taun kib Pepos amjakil, Juda bi alap

kij coge su juep bi alap nabiŋ pakrek. Bi nibak yib ne Ba-Jisas. Ne minim esek agil agak, “Yad God minim agep bi alap,” agak. ⁷ Taun kib Pepos sŋak, Saipras gapman bi kib yib kin midoligip, yib ne Segias Polas. Bi nibak ne bi gos niŋ kid yib yikil niŋoligip. Ne Banabas eip Sol eip God Minim yip ager niŋin, agil, kirop agek apil, nop God Minim ag ñirek. Pen bi kij coge su juep bi ak ne bi kib nibak bi niŋeb ne alap. ⁸ Bi Ba-Jisas nibak, Grik minim agil nop Elimas agoligipal. Banabas eip Pol eip kiri Segias Polas nop God Minim tep ak ag ñer, ne timid li peyig niŋ tep gak ak pen, bi kij su juep bi ak niŋil, Banabas Pol minim timel ke gi agil, Segias Polas Jisas minim ak ma niŋ dinimniŋ, agil, nop agak, “Bi nib omal minim esek agebir ak ma niŋnimin,” agak. ⁹ Sol yib ne alap me Pol agoligipal. Kaun Siŋ ne Pol nop ap ran jakil gos tep ñek niŋlig gi, bi kij su juep bi ak nop niŋ i sek li midlig gi agak, ¹⁰ “Nak kijeki kiyob ñilik tik dowak; gi timel nep gipan. Tap tari tari tep mideb ak kirig gil, bin bi okok kirop esek ar ak nep gipan. Nak per per Bi Kib minim niŋid ne ak dil minim esek rek lipan. Nak ñin akal gi timel gipan ak kirig ginigan?” ¹¹ Niŋ gipan ak, God gek, ñin bad alap udin nep kwoi gek pib melik ma niŋnigan,” agak.

Pol minim nibak agek, dai Ba-Jisas niŋak, kimi kiñir rek bad alap udin ne pak karikek pis nep kislim gak. Niŋ gek, bi alap yip ñinmagil di kanib yoman, agil, tig ririkol gilig gi midek. ¹² Banabas Pol kiri bi omal Bi Kib minim ak nop ag ñerek ak niŋil, Segias Polas ne wal agak. Nib ak, Ba-Jisas

gak ak niηil, ne Jisas nop niη dak.

Banabas Pol kiri taun kib Adiok, karip lim Pisidia sihak amnirek

¹³ Pen Pol bi ne okok eip ñig magöb d'il, Pepos kirig g'il, Pega taun, karip lim Pampilia sihak amnilak. Am mid'il, Jon Mak ne kirop mal sihak kirig g'il, adik gi Jerusalem amnak. ¹⁴ Kiri pen Pega taun kirig g'il, taun kib Adiok, karip lim Pisidia sihak amnirek. Am mid'il, Juda God nop sobok gep ñin ak, Juda mogim gep karip ak amil, bisig miderek. ¹⁵ Juda mogim karip kod midelak bi okok warikil, Mosıs lo minim ñu kil tikak dai ognap abe, bi God minim agep okok ñu kil tiklak dai ognap abe, udin li niηil bin bi ap midelak okok kirop aglak. Kiri minim ag dai juil, bi alap ag yokel Banabas Pol bisig miderek sihak amil agak, "Mam omal. Bin bi siη aul niη dep minim ognap midoniminη ak, cinop ag ñer niηin," aglak.

¹⁶ Agelak, Pol warikil minim agnig ñinmagil dap ranil agak, "Nibi Juda bin bi okok abe, Juda bin bi mer God nop sobok gipim okok abe, minim agnig gebin aul timid li niηim. ¹⁷ God ne birarik nep apis based sikop cin okok dak. God nibak ne Isrel bin bi God cin me. Kisen kiri karip lim Ijip am midelak, God kirop kod mid tep gek, ñi pai tik dapil, konai yib nep midelak. Bi kib Pero kirop, ma amnigabim, agak ak pen God kilis ke yib ne ak g'il, kirop pon di dapek Ijip mis ken olak. ¹⁸ Kiri m' ñinjuil omal (40) m'ñ mab kab nep midoligip nab sihak mid'il, God nop minim konai yib nep aineb li agöligipal ak pen God kirop kod mid tep gak. ¹⁹ Pen ned karip lim Kenan bin bi tigon ke ke

aknib ar onid midelak, pen God bin bi ne kirop kod mid tep gil kilis ne ñek, bin bi tigon ke ke aknib ar onid ned midelak okok kirop eip pen pen gil, yik gi yokil ñag pak lil, karip lim nibak karip lim kiri ke rek dilak. ²⁰ Kiri Ijip midel mi yinak ak wok pagil, karip lim eywo nep nab okok midel mi yinak ak wok pagil, bin bi yik gi yokil, karip lim kiri dilak mi yinak ak abe wok pagil gel me, mi aknib po hadred pipti (450) yinak.

“Pen God kirop dam karip lim Kenan siñaul lil, bi minim tig bilokep ognap ag lek, kirop kod mideligipal. Kisen bi God minim agep Samyuel midek ñin ak, ²¹ bin bi Isrel okok kiri Samyuel nop aglak, ‘Nak kin alap ag lek, cinop bin bi magisek kod midenigab,’ aglak. Agelak, God bi nak Kis ñi ne Sol nop ag lek, kin kiri midoligip. Bi nibak Benjamin kigin tik damil tik damil tik lilak. Sol kin kiri midek, mi ñinjuil omal (40) yinak. ²² Pen kisen God ne gek Sol kin ma midek. God ne Depid kin kiri ag lak. God ne Depid minim agil agak, ‘Cibur gos midmagil yad ke gos gip rek ak, Jesi ñi ne Depid cibur gos midmagil ne abe aknib rek nep gos gip; tap tari tari gan ag ninigain ak, ne nig aknib rek nep ginigab,’ agak.

²³ “Pen God ne gek, Depid ñi pai tikek, tik dam dapil gil, Jisas nop tik dolak. Nib ak, God ned minim kilis ag lak rek, ne Isrel bin bi kirop Di Komij Yokep Bi alap ag yokak. ²⁴ Pen Jisas wagin gil wög ma gak won ak, Jon ne apil, Isrel bin bi kirop agak, ‘Tap si tap timel gipim ak, tari ginig nig gipin, agil, kirig gem, nibep ñig pak ñinigain,’ agak. ²⁵ Jon wög ne gi dai junig gek

ñin nab ak, bin bi okok kirop agak, ‘Nibi yip bi an, agil, gos nihebim? Bi Kib per kod midebim bi ak yad mer. Bi nibak kisen onigab. Tob tirip ne ak di nag wisibnim rek ma lip,’ agak.

²⁶ “Ai mam yad, nibi ognap Ebrahim ñi pai ne midebim; nibi ognap Juda bin bi mer pen God nop sobok gipim. Krais bin bi di kominj yokep minim Jon ag ñi midoligip nibak, God ne cinop nen agil agak. ²⁷ Jerusalem bin bi okok abe, bi kib kiri okok abe, Jisas ne Krais ak owip, agil ma niηlak. Jisas nop ñag pak lel kimanj, aglak ak, God minim agep minim ñu kil tiklak rek nep gila. Pen God nop sobok ginig Juda mogim gep karip per apeligipal ak, kiri minim ñu kil tiklak nibak per per nep niηoligipal. ²⁸ Ne tap timel alap gip aka agil, piyo mer niηil, gapman bi kib Pailot nop aglak, ‘Nak agek nop ñag pak lila,’ aglak. ²⁹ Pen God Minim agak rek, magilsek nep Jisas nop gila. Kisen bin bi ne okok apil, cip se tig asik dam kab migang tigel gila. ³⁰ Tigel gila ak pen God gek kauyan warikak. ³¹ Ne warikil, kominj midek niηlig gi, bin bi ne eip Galili nib Jerusalem olak okok, nop ñin konai nep niη midelak rek, miñi Isrel bin bi kirop Jisas minim tep ak ag ñebal.

³² “Pen cir bi omal opir aul, nibep Krais minim tep ak ag ñinig opir. God birarik nep apis based sikop cin kirop minim kilis ag lil ginigain agak minim nibak nep ³³ gos niη midil, God ne Jisas nop di warik ñak. Gak nibak apis based sikop okok ma niηlak ak pen cin ñi pai tik lep kiri okok miñi bir nipin. Depid ne God Minim dai Sam siηak Kimep yigwu nab nib ñu kil tikil agak,

‘Nak Ñi yad.

Yad miñi Nap nak midebin,’ agak.

³⁴ God ne gek, Jisas warikak ak me, kisen kimil, mib gon ki gi yap lig pak amnimin rek ma lip. Minim nibak God Minim dai alap nbgil mdeb:

‘Yad Depid nop minim sin kilis ninid ag linek ak nibep nep ninigain,’ agak.

³⁵ Pen God Minim dai alap nbgil mdeb:

“ ‘Nak Bi Sin nak kirig gek,
mib gon ne ki gi yap lig pak ma amnimin,’
agak.

³⁶ “Pen Depid ne God wog nop ag lak ak, bin bi ne mideligipal nin nibak gi damil kimak. Pen Depid ne kimek, nap nised sikop kirop tigel goligipal okok dam tigel gel, mib gon ne ki gi yap lig amnak. ³⁷ Pen God ne gek warikak Bi nibak, mib gon ne ki gi yap lig ma amnak.

³⁸ “Nib ak, midemam ninim. Jisas ne kimil warikak ak me, God tap si tap timel gipim ak ninil kirig ginigab minim tep ak nibep ag nobir.

³⁹ Cin Juda lo minim ar ak nep ninil genigabin ak, God tap si tap timel gipin ak nin nep midenigab. Pen Jisas mab bak alaj nag pak lel kimak ak me, cin Jisas nop nin donigabin ak, God tap si tap timel gipin ak ninil, kirig gil, cinop bin bi tep yad, agnigab. ⁴⁰ Pen bi God minim agep okok birarik nep aglak rek cinop ma ginimin, agil gos ak nin rep ginimib. Kiri aglak,

⁴¹ ‘Nibi bin bi yip aleb aleb nibim okok ninim!

Nibi mdebim magil aul, tap ke nib alap ginigain.

Tap ginigain nibak nibep ned agenigal ak,

ñiñilonḡ li agebal, ag gos niḡniḡabim.
 Niḡ ak, niḡbi pak jep jep dḡl

piḡs nep kiḡm kiḡr ḡniḡimḡb!’ aglak,” agak.

⁴² Pol eip Banabas eip miḡniḡm niḡbak agḡl, Juda mogḡm ḡep kariḡp niḡbak miḡs amer niḡḡliḡ ḡḡ, bin bi okok aglak, “God nop sobok ḡep ñin kiḡsen ak kauyaḡ apḡl, ciḡnop miḡniḡm niḡbak ognap sek ag ñir,” aglak. ⁴³ Bin bi okok mogḡm ḡḡ miḡdelak okok kariḡp ak kiḡriḡ ḡḡl, ke ke amel niḡḡliḡ ḡḡ, Juda bin bi yiḡpiḡd ḡḡl ognap abe, bin bi okok niḡb Juda kai niḡḡ dḡliḡḡpal rek niḡḡ dḡlak ognap abe, Pol eip Banabas eip kiḡrop kiḡsen ḡḡl amniḡlak. Pol Banabas kanḡb nab siḡḡak amlḡ ḡḡ kiḡrop agrek, “‘God ciḡnop yiḡmiḡ niḡḡl di tep ḡḡp,’ agḡl, gos ar niḡbak nep niḡḡliḡ ḡḡ miḡdenḡmḡb,” agrek.

⁴⁴ Pen Juda God nop sobok ḡep ñin kiḡsen ak, bin bi taun kiḡb niḡbak miḡdelak okok magḡlsek rek, Bi Kiḡb miḡniḡm niḡḡniḡ ap mogḡm ḡḡlak. ⁴⁵ Pen Juda bi kiḡb okok bin bi koḡḡai siḡkerek olak ak niḡḡel, miḡliḡk yapek, Pol Banabas kiḡrop bi omal niḡḡl gos tiḡmel niḡḡlak. Pol miḡniḡm tari tari bin bi okok kiḡrop agak ak ag juḡl, yiḡb ne ak ag siḡkol ḡḡlak. ⁴⁶ Juda bi okok niḡḡ ḡelak, Pol eip Banabas eip ma piḡriḡkiḡl, miḡniḡm pen kiḡliḡs ḡḡl agrek, “God Miḡniḡm tep ak niḡbep Juda bin bi ned ag ñir, apḡr ak pen niḡbi miḡniḡm tep niḡbak ma dḡl, ciḡn komḡḡ per miḡdep magḡl ak niḡḡ diḡjiḡ rek ma liḡp, apḡm ak me, miḡñi Juda bin bi mer okok kiḡrop ag ñiḡniḡgabir. ⁴⁷ Tari ḡḡniḡḡ: Bi Kiḡb ciḡnop agḡl miḡniḡm niḡḡ ḡḡl agak, ‘Yad agen, niḡbi Juda bin bi mer okok kiḡrop melḡk kiri miḡdḡl,

kariḡp liḡm ke ke okok amenḡgabim,
 bin bi okok magḡlsek melḡk niḡbak niḡḡel niḡḡliḡ ḡḡ,

yad k̄rop d̄i komiᅇᅇ yokniᅇgain,’ agak,” agak.

⁴⁸ Juda bin b̄i mer okok m̄inim n̄ibak niᅇᅇil, miᅇᅇ m̄iᅇᅇ giᅇ, B̄i K̄ib m̄inim ak, m̄inim tep akniᅇ ke ȳib, aglak. N̄ib ak, bin b̄i God, per per m̄idenimel, aḡil, ag lak okok maḡilsek m̄inim tep n̄ibak niᅇᅇ d̄ilak.

⁴⁹ Pen B̄i K̄ib m̄inim ak, kar̄ip lim n̄ib okok maḡilsek agel amnak. ⁵⁰ Niᅇᅇ gak ak, Juda bin b̄i okok niᅇᅇel m̄ilik yapek, am̄il Adiok bin pob̄iᅇᅇ God nop niᅇᅇ d̄ilak ognap abe, b̄i pob̄iᅇᅇ kar̄ip lim n̄ibak kod m̄ideligiᅇpal okok ognap abe, k̄rop agel, k̄iri am̄il bin b̄i koᅇai nep dap̄il, Pol eip Banabas eip k̄rop giᅇ timel giᅇ, kar̄ip lim k̄iri okok ag m̄is yoklak. ⁵¹ Niᅇᅇ giᅇ ag m̄is yokel, b̄i omal k̄iri Adiok k̄ir̄ig aml̄ig giᅇ, m̄inim tep dam ag ᅇᅇos̄r ma dip̄im, aḡil, tob k̄iri ac̄ip ac̄ip okok liᅇ giᅇ yok̄il am̄il, taun k̄ib Aikoniam am̄irek. ⁵² Pen Kaun Siᅇᅇ ne bin b̄i Jisas nop niᅇᅇ d̄ilak okok ap ran jakek, k̄iri miᅇᅇ miᅇᅇ ȳib giᅇliᅇ giᅇ m̄idelak.

14

Pol eip Banabas eip taun k̄ib Aikoniam ajerek

¹ Pol eip Banabas eip am taun k̄ib Aikoniam k̄in m̄id̄il, Juda moḡim gep kar̄ip ak am̄il, m̄inim ag ᅇᅇi tep ger niᅇᅇliᅇ giᅇ, Juda bin b̄i okok liᅇ, Juda bin b̄i mer okok liᅇ, koᅇai nep Jisas nop niᅇᅇ d̄ilak.

² Pen Juda bin b̄i ognap, Jisas m̄inim agebir ak ma niᅇᅇ d̄in̄igab̄in, aḡil, am̄il Juda bin b̄i mer okok k̄rop m̄inim niᅇᅇep ma niᅇᅇep tom agelak niᅇᅇil k̄iri bin b̄i Jisas niᅇᅇ d̄ilak okok k̄rop niᅇᅇel m̄ilik kal yowak. ³ Pen Pol eip Banabas eip, m̄inim n̄ibak niᅇᅇil, kar̄ip lim n̄ibak ma k̄ir̄ig am̄irek.

Kiri sɨŋak nep kɨn mɨdɨl, Bɨ Kɨb mɨnɨm ak kɨlɨs gɨl mɨsɨn nep ag ñɨlɨgɨpɨr. Bɨ Kɨb kɨrop mal eip kod mɨdek nɨŋlɨg gɨ, tap ma gep rek ognap, tap nɨŋep ma nɨŋep rek ognap gerek, bin bɨ ognap nɨŋɨl aglak, “Nɨb ak, mɨnɨm agebir nɨbaul nɨŋɨd nep agebir,” agɨl nɨŋlak. ⁴ Pen Aikoniam bin bɨ nɨb okok asɨk ke ke lɨl, pɨs ak Juda bin bɨ okok mɨnɨm aglak rek nɨŋ dɨlak, pɨs ak bɨ Jisas mɨnɨm dad ameb okok aglak rek nɨŋ dɨlak. ⁵ Pen Juda bin bɨ ognap okok lɨl, Juda bin bɨ mer ognap okok lɨl, bɨ pobɨŋ kɨri okok abe, Pol eip Banabas eip kɨrop gɨ tɨmel gɨl, kab ju pak lɨn, agɨl, gos ak nɨŋelak. ⁶ Kiri mal pen mɨnɨm nɨbak nɨŋɨl, pɨrɨk gɨ am taun kɨb omal Listra Debi, karɨp lɨm Likonia sɨŋak amnɨrek. ⁷ Amɨl, nɨb okok gɨ ajlɨg gɨ, Kraiss mɨnɨm tep ak ag ñɨlɨgɨpɨr.

Bɨ tob tɨmel gak alap, Pol gek, komɨŋ lak

⁸ Pen taun kɨb Listra nɨbak, bɨ alap nonɨm nop tɨk dowak ñɨn ak nep tob tɨmel gek, kanɨb ma tagolɨgɨp bɨ alap mɨdolɨgɨp. ⁹ Bɨ nɨbak ne ap bɨsɨg mɨdɨl, Pol mɨnɨm agek ak nɨŋ mɨdek. Pol bɨ nɨbak nop nɨŋ i sek lɨl gos nɨŋak, bɨ nɨbaul, God yɨp gek komɨŋ lɨnɨmɨŋ rek lɨp, ag gos nɨŋeb, agɨl gos nɨŋak. ¹⁰ Nɨb ak, Pol nop nɨŋɨl, meg mɨgan dap ranɨl agak, “Warɨkan!” agak. Agek, bɨ nɨbak kasek warɨkɨl, tob taulɨg gɨ amnak.

¹¹ Pol nɨg gek, bin bɨ nɨŋ mɨdelak okok mɨnɨm yɨb kɨri Likonia mɨnɨm ak agɨl aglak, “Bɨ seb kab ar alaŋ nɨb okok, god omal bin bɨ rek lɨl ap agebir aul,” aglak. ¹² Nɨb agɨl, Banabas nop, god Sus, aglak. Pen Pol ne mɨnɨm konai nep agolɨgɨp rek, nop, god Hemis, aglak. ¹³ God esek Sus sobok

göligipal nıbak, sobok gep karıp ak yokop gi lılak taun gol nıb sıñak me, god esek Sus sobok gep bı kıb ak abe, bin bı sıñak mıdelak okok abe, god Sus per sobok gıpın ak mıñi owıp aul, agıl, kaj kau anılam ognap dıl, mab sım tep tep ognap tıg rık dıl, bin bı koñai yıb olak.

¹⁴ Pen Pol eip Banabas eip, gelak nıbak niñıl, walıj kırı okok tıg bıł bıł gıl, bin bı koñai nep mıdelak nab nıb sıñak amıl agrek, ¹⁵ “Nıbi tari gınıg nıg gebım? Cır mal god mer! Nıbi bin bı yıb mıdebım rek, cır ak rek nep aknıb rek mıdobın. Cır Jisas Kraıs mınım tep ne ak nıbep ag ñınıg opır. God ne seb kab alaı gı lıl, lım dai wağın aul gı lıl, ñıg solwara ak gı lıl, tap tari tari mıdeb okok magılsek gı lıl, gak. Cır nıbep Kraıs mınım tep ak agor, tap yokop esek sobok gi mıdebım okok kırıg gıl, God komın mıdeb ak nep sobok gi mıdenımıb, agıl, nıbep agobır. ¹⁶ Pen ned bin bı karıp lım ke ke okok mıdıl, gos kırı ke niñıl tap yokop sobok gılak ak, God niñıl kırıop gi tımel ma gak. ¹⁷ Pen nıbi yokop ma mıdebım; nop niñıg, niñıgabım. Ne per per nıbep dı tep gıp. Ne nep gek, mıñab pakıl, tap magıl koñai nep mıdek niñıg gi, mıñ mıñ gılıg gi tap ñıb mıdebım. Nıb ak, ne nıg gıp ak niñıl, niñıd nep God cın mıdeb ak, agıl, bıır nıpkep,” agrek. ¹⁸ Nıb agrek ak pen bin bı nıb okok kılıs gıl, bı nıb omal aul seb kab ar alaı nıb opır, agıl, kaj kau anılam ognap pak sobok gi ñınıg gelak ak niñıl Pol Banabas koslam yıb ag mer agrek.

Pol nop kab ju paklak

19 Pen kiri mal taun kib Listra nibak nep midel niŋlig gi, Juda kai taun kib Adiok, kariŋ lim Pisidia siŋak mideligipal bin bi ognap abe, taun kib Aikoniam mideligipal bin bi ognap abe apil, bin bi nib okok kiroŋ minim esek agil aglak, “Bi omal minim tep ma agebir; esek agebir,” aglak. Nib agelak, bin bi nib okok niŋil, Pol nop kab ju pak lil, pis nep kimib, agil, lip gi dam kab wari kis kis gilak ak mis ken kideyan yoklak. 20 Niŋ gelak niŋil bin bi Jisas nop niŋ dilak okok apil piŋil kis kis gel niŋlig gi, Pol warikil taun kib nab nibak adik gi amnak. Pen minek Pol eip Banabas eip Listra kirig gil Debi amnirek. 21-22 Pol eip Banabas eip Debi amil, Jisas minim tep ak bin bi okok kiroŋ ag nerek, bin bi konai nep Jisas nop niŋ dilak. Pen kiri mal, ned orok kanib ar ak nep amnir, agil, adik gi Listra, Aikoniam, Adiok kariŋ lim Pisidia siŋak amlig gi, bin bi Jisas minim tep ak ager niŋ dilak okok kiroŋ kauyan ag ni tep gilig gi amnirek. Kiroŋ ag ni tep gilig gi agrek, “Jisas minim tep ak ma kirig ginimib; niŋ dipim rek nep niŋ dil midenimib. Niŋ gem, nibep miker konai ninigal pen gos ak ma niŋnimib; God cinop dil kod midenigab, agil, kilis gil, gos ar ak nep niŋem amnimin,” agrek. 23 Nib agil, coc ke ke nib okok, bin bi Jisas niŋ dilak okok bi nabic midenimel, agil, bi ognap wog nibak ag lirek. Niŋ gil, kiri mal tap magil ma nibil, God nop sobok gilig gi agrek, “Bi Kib, bi siŋ aul nep niŋ dipal rek, kiroŋ kod midenimin,” agrek.

Pol eip Banabas eip taun kib Adiok, Siria Propins siŋak amnirek

²⁴ Nig gıl karıp lım Pisidia okok ajıl, karıp lım Pampilia amnırek. ²⁵ Pampilia amıl, Jisas mınım tep ak bin bı Pega taun okok kırop ag nıl, taun kıb Atalia amnırek.

²⁶ Atalia amıl, nıg magöb dıl, taun kıb Adiok, Siria Propins sıñak, ned kın mıdıl orek sıñak adık gı amnırek. Kıri ned amnıg gerek mınek ak, Adiok bin bı Jisas nop nıñ dılak okok, God nop sobok gıl aglak, “Mınım tep nak ak bin bı okok kırop ag nınıg amebir rek, kırop mal kod mıd tep genımın,” agıl, kırop mal ag yokel, amıl, mınım nıbak ag nı ajölıgıpir. ²⁷ Nıb ak, adık gı Adiok apıl, bin bı Jisas nop nıñ dılak okok kırop sık agel apelak, God ne gek kıri tari tari gılak okok magılsek ag nı tep gılak. Juda bin bı mer okok konıai nep Jisas mınım tep ak nıñ dılak kesım ak abe ag nılak. ²⁸ Kırop nig gıl ag nıl, kırop eip nın bad alap tapın mıderek.

15

Bı kıb Jerusalem ap mogım gıl mınım aglak

¹ Pen bı ognap karıp lım Judia nıb Adiok apıl, bı Juda mer Jisas nop nıñ dılak okok kırop ag nılak, “Mosıs bırarık nep cınop Juda bin bı agak, ‘Nıñan kisen tık dapıl, wañ wak kıri tıb gı rık gınımıb,’ agak. Nıb ak, nıbi ak rek nep wak tıb gı rık ma gınıgabım ak, God nıbep dı komıñ ma yoknıgab,” aglak. ² Nıb agelak, Pol eip Banabas eip mınım ak yıpıd gıl ma agebal, agıl, kırop eip mınım pen pen agel amnak. Nıg gelak, Adiok bin bı Jisas nop nıñ dılak okok, bin bı kıri ke ognap abe, Pol Banabas bı omal abe ag lıl aglak,

“Nibi Jerusalem amil, minim nibaul dam, bi Jisas minim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne okok kirok kod midebal bi okok abe kirok ag nem, kiri pen ag amil apil gil gos tari ninigal ak, adik gi ap agem ninin,” aglak. ³ Nib agil, kirok ag yokel, kiri am karip lim Pönisia nab sinak amlig gi, Juda bin bi mer okok Jisas nop nin dilak minim nibak ag nel ninlig gi, ai mam ninil magilsek min min gilak. Karip lim Pönisia nibak kirig gil, kiri amil karip lim Sameria nab sinak amlig gi, minim ak rek nep ag nel ninlig gi, ai mam okok ak rek nep ninil min min gilak. ⁴ Pen kiri karip lim Sameria kirig gil, amil Jerusalem amjakerek, bin bi Jisas nop nin dilak okok abe, bi Jisas minim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne okok kirok kod midelak bi okok abe, kirok ag wasu dil use tep apebim e aglak. Agelak, Pol eip Banabas eip, God ne gek tap tari tari girek ak magilsek kirok ag ni tep girek.

⁵ Nib agerek, Perisi bi Jisas nop nin dilak okok ognap warikil aglak, “Juda bin bi mer okok Jisas nop nin dinigal ak, wak tib gi rik gil, Mosi lo agak agak rek nep gilar,” aglak.

⁶ Nib agelak, bi Jisas minim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne kod midoligipal bi okok abe, minim nibak ag tep gin, agil, ap mogim gilak. ⁷ Ap mogim gil, minim nibak ag amil apil gi midel ninlig gi, Pita warikil agak, “Mam sikop. Nibi nipim, ned God cinop nonim lil, Juda bin bi mer okok Jisas minim tep ak nin dinimel, agil, yip ag lek, yad am kirok Krai minim tep ak ag ni ajpin. ⁸ God gos timid midmagil cin magilsek ninip ak, Kaun Sin cinop nak rek, Juda bin bi mer

okok kirop ak rek nep ñak. Nig gak ak cin nipin, ne kirop abe di tep gip. ⁹ Cinop Juda kai minim alap ke agil, Juda bin bi mer okok kirop minim alap ke agil ma gip. Krais minim tep ak nin dipal ak me, God ne tap si tap timel gipal gac midmagil kirop nab adan mideb ak lig gi yokip. ¹⁰ God Juda bin bi mer okok pis nep dip rek, nibi tari ginig neb neb gilig gi agebim, 'Mosis lo minim nu kil tikil agak agak rek nep, lo sikol alap ma ginigabim ak, God nibep di komin ma yoknigab,' agebim? Asik mosik gi rep ginimib, apim ak, apis based sikop gi mer ninlak. Cin ak rek nep gi mer nipin ak pen miñi Juda bin bi mer, Jisas nop nin dipal okok kirop, miker nibak dinimel, agil, agebim ar? ¹¹ Ak tep mer. Bi Kib Jisas cinop Juda kai yimig ninip ak, wagin nokim nibak nep me, Bi Kib Jisas ne ke gek, cin nop nin don, cinop di komin yoknigab. Nib aknib rek nep, Bi Kib Jisas Juda bin bi mer okok kirop yimig ninip ak, wagin nokim nibak nep me, Bi Kib Jisas ne ke gek, kiri nop nin del, kirop ak rek nep di komin yoknigab," agak.

¹² Pen bin bi ap midelak okok magilsek, minim alap agil mer, kapkap midel ninlig gi, Banabas eip Pol eip kirop kesim dil, kiri mal karip lim ke tigon tigon amlig gi, Juda bin bi mer okok Jisas minim tep ak ag ñi ajerek ninlig gi, God ne tap ma gep rek okok, tap ninjep ma ninjep okok gak ak, kesim ar nibak magilsek kirop ag ñi tep girek. ¹³ Pen bi omal minim ag dai juer ninlig gi, Jems warikil agak, "Mam sikop. Minim agnig gebin aul ninim! ¹⁴ God Juda bin bi mer okok kirop yimig ninil di tep gil, bin bi yad ke midenigal,

agil, bir dip ak, Saimon miñi nep minim agosip ak nipin. ¹⁵ God gip nibak, God minim agep okok birarik nep agil nu kil tiklak rek nep gip. Minim nibak nu kil tikil aglak,

¹⁶ ‘Bi Kib ne ageb,
“Kisen yad adik gi apil,

Depid karip pag ajil gi pag jisipik masipik gi yowip ak,
yad ke kauyan gi tep gen, kilis yib gi midenigab.

¹⁷ Nib ak, Juda bin bi mer karip lim ke okok nib okok nib,
ognap bin bi yad midenigal apin okok, yip piyo niñigal.

¹⁸ Tap tari tari kisen ginigab ak,
yad birarik ped okok ag linek. Yad Bi Kib nibak nep minim aul agebin,” ageb,’ aglak,” agak.

¹⁹ Jems minim nibak agil agak, “Gos yad nipin ar ak, Juda bin bi mer Jisas nop niñ dinigal okok, kirop miker ognap ma niñin. ²⁰ Pen kirop mij nu kil tik yokil agin, ‘Bin bi ognap tap yokop god esek okok sobok gi niñig, kimin kaj tap okok pakenimel, nibi ma niñinimib. Bin si bi si ma ginimib. Kimin kaj tap okok kinjam tig kibor juel kimonimij ak, ma niñinimib. Kimin kaj tap okok lakan ak ma niñinimib,’ agin. Minim ognap sek ma agin. ²¹ Pen ti ginig: based sikop birarik nep gilak rek, miñi ak rek nep taun tigon tigon magilsek, God nop sobok gep niñ ak Juda mogim gep karip ak am mogim gil, per per minim Mosi agil nu kil tikak ak udin li niñöligipal,” agak.

Juda bin bi mer okok kirop mij ñu kil tikil yoklak

²² Jems nib agek, bi Jisas minim dad ameb okok lil, bi Jisas bin bi ne okok kirop kod midelak bi okok lil, bin bi Jisas nop niŋ dilak okok magilsek lil, aglak, “Cin bi cin ognap ag lon, Pol Banabas bi omal eip Adiok amnilan,” aglak. Nib agil, bi Jisas bin bi ne okok kod midelak bi omal Judas Basabas eip, Sailas eip, kirop ag lilak. ²³ Mij alap ñu kil tikil, Pol Banabas bi ñon ñilak. Mij nig gil ñu kil tiklak:

Mam sikop, nibi midebim?

Cin namam nibi, bi Jisas minim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne okok kirop kod midebir bi omal ak abe, nibep Juda bin bi mer taun kib Adiok abe, Siria Propins abe, Silisia Propins abe midil Jisas nop niŋ dipim okok, mij ñu kil tikil yokobin. ²⁴ Ti ginig: minim alap owip nipin, bin bi cin siŋ aul ognap, cinop ag niŋil mer, gos kiri ke ak nep niŋil, amil minim kib nibep gos par linimib rek minim ognap nibep ag ñilak. ²⁵ Nib ak, cin bi ognap cin ke ag lon, bi midmagil cin tep yib Pol Banabas bi omal kabsek ninigal. ²⁶ Pol Banabas bi omal okok ajal, bi okok cirop ñag pak linigal, agil, gos ar ak rek ma nipur. Bi Kib Jisas Krai minim tep ne ak bin bi okok kirop ag ñir, agil, gos nokim nibak nep niŋil, abramek ag ñi tep gilig gi ajoligipir. ²⁷ Judas Sailas bi omal ag yoknig gebin. Kiri amil mij ñu kil tikobin aul minim ar ak nep nibep ag ñi tep ginigair. ²⁸ Cin mogim gil, minim nibak ag amil apil gon niŋlig gi, Kaun Siŋ ne cinop gos tep ñek, mij ñu kil

tikil miker ognap nibep ma ñinígabin, agil, ag lipin. Yokop minim omal nep agnigabin, agil, ag lipin. ²⁹ Bin bi ognap tap yokop god esek okok sobok gi ñiníg, kimin kaj tap okok pakenimel, nibi ma ñinimib. Kimin kaj tap okok lakañ ak ma ñinimib. Kimin kaj tap okok kinqam tig kibor juel kimonimiq ak, ma ñinimib. Bin si bi si ma ginimib. Tap agobin aul kirig ginigabim ak, gi tep ginigabim.

Mininim bir apin me ak. Nibi mid tep ginimib.

Mij nu kil tiklak ak me ak.

³⁰ Mij nibak nu kil tikil bi okok nel, kiri Jerusalem kirig gil, taun kib Adiok, Siria Propins okok adik gi amnlak. Amjakil, bin bi Jisas nop nin dilak okok agel, magilsek ap mogim gelak ninil mij dolak ak nilak. ³¹ Mij nel, bin bi kiri minim nibak udin li ninel, kirop tep yib gek, gos sek midil cibur kirop min min yib gak. ³² Judas Sailas bi God minim agep bi omal miderek ak me, nin bad alap Adiok kin midil, Jisas bin bi ne okok kirop minim konai nep ag ni tep ger ninlig gi, kiri Jisas minim tep ne nin di kilis gil gos sek midelak. ³³⁻³⁴ Nig gil ag ni dai juil, amnig ger ninlig gi, bin bi Jisas nop nin dilak nib okok ap mogim gil, sobok gilig gi, Bi Kib kirop mal kod mid tep gek, kiri kapkap mid tep gir, agil, kirop mal ag yoklak. ³⁵ Pen Pol eip Banabas eip Adiok sinqak kin midil, bi nib okok nib bi ognap eip, Bi Kib minim tep ak bin bi okok kirop ag nilig gi miderek.

Pol Banabas ke ke amnerek

³⁶ Pen mid damil, Pol ne Banabas nop agak, “Cir mal ned tagil Bi Kib minim agor amnak karip lim okok, nin di kilis gilig gi nep midebal aka agil, am ninil owir,” agak. ³⁷ Agek, Banabas agak, “Nib ak, Jon Mak nop abe pon di dad amnir,” agak. ³⁸ Agek, Pol agak, “Ni nibak ned pon di dad amor, wog gi sakil ma owak; ne Pampilia nep amil kirig amnak. Nib ak, mñi nop pon di ma dad amnigabir,” agak. ³⁹ Pol nib agek, kiri mal ke nep pen pen agil, Banabas ne Jon Mak eip ñig magob dil, karip lim ñig tib kis gak airan Saipras amnrek. ⁴⁰ Pol ne pen Sailas nop dak. Bin bi Jisas nop nin dilak okok, sobok gil, Bi Kib ne Pol Sailas kirok mal kod miden, agil, bi omal ag yoklak. ⁴¹ Pol ne Siria Propins okok abe, Silisia Propins okok abe gi taglig gi, bin bi Jisas nop nin dilak okok kirok God Minim ognap sek ag ñi tep gek, kiri ninil nin di kilis gi midelak.

16

Pol karip lim ajoligip okok kauyan adik gi amnak

¹ Pol Sailas kiri mal tag tag lil, Debi amil, Listra amjakrek. Karip lim nib okok Jisas nop nin dak bi alap mitek; yib ne ak Timoti. Bi nibak nonim ne ak Juda nib bin alap pen Jisas nop nin dak. Nap ne ak Grik nib bi alap. ² Listra bin bi Jisas nop nin dilak okok abe, Aikoniam bin bi Jisas nop nin dilak okok abe, Timoti bi tep aglak. ³ Pol pen, Timoti yad eip Jisas minim ak ag ñi ajojir, agil gos ninak ak pen, Juda bin bi okok agnigal, “Timoti nap ne ak Grik bi alap rek, ñi ne wak

tib gi rik ma gak rek, m+nim ne ak ma dobin,” agnigal, ag gos niñil, Timoti nop dad amek wak tib gi rik g+lak. ⁴ Pol Sailas Timoti kiri taun taun okok gi ajlig gi, bi Jisas m+nim dad ameb okok abe, bi Jisas bin bi ne okok k+rop kod midelak bi okok abe, Jerusalem siñak mogim gil m+nim tari tari aglak ak, bin bi Jisas nop niñ dilak okok k+rop ag ñil, nib nib g+n+m+ib, aglak. ⁵ Niñ gil tiñon tiñon gi taglig gi, bin bi Jisas nop niñ dilak okok, k+rop Jisas m+nim tep ak ag ñi tep gel, kiri m+nim nibak niñ dil, kilis gil, ne agak rek nep gi midelak. Niñ nokim nokim per per bin bi ognap sek Jisas m+nim tep ak niñil, Jisas nop niñ dilak.

Pol nigr+kep niñak

⁶ Pol bi ne okok eip Esia Propins midebal bin bi okok k+rop Kraus m+nim tep ag niñ, agil, amnig gelak ak pen Kaun Siñ ne, ma amn+m+ib mer, agak. Nib ak, karip lim Prijia nab okok tagil, Galesia Propins nab okok taglig gelak. ⁷ Kiri am am, karip lim Misia man man aplig gi, Bitinia Propins am+n agelak ak pen Jisas Kaun ne k+rop, ma amn+m+ib mer, agak. ⁸ Jisas Kaun ne nib agek, kiri Bitinia Propins ma amnilak; karip lim Misia nab siñak amlig gi taun kib Troas amnilak. ⁹ Troas amil, kisl+m nab eyañ Pol nigr+kep niñak, bi Masedonia Propins nib alap warik midil, nop m+nim neb neb gi agil agak, “Nak niñ juil pis aul Masedonia apil, cinop gi niñ+n+n,” agak. ¹⁰ Pol niñ gi nigr+kep niñek, cin agnok, “Ak God nep, Masedonia bin bi k+rop Jisas m+nim tep ak am ag niñ, ag ñosip,” agil, magil nibak nep Masedonia amnig gi tap gi jin ginok.

Bin Lidia Jisas nop niη dak

¹¹ Amil niη magöb dıl, Troas kirig gıl, karip lim niηg tıb kis gak airan Samotres amniok. Miηek pen Samotres kirig gıl, Niapolis taun amjaknok.

¹² Niηg magöb dıl, Pilipai, Masedonia Propins nab siηak amjaknok. Rom gapman bin bi konjai nep amil, Pilipai midıl, kod mideligiıpal. Niη ak, karip lim nab siηak Pilipai taun kib yib midek. Cın niηn bad alap Pilipai okok kin midonok. ¹³ Juda God nop sobok gep niηn ak, God nop sobok gep kau alap midenigab, agıl, taun kijon kirig gıl, niηg gol ar eim amniok. Amil niηnok, bin ognap ap midelak. Niη siηak bisigıl, kirop minim ag niηnok. ¹⁴ Bin niη midelak niη okok, bin alap taun kib Taiataira niη, yib ne ak Lidia. Ne waliη miη okok gi lek, taeligiıpal. Ne God nop sobok goligııp. Bi Kib ne bin niηbak nop gos tep niηek, Pol minim tep agak ak, niηid ageb, agıl, niη dak. ¹⁵ Pen Lidia abe, bin bi karip ne eip kinlak okok abe, kirop niηg pak niηon, Lidia agak, “Yad Bi Kib yıpid gıl niη dipin, agıl niηim ak, niηi apıl karip yad kin midenimib,” agak. Cınop niη agek, minim ne dıl, am karip ne ak kin midonok.

Pol Sailas kirop mal miñ lılak

¹⁶ Cın miηek alap God nop sobok gep kau ak amil, pai miñ wög gep alap nop nabıη paknok. Pai niηbak nop kijeki aban niηagek, tap tari tari kisen ginigab ak, bin bi okok kirop ag niηek, nop mani niηligııpal. Ne niηg gek, bi nop tau dapel, miñ wög kirop goligııp bi okok mani kib dölgiıpal. ¹⁷ Cın amonok niηlig gi, pai niηbak cınop kisen gılig gi agak, “Bi siη aul, God ar i oklan middeb

ak nop wög gipal. God titi gıl nı̄bep dı̄ komı̄n yoknı̄gab, mınım ar nı̄bak nep nı̄bep ag ñebal,” agak. ¹⁸ Pen pai ak mınım nı̄bak rek per per agek agek agek, ñın alap Pol nop yı̄rik yı̄b gek, adık gıl kı̄jeki pai aban ñagak ak nop agak, “Jisas Kraıs yı̄b ne ak nı̄nıl, pai nı̄baul nop kırı̄g gıl mıs amnoı̄!” agak. Dai kı̄jeki nop aban ñagak ak, söı̄n amnak.

¹⁹ Pen pai nı̄bak nop mani tael, kırı̄p mı̄n wög golı̄gı̄p bı̄ okok, Pol kı̄jeki ag yokak mınım ak nı̄nıl, mani kı̄b dı̄pın ak kısı̄n ma dı̄nı̄gabın, agıl, Pol Sailas kırı̄p mal dı̄ cı̄cı̄ dıl, Rom bı̄ pobı̄n mı̄delak okok mınım kı̄b agnı̄g, lı̄p gı̄ dam mınım agep kau ak amnılak. ²⁰ Rom bı̄ mınım tı̄g bı̄lokep bı̄ pobı̄n okok mınım kı̄b agıl aglak, “Bı̄ omal aul bı̄ Juda nı̄b. Taun kı̄b cın aul apıl ger, cın bin bı̄ karı̄p lım cın nap nı̄b aul ger, mı̄lık kal yowı̄p. ²¹ Cın Rom bin bı̄ mınım ned nı̄b ar ak ke mı̄deb, pen kırı̄ mınım kısı̄n nı̄b mınım cın ma nı̄nep ar ak, nı̄nıl gınımı̄b, agıl, ag ajebir,” aglak.

²² Bin bı̄ nı̄n mı̄delak okok ak rek nep, mınım ar nı̄bak nep agıl, Pol Sailas kırı̄p mal mınım kı̄b agel, bı̄ mınım tı̄g bı̄lokep bı̄ pobı̄n okok aglak, “Walı̄ kırı̄p mal okok tı̄g juıl, yı̄r dı̄ pakım,” aglak. ²³ Agel, yı̄r dı̄ pak adık madık gıl, dam mı̄n lep karı̄p ñılık mı̄gan ak yokıl, bı̄ mı̄n lep karı̄p kod mı̄dek ak nop aglak, “Kırı̄p mal nı̄n tep gı̄ mı̄denımın,” aglak. ²⁴ Agel, bı̄ mı̄n lep karı̄p kod mı̄dolı̄gı̄p ak, kırı̄p mal poı̄n dı̄ dam karı̄p ñılık mı̄gan yı̄b sı̄nık eyan lıl, tob kı̄d kırı̄p mal dı̄ mab kı̄b mı̄gan ak yokel amek, pak rı̄bık wös gak.

²⁵ Pen kısı̄lım nab kı̄b eyan, Pol Sailas kırı̄ mal God nop sobok gılı̄g gı̄, kımep ognap ag

miderék niŋliḡ gi, bi nagiman ognap kiri peyiḡ niŋ midelak. ²⁶ Niḡ gerek niŋliḡ gi, dai monmon kib yib ak di, miñ lep kariḡ ak sek tiḡ jinomno gi, kijon okok ke yiki, bi nagiman okok kirop sen ñon gilak okok magilsek wisibak. ²⁷ Niḡ gek, bi nagiman okok kirop kod midek bi ak wariki niŋak, kijon okok magilsek yiki midek. Ne niŋil, “Bi nagiman okok, kijon yikek, piriiki am sakpal rek, bi kib yad ak yip ñag pak linigab,” agil, tu par kid ne ke ak tiḡ lip gi di, ne ke piŋil linig gek. ²⁸ Pol pen nop sik kib par agil agak, “Tari ginig nak ke piŋil linig geban? Cin ma piriiki gi ambin. Magilsek midobin aul,” agak.

²⁹ Pol nib agek, nagiman kod midek bi ak sik agil agak, “Sip kasek dowim,” agak. Agek, sip dapel, ne dad pig gi rikid agil kariḡ ñilik miŋan eyan amil, jel gek, gi gi giḡ gi, amil Pol Sailas miderék wagin siŋak kogim yimak. ³⁰ Pen niḡ gi kogim yimil, wariki, kirop mal pon di mis eyan amil agak, “Bi kib tep yad omal, yad tari gen, God yip di komiŋ yoknimin?” agak.

³¹ Agek, nop agrek, “Bi Kib Jisas nop niŋ denigan ak, nak ke abe, bin bi nak eip kin midaban okok abe, nibep di komiŋ yoknigab,” agrek. ³² Nib agil, bi nibak nop abe, bin bi ne eip kin midelak okok magilsek abe, kirop Bi Kib minim tep ak ag ñirek. ³³ Nib ag ñer, kirop mal kislim nab kib eyan nep damil, mib gon paklak okok ñig li yokak. Niḡ gek, magil nibak nep nop abe, bin bi ne okok abe, kirop magilsek ñig pak ñirek. ³⁴ Kirop magilsek ñig pak ñer, bi nagiman okok kirop kod midek bi ak, kirop mal pon di

dam karip ne damil, tap magil ñek, ñiñerek. Bi nibak ne ke abe, bin ñi pai ne okok abe, miñi cin God nop niñ dipin, agil, miñ miñ yib gilig gi midelak. ³⁵ Miñek pen, Rom bi kib okok polisman okok kirop aglak, “Bi miñ midebir omal kirop wisib yokem amnir,” aglak. ³⁶ Agel, bi nagiman okok kirop kod midek bi nibak, minim nibak dam Pol Sailas miderek siñak amil agak, “Minim tig bilokep bi kib okok niñrep apal, ‘Wisib yokem amnir,’ apal. Nib ak, niñri mal amnir. Bi Kib niñrep kod mid tep gek, kapkap mid tep gi midenimib!” agak.

³⁷ Agek, Pol agak, “Ciñ mal ak rek nep bi Rom nib omal pen minim kib niñil mer, bin bi nab siñak cirop mal yir di pak adik madik gil, dam miñ lipal ak, tep ma gip. Nib ak, cirop mal kapkap we gil ag yokin, agil, agebal ar? Bi kib okok kiri ke miñ lep karip aul apil, cirop bi omal poñ di damil, kausek soñ eyañ amnin,” agak.

³⁸ Pol nib agek, polisman okok minim nibak niñil, adik gi amil minim tig bilokep bi kib okok kirop ag ñel, Pol Sailas kiri Rom nib bi omal minim ak niñil, piriklak. ³⁹ Pirikil, kiri am Pol Sailas kirop bi omal poñ di damil, kausek soñ eyañ amil, minim sain sain agil aglak, “Niñrep mal tep gonimiy ak, taun kib nibaul kirig gil amnimir,” aglak. ⁴⁰ Pol Sailas miñ lep karip ak kirig gil, bin Lidia karip ak am midil, bin bi Jisas nop niñ dilak okok eip mogim gil, Bi Kib minim tep kirop ag ñel, kiri niñil, minim tep nibak dil, gos sek midil, miñ miñ gilak.

17

Tesalonaika bin bi Pol Sailas kirop mal ñag pak linig gelak

¹ Pen Pol Sailas kiri mal taun kib Pilipai kirig gil, amil taun kib Ampipolis amjakerek. Ampipolis kirig gil, am taun kib Apolonia amjakerek. Pen Apolonia kirig gil, am taun kib Tesalonaika amjakil niñrek, Juda mogim gep karip alap midek.

² Niñil, Pol per goligip rek, Juda God nop sobok gep ñin omal nokim, bin bi okok eip Juda mogim gep karip ñilik migan ak amil, kirop eip minim ag amil apil gak. ³ God Minim wagin ak kirop ag ñi tep gil, God minim agep bi okok birarik okok, Mesaia ak yur kib dil kimil kauyan wariknigab aglak minim nibak ag ñi tep gil, “Mesaia ak Jisas, bi nibep agebin aul,” agak. ⁴ Pol nib agek, bin bi ognap niñid ageb, agil, minim agek rek nep niñ dil, Pol Sailas pis ak amnilak. Bin yib sek konai nep abe, Grik bin bi God nop niñ dilak konai nep abe, Pol agak minim nibak niñ dilak.

⁵ Pol Sailas minim ager bin bi konai nep niñ delak ak, Juda bi okok ognap niñel, milik yapek, bi timel yokop taun kanib nab siñak midelak okok ognap del, kiri pen am bin bi konai nep dap lil, minim gi gu kib yib gilak. “Cin Pol Sailas kirop mal piyo niñil, bin bi siñ aul kirop ñon, bi omal kirop ñag pak lilan,” agil, am Jeson karip ak binem kis kis gil piyo mer niñlak. ⁶ Piyo mer niñil, Jeson nop dil, bin bi Jisas nop niñ dilak ognap sek dil, dam gapman bi kib midelak siñak amil, minim kib aglak. Minim kib agil aglak, “Pol Sailas bi omal karip lim ke tigon tigon magilsek

gi tagil ager, bin bi okok magilsek minim pen pen minim sakol gipal. Pen mini ap midebir karip lim cin aul. ⁷ Kiri gapman bi kib cin Sisa minim ne tib juil, kin cin ke alap mideb, agil, bi Kin nibak Jisas apal. Pen bi Jeson aul, bi nib omal kirop dam karip ne ak lek kin midedir,” aglak. ⁸ Nib agelak, bin bi konai nep ap midelak okok abe, taun gapman bi kib okok abe ninil, minim sakol kib yib aglak. ⁹ Minim sakol kib yib agil, Jeson nop mani ognap dil, bin bi nop eip dolak okok mani ognap dil, aglak, “Kisen minim nibak kauyan ginigabim ak, mani nibi nibaul pis nep dinigabin,” aglak. Nib agil, kirop ag son yoklak.

Taun kib Beria bin bi konai nep Jisas minim tep ak nin dilak

¹⁰ Kislim gak magil ak nep, bin bi Krais nop nin dilak okok Pol Sailas kirop mal dam yokel, taun kib Beria amnerek. Beria amjakil, Juda mogim gep karip ak amnerek. ¹¹ Amil, Jisas minim tep ak ag nerek, Juda bin bi Beria midelak okok, bin bi Tesalonaika midelak okok rek mer; minim kirop mal ak ninel, tep gek ninlig gi, “Pol ninid ageb aka?” agil, God Minim ak nin nokim nokim per per udin li nin tep goligipal. ¹² Pen Juda mogim gep karip nibak bin bi olak okok konai nep Jisas nop nin dilak. Grik bin yib midek okok ak rek nep, konai nep Jisas nop nin dilak. Grik bi ak rek nep, konai nep Jisas nop nin dilak.

¹³ Pen Pol amil Beria bin bi kirop God Minim ag neb, agel, Juda bin bi Tesalonaika midelak okok minim nibak ninel, milik yapek, apil, Beria bin bi kirop minim neb neb gel, kal junig gelak.

14 Nig gek niŋlig gi, bin bi Jisas nop niŋ dilak okok, Pol nop dam yokel, ñig solwara gol okok amnak. Pen Sailas Timoti bi omal Beria siŋak miderek. 15 Pen bi ognap Pol nop dam taun kib Atens yokil, adik gi amnig gelak niŋil Pol kiropp agak, “Sailas Timoti kiropp mal agem, kasek onimir,” agak.

Pol taun kib Atens miderek

16 Pol ne Sailas Timoti kiropp mal taun kib Atens siŋak kod midlig gi niŋak, bin bi nib okok god tom kiri sobok goligipal tap okok, konai yib nep miderek. Ne niŋek, cibur nop ak timel yib gak.

17 Nig gek, Juda mogim gep karip ak amil, Juda bin bi okok ognap abe, Grik bin bi God nop niŋ dilak ognap abe, kiropp eip minim ag amil apil goligip. Pen ñin nokim nokim per per minim agep kau siŋak amil, bin bi ap midelak okok, kiropp eip ak rek nep minim ag amil apil goligip.

18 Taun kib Atens nibak, bin bi gos ar ke ke niŋlak okok, yib ke ke agil, ognap Epikorian bin bi aglak, ognap Stowik bin bi aglak. Ñin alap, Pol bin bi nib okok kiropp Jisas kimil warikak minim tep ak agek, Epikorian bi gos tep niŋeb ognap, Stowik bi gos tep niŋeb ognap, Pol minim agak ak niŋil, nop eip ag amil apil gil, ognap aglak, “Bi minim ñig ñig lip minim ak tari minim agnig geb?” aglak. Pen ognap aglak, “Bin bi par okok sobok gipal god kiri okok rek nep ageb,” aglak.

19-20 Pen Pol nop dam kansol kai midelak siŋak amil aglak, “Nak minim kisen ke nib bin bi okok kiropp ageban ak, miñi cinop ak rek nep ag ñi tep gek, cin abe minim wagin nibak niŋ rep gin,”

aglak. ²¹ Pen bin bi Atens nib okok abe, bin bi ke okok nib apil Atens kin midelak okok abe, minim kisen nib ar ognap niñil ag midojin, agil, gos ak nep niñöligipal.

²² Pol pen ne kansol kai midelak nab siñak warikil agak, “Nibi Atens bin bi. Yad nipin nibi kilis yib gil, tap ognap sobok gin, agil, gos ak nipim. ²³ Yad siñ aul tagil nipin, nibi kab kaunan ke ke gi lil, tap ke ke sobok gipim rek, yib ak ar nibak ñu kil tik lipim. Pen kab bid tap sobok gi ñeb alap gi lipim ak, yib ak ñu kil tik lipim, ‘Bi sobok gipal ma nipin ak, kab kaunan ne me aul,’ apim. Minim ma nipin, agil, ñu kil tik lipim nibak, miñi nibep minim wagin ak agnig gebin.

²⁴ “God lim dai wagin aul gi lil, tap lim dai ar wagin aul middeb okok magilsek gi lil gak Bi nibak ne Bi Kib yib. Seb kab ar alañ abe, lim dai wagin aul abe, Bi Kib midil kod middeb. Bin bi okok God sobok gep karip ñinmagil kiri gi lel, ne ap karip nab nib okok ma midenigab, mer. ²⁵ God ne cinop gi lil, ake bad ak ñek, ake lilig gi midobin. Tap cin okok magilsek ne nep ñib. Ne Bi kilis timel ke yib niñil cin ñinmagil cin tap tep alap gil nop niñin rek ma lip. ²⁶ Ne bi nokim alap nep, Adam nop gi lek, Adam ne pen tik damil, tik dam dapil gel, miñi bin bi ke ke okok lim dai ar wagin aul tigon tigon magilsek okok midobin. Pen God ne nep ned gos niñil gek me, bin bi ognap karip lim apil apil midil, mid damil, kisen ne ke agak ñin ak, bin bi okok nib ognap apil kau kiri nibak dipal. ²⁷ God ne ke gos niñil geb ak, ñin ognap koslam midil, yip piyo niñil, di ririkol gilig gi, yip piyo niñ dinimel, agil,

geb. Pen nop nɨŋ dɨnɨg gonɨgabɨn ak, ne cɨnop magɨlsek par okok ma mɨdeb. Cɨn eip mɨdeb aul.
 28 Nɨnmagɨl ar ne ak me, cɨn mɨdobɨn. Pen bɨ mɨnɨm nɨu kɨl tɨkep nɨbi ke ognap, ‘Cɨn abe nɨi pai ne mɨdobɨn,’ apal ak, nɨŋɨd apal.

29 “Pen cɨn God nɨi pai ne mɨdobɨn rek, gol, silpa, kab okok dɨl, gos cɨn ke nɨŋɨl, nɨnmagɨl cɨn ke tap ognap kaunan gɨ lɨl, ma sobok gɨjɨn. 30 Ned God mɨnɨm tep ne ma nɨŋelɨgɨpal rek, kɨrop mɨnɨm kɨb ma agak. Pen mɨnɨi bin bɨ karɨp lɨm ke tɨgon tɨgon magɨlsek kɨrop ageb, ‘Tap si tap tɨmel gɨpɨm ak, tari gɨnɨg nɨg gɨpɨn, agɨl, kɨrɨg gɨm,’ ageb.
 31 Kɨsen ne ke nep nɨŋɨp nɨn ak, Bɨ ne ag lak ak nop ag yokek apɨl, bin bɨ lɨm dai ar wagɨn aul mɨdebal magɨlsek mɨnɨm kɨb agɨl, nonɨm lɨnɨgab. Cɨn nɨpɨn, Bɨ mɨnɨm kɨb agnɨgab nɨbak, nop nɨag pak lel kɨmek, God gek kauyaŋ warɨkak. Nɨg gak ak, bin bɨ okok magɨlsek nɨŋɨl, mɨnɨm kɨb agnɨgab agak ak, mɨsenɨ nep agak ak nɨŋlɨŋ, agɨl, gak,” agak.

32 Pol, bɨ alap kɨmɨl warɨkɨp mɨnɨm agosɨp ak nɨŋɨl, bin bɨ nɨŋ mɨdelak okok ognap ag sɨk aglak; pen ognap aglak, “Nɨn ognap sek mɨnɨm nɨbak kauyaŋ agek nɨŋɨn,” aglak. 33 Nɨb agel nɨŋlɨg gɨ, Pol kansol kai mɨdelak okok kɨrop kɨrɨg amnak.
 34 Pen taun kɨb Atens nɨbak, bin bɨ ognap Pol mɨnɨm nop ak dɨl, Jisas nop nɨŋ dɨlak. Bin bɨ nɨb okok me, bɨ alap yɨb ne ak Dionisias. Ne bɨ kɨb kansol kɨb kɨri karɨp lɨm nɨbak nɨb bɨ alap. Bin alap yɨb ne ak Damaris. Pen bin bɨ ognap sek abe Jisas nop nɨŋ dɨlak.

18

Pol am taun kɨb Korid okok mɨdek

¹ Pol taun kɨb Atens kɨrɨg gɨl, taun kɨb Korid okok amnak. ² Pol Korid amɨl nɨɲak, bɨ Juda ber mal mɨderek. Nɨgmɨl yɨb ak Akwila; nop karɨp lɨm Podas tɨk dapel, kɨb gɨl ne ju dam karɨp lɨm Itali, taun kɨb Rom ulep sɨɲak, mɨdolɨgɨp. Pen kɨsen gapman bɨ kɨb Klodias, Juda bin bɨ ognap Rom ma mɨdenɨmel, agek, Akwila eip bin ne Prisila eip, Itali kɨrɨg gɨl, am Korid sɨɲak mɨderek. Pen Pol, ber mal kɨrop am nɨɲnɨg gɨl, karɨp kɨrop amnak. ³ Bɨ ber nɨbak, kɨri sel karɨp gɨlɨgɨpɨr. Pen Pol ak rek nep wɨg nɨbak rek golɨgɨp ak me, amɨl kɨrop eip kɨn mɨdɨl, sel okok gɨlɨgɨpɨl. ⁴ Pol ne pen, Juda bin bɨ okok abe, Grik bin bɨ okok abe, kɨri magɨlsek Jisas mɨnɨm tep ak nɨɲ dɨlanɨ, agɨl, Juda God nop sobok gep ñɨn ak, ne per per Juda mogɨm gep karɨp ak amɨl, kɨlɨs gɨl kɨrop eip mɨnɨm ag amɨl apɨl golɨgɨp.

⁵ Pen kɨsen Sailas eip Timoti eip Masedonia Propins kɨrɨg gɨl, Pol Korid mɨdek sɨɲak aper, Pol ne per per Jisas mɨnɨm tep ak ag ñɨ damɨl damɨl, Juda bin bɨ okok kɨrop mɨnɨm ag ñɨl, Mesaia per kod mɨdolɨgɨpɨn ak me Jisas nep, agolɨgɨp. ⁶ Pol nɨb agek, Juda bin bɨ okok mɨnɨm ne ak ma nɨɲɨl, nop ag juɨl, mɨnɨm tɨmel agel nɨɲlɨg gɨ, Pol ne, Jisas mɨnɨm tep ak tari gɨnɨg kɨrɨg gɨpɨl, agɨl, walɨj ne ak pɨpɨl paklɨg gɨ agak, “Yad nɨbep Jisas mɨnɨm tep ak ag ñen ma nɨpɨm rek, God nɨbep dɨ komɨɲ ma yoknɨgab ak, tap nɨbi ke. Mɨñi nɨbep Juda bin bɨ kɨrɨg gɨl, Juda bin bɨ mer okok kɨrop am ag ñɨnɨgain,” agak.

⁷ Pol nɪb agɪl, kɪrop kɪrɪg gɪl, bɪ Juda mer alap karɪp ak amnak. Bɪ nɪbak yɪb ne Titias Jastas. Ne God nop sobok golɪgɪp. Karɪp ne ak Juda mogɪm gep karɪp gol ulep sɪɲak. ⁸ Pen Krispas, bɪ Juda mogɪm gep karɪp kod mɪdolɪgɪp bɪ ak, bin bɪ ne eip kɪn mɪdelak okok eip Jisas nop nɪɲ dɪlak. Taun kɪb Korid okok, bin bɪ ognap koɲai nep, Pol Jisas mɪnɪm tep agak ak nɪɲɪl, nɪɲɪd ageb, agɪl, mɪnɪm nɪbak nɪɲ dɪl, ñɪg paklak.

⁹ Ñɪn alap kɪslɪm eyaɲ Pol nɪgrɪkep nɪɲak, Bɪ Kɪb nop agak, “Nak ma pɪrɪknɪmɪn. Nak gos sek mɪdɪl, kɪlɪs gɪl, mɪnɪm tep yad ak bin bɪ okok kɪrop abramek ag ñek amnaɲ. ¹⁰ Yad nep eip mɪdebin. Taun kɪb aul bin bɪ yad koɲai yɪb nep mɪdebal; bin bɪ ognap nep gɪ tɪmel gɪnɪmel rek ma lɪp,” agak. ¹¹ Bɪ Kɪb nɪb agek, Pol Korid nep kɪn mɪdɪl, mɪ nokɪm alap takɪn aknɪb kagol oɲɪd ak, bin bɪ okok kɪrop God Mɪnɪm ak ag ñɪ mɪdolɪgɪp.

¹² Pen Rom bɪ kɪb okok Galio nop ag lel, ne amɪl Akaia Propins kod mɪdek ñɪn ak, Juda bin bɪ okok, Pol nop nɪɲel mɪlɪk yapek, mɪnɪm ag ar nokɪm lɪl, nop dɪ cɪcɪ lɪ dam mɪnɪm kɪb agnɪg dad amnɪlak. ¹³ Pol nop mɪnɪm kɪb agɪl aglak, “Bɪ aul bin bɪ sɪɲ aul kɪrop agɪl, ‘Nɪbi God nop sobok gɪnɪg gɪl, nɪb nɪb gɪm,’ ageb. Pen mɪnɪm ageb ak dɪl genɪgal ak, kɪri lo cɪn tɪb junɪgal,” aglak.

¹⁴ Nɪb agelak, Pol pen agnɪg gebin ag nɪɲak ak pen, Galio pen warɪkɪl, Juda bin bɪ okok kɪrop agak, “Nɪbi Juda bin bɪ. Bɪ aul tap tɪmel alap gobkop, mɪnɪm kɪb agnɪg gebɪm ak nɪpnep. ¹⁵ Pen nɪbi yokop mɪnɪm magɪl okok nɪb okok nɪb

dil, pen pen agil, bi yib kiri ñilak okok ak rek nep dil, minim pen pen agebim, ak minim kib mer; minim yokop nibak yad ma niñigain. Ak minim yad mer. Minim nibak nibi ke agnimib!” agak. ¹⁶ Nib agil, bi polisman ne okok agek, minim kib agep migang ak kirop yik gi dam mis eyan yoklak. ¹⁷ Kiri mis amlig gi, bi Juda mogim gep karip kod midoligip ak, Sostenes, polisman okok nop yr dil pak gis gi paklak. Gapman bi kib Galio niñil, minim alap ma agak.

Pol kauyan taun kib Adiok, Siria Propins siñak amnak

¹⁸ Pen Pol Korid tapin kin midil, bin bi Jisas minim niñ dilak okok kirop, “Niberik siñaul midem,” agil, Akwila Prisila ber mal eip karip lim Siria amnin, agil, Senkria taun, ñig solwara gol siñak amnilak. Senkria okok am midil, Pol minim kilis niñid niñid nep God nop agebin agil, kinkas ne tikak. ¹⁹⁻²¹ Ñig magöb dil, Senkria kirig gil, amil amil taun kib Epesas amjaklak. Pol ne Juda mogim gep karip ñilik migang ak amil, Juda bin bi okok eip minim ag amil apil gek. Niñ gek, bin bi okok nop aglak, “Ñin ognap sek cinop eip siñaul midenimin,” aglak. Pen minim kirop ak ma dil agak, “Nibi siñaul midem. God yip, yau, agenigab ak, kisen adik gi nibep ker onigain,” agak. Nib agil, Akwila Prisila ber mal kirop bin bi nib okok eip Epesas siñak ag lil, ne ñig magöb dil pandak. ²² Ñig magöb nibak amil amil Sisaria amjakek, Pol ñig magöb nibak kirig gil, wagin ar amil Jerusalem amnak. Jerusalem amjakil, bin bi Jisas nop niñ dilak okok, “Nibi

midebim?” agil, kirop eip minim ognap agak. Pol nig gil, Jerusalem kirig gil, ñig magöb kauyan dil, taun kib Adiok, Siria Propins sijnak amnak.

²³ Pol Adiok amil, yokop tapin ñin bad alap kin mid kirig gil, amil Galesia Propins okok abe, karip lim Prija okok abe gi taglig gi, bin bi Jisas nop ned nin dilak okok, kiri Jisas minim tep ak nin di kilis ginimel, agil, kirop magilsek ag ñi tep gak.

Bi nak Apolos minim ak

²⁴ Pen bi Juda taun kib Aleksadria nib alap apil Epesas sijnak midek. Yib ne ak Apolos. Ne bi gos tep ninil minim ag tep gep bi alap. Ne God Minim dai ned nu kil tiklak ak nin tep goligip.

²⁵ Bi ognap nop Bi Kib Kanib Ameb minim ak ag ñilak. Nib ak me, ne kilis yib gil, Jisas ne akal nib apil bi tigepe bi rek midek ak, bin bi okok kirop yipid gil nep ag ñoligip. Pen minim ag ñoligip nibak, Jon bi ñig pak ñeb ag ñoligip rek nep ninil ag ñoligip. Minim ognap sek ma ninjak. ²⁶ Pen Apolos ma pirikil, Juda mogim gep karip ak amil, minim nibak abramek yib ag ñoligip. Pen ñin alap minim ag ñi midek ninil Prisila Akwila ber mal ninil, nop pon di dam karip kiri ak amil, God Kanib Ameb minim ma ninjak magil ognap nop ag ñi tep yib girek.

²⁷⁻²⁸ Kisen Apolos ne Akaia Propins amnig gek, Epesas bin bi Jisas nop nin dilak okok, Apolos ne amil kirop minim tep ak ag ñinigab ak tep, agil, Akaia bin bi Jisas nop nin dilak okok kirop mij alap nu kil tikil aglak, “Bi God wög gep Apolos amjakek, nop dinimib,” aglak. Nig gel me, Apolos

Akaia Propins amjakil, mij nibak yomek, Akaia bin bi God kirop yimig niñil gos tep ñek, Jisas nop niñ dilak bin bi okok, Apolos nop dilak. Nop del, ne pen kau kirop dil, minim agep kau siñak Juda bin bi okok eip minim ag amil apil gil, God Minim ar ak ag ñi tep gilig gi, “Mesaia, agil, kod midebim ak Jisas nep,” agak. Niñ gil, ag ñi tep gek, nop minim alap pen agnimel rek ma lak. Niñ gek, bin bi Jisas nop niñ dilak okok kirop gi ñi tep gek, mid tep gila.

19

Pol Epesas am midil Krai minim tep ak ag ñak

¹ Apolos Korid kin midek ñin nab nib siñak, Pol ne amil Galesia Propins siñak abe, kariñ lim Prijia siñak abe, nab siñak gi taglig gi, taun kib Epesas amjakak. Amjakil niñak, bin bi Jisas nop niñ dilak ognap midelak. ² Pol kirop ag niñak, “Niñi Jisas nop niñ dipek ñin ak, Kaun Siñ sek dipek aka mer?” agak.

Agek, aglak, “Mer. Kaun Siñ alap mideb, agil, cin ma nipin,” aglak.

³ Nib agelak, Pol kirop agak, “Pen niñi ñig pakpek ak, wagin ak tari, ag gos nipim?” agak.

Agek, aglak, “Cin Jon agoligip minim ak dil me, ñig paknok,” aglak.

⁴ Nib agelak, Pol agak, “Jon Isrel bin bi okok agek, ñig pakeligipal ak, tap si tap timel gipin ak, tari ginig nig gipin, agil, niñel me, kirop ñig pak ñoligip. Pen Jon kirop agoligip, ‘Bi Kib kisen onigab ak apek, nop niñ dinimib,’ agoligip. Bi kisen onigab agak nibak, Jisas nep,” agak. ⁵ Pol

nib agek, cin Bi Kib Jisas nop niŋ dɪl bin bi ne ke yib midojin, agɪl, ñig paklak. ⁶ Kiri ñig pakel niŋlig gi, Pol ñinmagɪl ne kɪrop ar siŋak lek, Kaun Siŋ kɪrop apek, kiri minim ar ke ke aglig gi, God minim tep ak ag ñɪlak. ⁷ Bi aknib umigan alan rek nig gɪlak.

⁸ Pol takin omal nokim, Juda bin bi mogim gep karip olah okok eip, God bin bi dɪl kod midenigab minim ak niŋ dinimel, agɪl, kilis gɪl, misen nep minim ag amɪl apɪl gi midoligip. ⁹ Pen bin bi ognap gos midmagɪl kiri ak, gos midmagɪl kiri nab okok nep midek niŋɪl, Pol minim agak ak ma dinigabin, agɪl, bin bi magɪlsek midelak nab siŋak amɪl, Bi Kib Kanib Ameb ak minim timel aglak. Nib agel, Pol bin bi Jisas nop niŋ dɪlak okok kɪrop nep pon di dam, Tiranasi skol karip kib ak amɪl, kɪrop minim ag ñi midoligip. ¹⁰ Pol nig gɪl ag ñi midek, mi omal yinek me, Juda bin bi okok lɪl, Grik bin bi okok lɪl, Esia Propinsi midelak okok magɪlsek Jisas minim tep ak niŋlak.

Sipa ñi ne okok

¹¹ God ne Pol eip midek niŋɪl ne tap ma gep rek ke yib ognap goligip. ¹² Bin bi ognap kiri Pol agsip walij bad ne okok dam, bin bi miñak gak okok mi b gon kɪrop lel, warik ameligipal; kijeki kiyob ñɪlik bin bi aban ñagoligip okok kiri ak rek nep sɔŋ ameligipal.

¹³ Juda bin bi ognap kij tap okok gɪl, kijeki kiyob ñɪlik tap okok ag sɔŋ yok ajoligipal. Pen kisen, Pol gek rek niŋɪl, cin ak rek nep Bi Kib Jisas yib agon, kijeki kiyob ñɪlik sɔŋ amnɪlan, agɪl, kijeki kiyob ñɪlik bin bi aban ñagak okok

kırop aglak, “Jisas, Pol mınım ne ageb bı ak, yıb ne agobın ak nıñıl, mıs amnoñ!” aglak. ¹⁴ Pen bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb alap Sipa, ñı ne aknıb ar oñıd nıg gı mıdelak. ¹⁵ Pen mınek alap kıri, kijeke kıyob ñılık ag yokın, agıl, nıb agel nıñlıg gı, kijeke bı abañ ñagak ak mınım kırop ak nıñıl kırop pen agak, “Yad Jisas nıpin, Pol nop nıpin ak pen nıbi bı an?” agak. ¹⁶ Nıb agıl, bı kijeke abañ ñagak ak kılıs ke yıb kırop talak gıl, tapın magıl pak adık madık gıl, walıj kırop okok tıg bıl bıl gı yokek, kıri magıl nep me karıp nıbak kırıg gıl, sapai sek pırık gı amnılak.

¹⁷ Pen mınım nıbak, Juda bin bı abe, Grik bin bı abe, Epesas mıdelak okok magılsek nıñıl, jel gek pırıkıl, Bı Kıb Jisas yıb ne ak nep agel ar amnak. ¹⁸ Nıg gek, bin bı Jisas nop nıñ dılak okok koñai nep ap mogım gıl, tap tari tari gı tımel gılak okok ag mıseñ lılak. ¹⁹ Kij tap okok gıl, buk ñu kıl tıkıl lölıgıpal okok, bin bı ognap dapel, bin bı ognap okok nıñ mıdel nıñlıg gı, kıri mab pak dagılel yınak. Buk tap nıb okok, mani kab magıl silpa taupe wök pagel, pıpti tausan (50,000) rek amnak. ²⁰ Pen taun kıb Epesas nıbak nıg gelak me, Bı Kıb mınım tep ak tıgoñ tıgoñ amıl kılıs yıb gak.

Epesas bin bı mınım saköl aglak

²¹ Pen kısen, God Kaun ne Pol nop gos ñek, Pol agak, “Yad Masedonia amıl, Akaia amıl, Jerusalem amnıgain. Pen kısen Rom ak rek nep amnıgain,” agak. ²² Nıb agıl, bı omal ne eip wög gölıgıpir, Timoti eip Erastas eip kırop ag yokek, Masedonia Propins amnırek. Ne pen Ėsia Propins tapın ñın bad alap kın mıdek.

²³ Pol Epesas midek ñin nab nib siŋak, Epesas bin bi ognap warikil, Bi Kib Kanib Ameb minim tep nibak niŋ dilak bin bi okok kirop niŋel, milik yapek, pen pen ginig rek gelak. ²⁴ Pen bi alap, yib ne Demitrias ak, bi ne ognap eip kab silpa dil, god esek sobok goligipal, yib Artemis, agoligipal ak, karip sikol kil tep ognap gi lel, bin bi ognap apil, tau dam lil, bin kib cin Artemis nop sobok gep karip ak, agil, sobok goligipal. Bi nib okok wog nibak gil, mani kib yib doligipal. ²⁵ Demitrias ne, bi nop wog goligipal okok abe, bi wog kiri goligipal nibak rek goligipal bi okok abe agek, ap mogim gelak, agak, “Nibi nipim, cin wog nokim nibak gil me, mani kib yib dipin. ²⁶ Pen mñi bi narik Pol apil, bin bi okok kirop minim esek agil agip, ‘Ñinmagil dil tap gipal okok tap sobok gep mer,’ agip. Nib agosip, Epesas siŋaul abe, Esia Propins okok abe, bin bi konai yib nep minim ne niŋ dipal. ²⁷ Pol minim esek ak agek, niŋ dil, tap gi lon taueligipal ak, kisen ma taunigal. Pen ar nibak nep ma agebin. Cin ke abe, bin bi Esia Propins okok magilsek abe, bin bi karip lim ke tigon tigon magilsek abe, god kib Artemis ak nop sobok gipin. Pen nop kirig gil, karip kib nop sobok gipal ak, ak rek nep kirig ginimel rek lip, agil, agebin,” agak.

²⁸ Demitrias nib agek, bi nib okok niŋel, milik kal yib yapek, meg migang dap ranil aglak, “Artemis Epesas nib ne kib yib! Artemis Epesas nib ne kib yib!” aglak. ²⁹ Nig gil minim kib agel amek niŋlig gi, bin bi taun kib nibak magilsek apil, Pol bi ne omal di cici lil lip gi dam minim agep kau

sɨŋak dad amnɨlak. Pol bɨ ne nɨb omal ne eip Masedonia Propins nɨb ap mɨderek. Yɨb kɨri mal ak, Gaias eip Aristakas eip. ³⁰ Pol pen, bin bɨ ap mogɨm gɨl, mɨnɨm agelak nab sɨŋak amnin, agak ak pen bin bɨ Jisas nop nɨŋ dɨlak okok nop mer aglak. ³¹ Pen Esia Propins gapman bɨ kɨb ognap, Pol nop bɨ nɨŋeb ne okok me, nop mɨnɨm yokɨl aglak, “Bin bɨ mɨnɨm agep kau sɨŋak ap mogɨm gɨl mɨnɨm agebal sɨŋak ma amnɨmɨn mer,” aglak.

³² Pen bin bɨ koŋai nep ap mogɨm gɨl, mɨnɨm kɨb agɨl, mɨnɨm ke ke yɨb nep aglak. Bin bɨ koŋai nep kɨri mɨnɨm wagɨn mɨdeb nɨŋɨl agobɨn ak, agɨl, ma nɨŋlak; abramek nep aglak. ³³ Pen bɨ Juda ognap, bɨ cɨn Aleksada kɨrop ag ñɨ tep gɨnɨgab, agɨl, nop bin bɨ udɨn yɨrɨk sɨŋak yokɨl, bin bɨ ognap mɨnɨm ar ognap nɨg nɨg gɨ agnɨmɨŋ, agɨl, sɨk par agelak pen ne mɨnɨm agnɨg gɨ, nɨbi mɨnɨm ma agɨm, agɨl, ñɨnmagɨl tɨg mɨlɨc gɨ ñak. ³⁴ Aleksada ñɨnmagɨl tɨg mɨlɨc gɨ ñek nɨŋlɨg gɨ, bin bɨ okok nɨŋlak, ne Juda nɨb bɨ alap, nɨŋɨl meg mɨgan dap ranɨl, mɨnɨm ar nokɨm nep sɨk kɨb par agɨl aglak, “Atemis Epesas nɨb ne kɨb yɨb! Atemis Epesas nɨb ne kɨb yɨb!” agɨl, mɨnɨm ar nokɨm nɨbak nep ñon sek sɨk par aul yɨb par ag mɨdelak.

³⁵ Kɨri tu aua nep nɨg sɨk par ag mɨdel mɨdel, kɨsen bɨ taun gapman wɨg gɨl, ñu kɨl tɨkep bɨ kɨb kɨri ak warɨkɨl, kɨrop agak, “Kapkap mɨdem!” agak. Nɨb agek agek, kapkap mɨdel nɨŋlɨg gɨ, ne agak, “Epesas bin bɨ. Karɨp lɨm cɨn aul, god kɨb Atemis kab kaunan ne seb kab alaŋ nɨb ju owak ak dɨl, karɨp gɨ lɨ tep gɨl, sobok gɨpɨn ak, bɨ an ma nɨŋɨp, agɨl, mɨnɨm sakɨl agebɨm? ³⁶ Mɨnɨm

nibak, bin bi okok magilsek bir nipal. Nib ak, nibi kapkap midil sidol ma ginimib. ³⁷ Pen bi dopim omal aul, god cin Atemis nop ag juil, karip sobok gipin sihak tap ognap si ma dipir ak, pen kirop sihaul dopim. ³⁸ Nib ak, Demitrias aka bi ne ognap, bi alap nop minim kib agnig ginigal ak, bi kib minim tig bilokep bi okok midebal sihak amil minim agel, kiri minim kib nibak niingal. ³⁹ Pen minim miker ognap midonimij ak, gapman bi minim tig bilokep niij midenigal udin yirik kiri sihak agem niijlan. ⁴⁰ Cin miji sihaul ap mogim gil, minim pig agobin ak, minim wagin alap midek ma agobin. Gapman bi kib yib alap, ‘Tari ginig ap mogim gil nig gebim,’ agek, pen minim alap agjin rek ma lip,’ agak. ⁴¹ Ne nib agil, bin bi okok kirop ag yokek, ke ke amnilak.

20

Pol Masedonia Propins amil, Akaia Propins amnak

¹ Pen bin bi okok minim pig kilopil ag mid kirig gil, am karip kiri ke ke okok amnilak. Pol bin bi Jisas nop niij dilak okok kirop sik agek, apelak, kiri gos sek midil Jisas nop niij di kilis gilig gi midenimel, agil, ne minim ognap ag ni tep gil, ‘Nibi sihaul midem,’ agil, kirop kirig gil Masedonia Propins amnak. ² Amil, nib okok gi taglig gi, bin bi Jisas nop niij dilak nib okok, kiri gos sek midil Jisas nop niij di kilis gilig gi midenimel, agil, ne minim ognap ag ni tep gi damil, Akaia Propins amjakak. ³ Akaia amjakil, takin omal nokim nib okok kin midil, nig magob

dil Siria Propins amnım, agak ak pen ne mınım alap nınak, Juda kai nop ñag pak lınıg gelak. Mınım nıbak nınıl me agak, “Wagın ar nep adık gı Masedonia amnin,” agak. ⁴ Pen Pol ne eip ajelak bı okok me: Piras ñı ne Sopata taun kıb Beria nıb ak; Aristakas eip Sekadas eip taun kıb Tesalonaika nıb omal ak; Gaias taun kıb Debi nıb ak; Ticikas eip Tropimas eip Esia Propins nıb omal ak; Timoti ak. ⁵ Bı nıb okok kırı ned amıl, taun kıb Troas amıl, cınop kod mıdelak. ⁶ Pen ñın kıb Bred Yıs Sek Ma Ñıneb ñın ak mıdon, ap amek nınılg gı, ñıg magöb dil, ñın aknıb mamıd alañ nab kınıl, Troas amıl, bı ned amnılak okok eip am kausek mıdıl ñın aknıb ar onıd nıb okok kın mıdonok.

Pol ñı kımak alap nop gek, kauyan warıkak

⁷⁻⁸ Wik nokım alap Troas mıdonok nıbak, sabdan eyañ ñın ak, bred tı pag gı ñınıg gıl, karıp ñılık mıgan ar alañ am mogım gıl, Pol, tol amnıgain, agıl, mınım agek nınılg gıl, mınım ne nın mıdonok. Nıg gıl nın mıdon mıdon, kıslım gek, sıp mılanı konıai nep dagıl ar sıñ epel lıl, Pol mınım agek ak nın mıdonok. ⁹ Pen bı praj alap wido ar sıñak bıstıg gıl, Pol mınım agek ak nın mıdek. Yıb ne ak Yutikas. Ne nıg gıl nın mıdek mıdek, wısın kal yıb apek me, udın jık jık gı gı pıs nep karıp ar yıb alañ nıb gı dam lım sıñ eyañ pakak. Nıg gek, kırı am sıñ eyañ dı nınılak, pıs nep bı kımıl mıdek. ¹⁰ Pol ne pen sıñ eyañ amıl, ñı nıbak nop nab nab lı dıl, agak, “Gos par ma nınımıb; ne komını mıdeb,” agak. ¹¹ Nıb agıl, kauyan karıp mıgan ar alañ amıl, bred ognap tı

pañil, jim ñil ñibil, Pol kauyañ minim ag midek midek, miñab tik melik lak ak amnak. ¹² Pen bi praj ap yap pakil kimak ak nop komiñ kariñ pon damil miñ miñ yib gila.

Pol Troas kariñ gil, Mitilini amnak

¹³ Pol cinop agak, “Niñi ñig magöb dil, taun kib Asos am midenimib; pen yad wagin ar apil, taun kib nibak ñig magöb kausek dil kariñ lim Mitilini amnin,” agak. Nib agek, cin ñig magöb dil, Asos amninok. ¹⁴ Asos amil, Pol nop dil, kariñ lim Mitilini amninok. ¹⁵⁻¹⁶ Minek Mitilini kariñ gil, kariñ lim ñig tib kis gak airan Kaios ulep siñak amjaknok. Minek ak, kariñ lim ñig tib kis gak airan Semos amjakil, Pol ne gos alap niñak, Epesas amil, sisain nep gi taglig gi, Pedikos ñin ak Jerusalem ma niñigabin rek lip, ag gos niñak. Nib ak me, cin Epesas pis kid jus dil, pis nep taun kib Mailitas amninok.

Pol Epesas bin bi kirop agak, “Yad pis nep amebin,” agak

¹⁷ Taun kib Mailitas amjakil, Pol minim yokek, Epesas amek, bin bi Jisas niñ dilak okok kirop kod midelak bi okok kirop agak, “Yad Mailitas midebin siñaul owim,” agak. ¹⁸ Nib agek, bi nib okok apelak, kirop agak, “Ned Esia Propins niñi siñak apil, nibep eip kin midil, mid damil, tari tari göligipin ak nipim. ¹⁹ Yib yad den ar ma amnak. Bi Kib nop wög ak ginek niñlig gi, Juda bin bi yip gi timel gin, agel niñlig gi, sil aglig gi minim ag ñen amnak. ²⁰ Niñi nipim, yad Jisas minim tep ne alap ma kariñ ginek, pen mogim gipim kau okok abe, kariñ niñi okok abe

amil, tari m+n+m n+beþ gi ñ+n+gab ak mag+lsek abramek ag ñen amnak. ²¹ N+bi Juda bin b+ okok l+l, Grik bin b+ okok l+l, m+n+m k+l+s ag+l, ag ñ+ tep g+l, agnek, ‘Tap si tap t+mel g+p+m ak, tari g+n+g n+g g+p+n, ag+l, k+r+g g+l, God m+n+m ne ak n+n+d+l, B+ K+ib c+n Jisas nop n+n+d+n+m+b,’ agnek.

²² ‘Pen m+ñi n+n+m! God Kaun y+p m+ñ rek l+l Jerusalem dad ameb ak, y+p tari rek g+n+gab ak ma n+pin. ²³ Pen yad n+pin, taun k+ib t+goþ t+goþ amjaken, Kaun S+n ne y+p per ag+p, ‘Nak Jerusalem amn+gan, nep m+ñ lel, koslam m+den+gan,’ ag+p. ²⁴ Pen ak m+n+m ma m+deb. Yad ke nep m+d tep g+n+m, ag+l, gos ak ma n+pin. Y+p pakn+gal, ag+l, ma p+r+kpin, mer. B+ K+ib Jisas, wög y+p ag lak ak nep gos n+n+l, God c+nop y+m+g n+n+l d+p m+n+m tep ak, ag ñ+l+g gi nep m+den+gain. Yad gos nok+m n+bak nep n+n+l, am+l, kan+ib n+bak p+s nep amn+gain.

²⁵ ‘Pen yad n+pin, n+bi bin b+ okok akal mag+lsek, God bin b+ d+l kod m+den+gab m+n+m n+bak agen n+p+m okok, y+p kauyan ma n+n+gab+m, mer. ²⁶ M+ñi amn+g g+l me, n+beþ m+seþ agebin, bin b+ an an God m+n+m tep ak ma n+n+d+l yur k+ib d+n+gal ak, ak tap k+r+ke; yad mer. ²⁷ Yad God tap tari tari g+n+g geb m+n+m ak alap ma k+r+g g+p+n, mer; mag+lsek y+beþ n+beþ ag ñ+b+in. ²⁸ N+bi ke n+n rep g+l, bin b+ Kaun S+n ne agek kod m+deb+m okok abe n+n rep g+l m+den+m+b. B+ kaj sipsip m+kep okok kaj sipsip k+r+ke okok kod m+d tep g+p+al rek, n+bi ak rek nep, God bin b+ ne, lakañ ne ke tau ad+ik dak bin b+ n+beþ okok me, k+rop kod m+d tep g+l m+den+m+b.

²⁹ Yad n+pin, yad amen, kain saköl okok ap+l,

kaj sipsip n̄bi m̄kebim okok ognap su ñ̄n̄n̄gal.
³⁰ Pen bin bi nab n̄bi s̄njak m̄debal ognap ak rek nep, bin bi Jisas nop n̄n̄ dipal okok k̄rop lip ḡi dad amon, k̄ri c̄n̄ eip amn̄n̄, aḡil, k̄rop m̄n̄n̄m̄ esek agn̄gal. ³¹ Pen yad m̄i omal nok̄im, kar̄ip lim n̄bi Epesas s̄njak k̄n̄ m̄id̄il, p̄ib nab, k̄slim̄ eyan̄, n̄bep ȳim̄ig gek, s̄il aḡlig ḡi, n̄bep maḡilsek nok̄im nok̄im aḡ ñ̄i tep ḡinek. M̄n̄n̄m̄ aḡ ñ̄inek n̄bak sak̄öl ma ḡin̄m̄ib; n̄n̄ rep ḡil m̄iden̄m̄ib.

³² “Yad n̄bep God ñ̄in̄maḡil ar ne ak l̄il, m̄n̄n̄m̄ tep ne ak, ne bin bi ȳim̄ig n̄n̄ip̄ m̄n̄n̄m̄ tep n̄bak ar ak l̄il, amebin. God n̄bep eip m̄iden̄gab. God m̄n̄n̄m̄ tep ne ak n̄n̄ den̄gabim̄ ak, ne gek, n̄bi Jisas nop n̄n̄ d̄i k̄il̄is ḡil bin bi ne ke m̄id̄il, tap tep tep bin bi ne ñ̄in̄ig geb ak d̄in̄gabim̄. ³³ Yad n̄bep eip k̄n̄ m̄denek ñ̄in̄ ak, bin bi ognap mani gol, mani silpa, wal̄ij tap k̄ri okok as̄ib ma agnek. ³⁴ N̄bi n̄ip̄im̄, ñ̄in̄maḡil yad ak ke nep w̄ög ḡil, bi yad eip tagol̄iḡip̄in̄ okok eip, tap maḡil ñ̄ib̄il, wal̄ij tau ȳim̄il m̄idol̄iḡip̄in̄. ³⁵ Pen yad ḡipin̄ n̄bak rek, n̄bi ak rek nep ḡil, bin bi ȳim̄ gep rek okok k̄rop d̄i tep ḡil, ḡi ñ̄in̄m̄ib. Bi K̄ib c̄n̄ Jisas ne ke m̄n̄n̄m̄ agak ak n̄n̄ m̄iden̄m̄ib. Ne agak, ‘Bi ognap n̄bep tap ñ̄en̄gal ak, n̄bep tep ḡin̄gab; pen n̄bi bin bi ognap k̄rop tap ñ̄en̄gabim̄ ak, n̄bep tep ȳib ḡin̄gab,’ agak,” agak.

³⁶ Pol m̄n̄n̄m̄ n̄bak aḡ m̄ib̄il juil, Epesas bin bi Jisas n̄n̄ d̄ilak okok k̄rop kod m̄idel̄iḡip̄al bi okok eip koḡim̄ ȳim̄il, God nop sobok gak. ³⁷ Pol sobok gek n̄n̄l̄iḡ ḡi, k̄ri s̄il aḡil, nop am d̄i kaig ḡil, m̄il̄ik rek ñ̄ib̄il bom s̄iloklak. ³⁸ K̄isen m̄il̄ik dai yad ak ma n̄n̄n̄gabim̄, agak, m̄n̄n̄m̄ ak nep

ninil, kirop mapin yib gek ninil, sil aglak. Nig gilig gi, Pol nop nab nab li dam nig magob migan ak yoklak.

21

Pol nig magob dil Jerusalem amnig amnak

¹ Pen cin Epesas bin bi okok kirop, sinjaul midem, agil, nig magob dil, pandinok. Yigen ak ap tep gek, yip+d gil nep amil amil, karip lim nig tib kis gak airan Kos amninok. Pen minek ak, Kos kirig gil, karip lim nig tib kis gak airan Rodos amninok. Pen minek ak, Rodos kirig gil, taun kib Patara amninok. ² Taun kib Patara amil ninok, nig magob alap karip lim Ponia amnig gek. Nib ak, cin nig magob nibak dil pandinok. ³ Amil amil, karip lim nig tib kis gak airan Saipras ninmagil anidken pis ar midem ninlig gi, amil amil, karip lim Siria man apil me, tap kako okok di yoknig amil taun kib Taia wos ginok. ⁴ Taia am wos gil, amil bin bi Jisas nop nin dilak okok kirop piyo ninil, kirop eip wik nokim alap kin midonok. Pen God Kaun ne kirop gos nek, kiri Pol nop aglak, "Jerusalem amnig geban ak, ma amnimin," aglak. ⁵ Pen amnig ginok won ak, bin bi Jisas nop nin dilak nib okok, bin bi ni pai kiri okok magilsek cinop damil taun kib nibak mis ken nig gol sinjak amil, kirop eip kogim yimil, God nop sobok ginok. ⁶ Pen cin, "Nibi sinjaul midem," agon, kiri pen, "Nibi okok amnim," agel, cin am nig magob ak karip migan ak amon ninlig gi, kiri adik gi karip kiri amnilak.

Agabas, Pol nop nib nib ginigal, agak

7 Pen cın ñig magöb dıl, taun kib Taia kirig gıl, am taun kib Tolemis wös ginok. Wös gıl, bin bi Jisas nop niñ dilak okok kirop, “Ñibi mıdebim?” agıl, ñin bad alap kirop eip nab nib sıñak kin midonok. 8 Mınek ak kirop kirig gıl, am Sisaria amjakıl, Pilip karıp ak am kinnok. Ne Jisas minim tep ag ñi ajep bi alap. Ne me, ned Jerusalem midıl, bi aknıb kagol onıd okok eip tap magıl nonım lolıgıp. 9 Pen bi Pilip nibak, pai ne omal omal, Jisas minim tep ak ag ñolıgıpal. Pai nib okok kiri bi ma dilak.

10 Cın Pilip eip kin midonok ñin nab nib sıñak, bi God minim agep Agabas karıp lım Judia nib owak. 11 Agabas apıl, Pol sıb nag ne ak dıl, ñinmagıl tob ne ke nag lıl agak, “Kaun Sıñ ageb, ‘Bi sıb nag nap nib nibaul, Juda kai Jerusalem sıñak nop nag lıl, dam Juda bin bi mer okok kirop ñinıgal,’ ageb,” agak.

12 Cın magılsek minim nibak niñıl, Pol nop turaj lıl neb neb gıl agnok, “Jerusalem ma amnimın,” agnok. 13 Agonok, Pol pen agak, “Yıp tari ginig mapın gek sıl agem, midmagıl yad yur gıp. Yad Jerusalem amıl, ‘Bi Kib yad Jisas,’ agnıgain. Kiri minim ak niñel, mılık yapek, yıp nag lenıgal aka pis nep ñag pak lenıgal ak, yad ma pırıknıgain. Abramek am agnıgain,” agak. 14 Pen cın Pol nop nig gi ag mer niñıl, kirig gıl, agnok, “Bi Kib ne ke niñıp rek ginıgab,” agnok.

Jerusalem bin bi Pol nop ag julak

15 Pen cın nig gıl Sisaria kin midıl, Jerusalem amnıgabın, agıl, tap cın okok gi jın gi lıl, pañdınok. 16 Bin bi Jisas nop niñ dilak Sisaria nib

ognap eip Jerusalem amn+nok. Kiri c+nop dam Neson kar+p ak lel, eip k+nnok. B+ Neson n+bak Saipras n+**b**. Ne Jisas nop ned nep n+**n** dak.

¹⁷ Jerusalem amjakon, bin b+ Jisas nop n+**n** d+lak okok mag+lsek c+nop n+**n**el tep gak. ¹⁸ Tol Pol c+n eip Jems nop m+n+n agn+g amn+nok. Jerusalem bin b+ Jisas nop n+**n** d+lak okok k+rop kod m+delak b+ okok mag+lsek ap mog+im g+l m+delak. ¹⁹ Pen c+n amjak+l, Pol k+rop, “N+bi m+deb+m?” ag+l, God nop kod m+dek n+**n**l+g g+, kar+p l+m t+gon t+gon aj+l, Juda bin b+ mer okok tap tari tari gak ak mag+lsek, b+ n+**b** okok k+rop kes+m n+**b**ak agak. ²⁰ Pol n+g g+l kes+m n+**b**ak agek n+**n**l, kiri God nop tep ag+l, Pol nop aglak, “Mam. Nak n+pan, Juda bin b+ ko^oai s+kerek Jisas nop n+**n** d+pal ak pen k+l+s y+**b** g+l apal, ‘C+n Juda bin b+ m+dob+n. N+**b** ak, Juda lo ar ak nep g+n,’ apal. ²¹ Pen Juda bin b+ okok ognap Jerusalem aul ap+l apal, ‘Pol ne, Mos+s b+rar+**k** nep lo m+n+n+n n+u k+l t+kak ak k+r+g g+l, c+n Juda kai g+p+n ar ak k+r+g g+l, Juda bin b+ ju am+l Juda bin b+ mer kar+p l+m nab okok m+debal k+rop ageb, “N+ n+bi okok wak t+**b** g+r+k ma g+n+m+**b**, Juda kai g+pal rek ma g+n+m+**b**,” ageb,’ apal. ²² Nak m+n+n Jerusalem aul opan, m+n+n+n n+**b**ak t+gon t+gon amek n+**n**ngal. N+**b** ak, c+n titi g+n, ag+l, m+n+n+n n+**b**ak ag am+l ap+l g+nok. ²³ M+n+n+n ag am+l ap+l g+l, m+n+n+n ag ar nok+m l+nok ak m+n+n+n nep agn+g gob+n, nak n+**n**l, k+sen g+n+m+n. B+ c+n aul b+ omal omal, m+n+n+n k+l+s n+**n**id n+**n**id God nop agob+n, apal. ²⁴ N+g g+pal rek, God nop tap pak sobok g+ n+**n**ng gebal. N+**b** ak, nak am n+n ognap k+rop eip m+**d**l, tap

tari tari gıl God udın yırık tıd mıdenıgal ak, gı tep gıl, tap God nop sobok gı ñınıgal okok, nak tau ñıl kırop gı ñek me, kisen nabıc kımkas kıri ak tıknıgal. Nıg genıgan ak me, bin bı okok magılsek nıñnıgal, nep mınım aglak nıbak esek nep aglak. Kıri nıñnıgal, nak Juda nıb ak me, cın Juda kai gıpın rek nep gıpan. ²⁵ Pen Juda bin bı mer Jisas nop nıñ dılak okok kırop mıj ñu kıl tık ñıl apın, ‘Bin bı ognap tap yokop god esek okok sobok gı ñınıg, kımın kaj tap okok pakenımel, nıbi ma ñıñnımıb. Kımın kaj tap okok lakañ ak ma ñıñnımıb. Kımın kaj tap okok kınam tıg kıbor juel kımınımıñ ak, ma ñıñnımıb. Bin si bı si ma gınımıb,’ agıl, mıj ñu kıl tık ñıbın,” aglak.

²⁶ Nıb agelak, Pol mınım kırop ak dıl, mınek bı omal omal tap sobok gı ñınıg gılak bı nıb okok eip, kıri tap tari tari gıl God udın yırık tıd mıdenıgal ak, gı tep gıl, God sobok gep karıp ak amnılak. Amıl, Pol bı kod mıdelak okok kırop agak, “Cın ñın aknıb kagol oñıd ak mıdıl, ñın ar oñıd ak God nop tap ognap ke ke dapıl, nop sobok gı ñınıgabın,” agak.

Juda bin bı Pol nop dı cıci lılak

²⁷ Pol nıb agıl, kıri tap tari tari gıl, God udın yırık tıd mıdenıgal ak, gı damıl, ar oñıd ñın ak ulep gek nıñlıg gı, Juda bin bı Esia Propins mıdıl olak ognap nıñlak, Pol God sobok gep karıp mıgan ak mıdek. Ne mıdek sıñak nıñıl, bin bı mıdelak okok mınım agel, kıri kal juıl Pol nop dı cıci lılak. ²⁸ Pol nop dı cıci lıl, sık kıb agıl aglak, “Bin bı Isrel sıñaul. Bı nıbaul ne karıp lım ke tıgon tıgon magılsek ajıl, bin bı okok kırop

mɪnɪm tom agɪl, cɪn Isrel bin bɪ abe, lo cɪn abe, God sobok gep karɪp aul abe, mɪnɪm tɪmel ageb. Pen ar nɪbak nep, mɪnɪ ne Juda bin bɪ mer okok God sobok gep karɪp nɪlɪk mɪgan sɪŋak ma ameb okok, kɪrop abramek poŋ dɪ dowɪp. Nɪb ak, ne karɪp sɪŋ nɪbaul gɪ tɪmel gɪp,” aglak. ²⁹ Kɪri mɪnɪm aglak nɪbak, gos kɪri ke nep nɪŋɪl esek aglak. Pol yokop Tropimas eip God sobok gep karɪp maŋ okok ajerek nɪŋlɪg gɪ, gos kɪri ke nɪŋɪl aglak, “Pol bɪ nak Tropimas Epesas nɪb ak eip God sobok gep karɪp nɪlɪk mɪgan ak ambir,” aglak.

³⁰ Pen kɪri nɪb agel, mɪnɪm nɪbak bin bɪ okok magɪlsek nɪŋɪl, ke nɪb ke nɪb apɪl Pol nop tɪg lɪp gɪ dam God sobok gep karɪp mɪs eyaŋ yokel nɪŋlɪg gɪ, dai kɪjoŋ gɪ nɪlɪk. ³¹⁻³² Bin bɪ koŋai yɪb mɪnɪm saköl kɪb aglɪg gɪ, kal juɪl Pol nop pɪs nep nɪag pak lɪnɪg gelak. Pen gelak mɪnɪm nɪbak Rom ami bɪ kɪb yɪb mɪdek sɪŋak amek, ne ami bɪ kod mɪdelak bɪ kɪb ne ognap dɪl, ami bɪ ognap dɪl, kasek amɪl bin bɪ mogɪm gɪ mɪdelak sɪŋak amjaklak nɪŋɪl Pol nop pak adɪk madɪk gelak ak kɪrɪg gɪlak.

³³ Ami bɪ kɪb nɪbak apɪl, Pol nop tɪg cɪcɪ lɪl, bɪ ne okok kɪrop agak, “Nɪbi nop sen omal lɪnɪmɪb,” agak. Agek, agak rek gɪlak. Pen ne bɪ ned mɪdelak okok kɪrop ag nɪŋak, “Ne tap tari gosɪp nop nɪg gebɪm?” agak. ³⁴ Agek, kɪri mɪnɪm ke ke agɪl, mɪnɪm pɪg kɪb yɪb aglak. Nɪg gel, ami bɪ kɪb ak mɪnɪm wagɪn alap ma nɪŋɪl, bɪ ne okok kɪrop agak, “Nop dam karɪp kɪb kɪlɪs nɪbi dad amnɪm,” agak. ³⁵ Agek, ami bɪ kɪri Pol nop dam kɪjoŋ wagɪn gol sɪŋak amjakel nɪŋlɪg gɪl, bin bɪ koŋai yɪb nep kabsek amlɪg gɪ Pol nop sɪlɪkɪl, dɪ pakɪn,

agil, pen pen gi yokelak niñil bi ami bi ognap Pol nop di ka gil, kariþ migan kiri dad amnilak. ³⁶ Pen bin bi okok kiri kal agil agil, aglak, “Nop pis nep ñag pak lim!” aglak.

³⁷ Pen ami bi okok Pol nop dam kariþ ñilik migan eyañ amnig gel niñlig gi, Pol ami bi kib yib ak nop agak, “Minim yad nep alap agnim aka?” agak.

Agek, ami bi kib yib ak agak, “Yad nipin nak Grik minim nipan. ³⁸ Yad gos nipin e, nak me, bi sñak Ijip nib bi pen pen gipal po tausán (4,000) nep dil, dam min mab kab nep mideb nab okok we gil midelak, nak bi ak nep, ag nipin. Pen nak Grik minim nipan ak me, nak bi nibak mer,” agak.

³⁹ Agek, Pol agak, “Mer, yad bi Juda alap. Yip tik dolak taun kib Tasas, Silisia Propins sñak. Taun kib yad ak yib mideb. Pen yip yau, agnimin, yad bin bi sñ aul kiroþ minim alap ag ñin,” agak.

⁴⁰ Agek, ami bi kib ak yau agek, Pol kab kibin tan ameb ar ak tob tau midil, ñin milic gek, bin bi okok minim kirig gel niñlig gi, Juda bin bi ageligipal minim ak lil, kiroþ minim agak.

22

¹ Pol ne Juda bin bi ageligipal minim ak lil, agak, “Bapi mam sikop. Minim nibep agnig gebin aul niñ midem,” agak.

² Nib agek, ne Juda bin bi ageligipal minim yib agak rek niñil, minim minim ma gil, kapkap yib nep midelak. ³ Kiri kapkap midel niñlig gi, Pol kiroþ agak, “Yad Juda nib ak pen yip tik dolak taun kib Tasas, Silisia Propins sñak. Pen yad

apil Jerusalem aul, minim ag ñeb bi Gameliel eip midil kib ginek ak me, apis based sikop lo minim tari tari aglak ak magilsek yip ag ñek, nipin. Nib ak, nibi God nop di tep gin, agil, kil tep nep gipim rek, yad ak rek nep goligipin. ⁴ Bin bi Jisas Kanib nibak amnilak okok kirop gi timel yib goligipin. Kirop ñag pak lin, agil, bin abe bi abe kirop abramek nag lil, dam min loligipin. Pen ognap gi timel gi dam pak len, pis nep kimeiligipal. ⁵ Goligipin nibak, God nop tap sobok gep bi kib yib ak abe, bi minim tig blokep Kansol midebal bi kib okok abe, kirop ag nitem, esek ageb, agil, ma agnigal; nind ageb, agnigal. Nin alap yad Damaskas amnig genek, bi kib nib okok yip mij ognap nimam sikop kiri Damaskas midelak okok nu kil tikil nilak. Mij nib okok nu kil tikil aglak, 'Pol nop kod midenimb. Damaskas bin bi Jisas nop nin dipal okok kirop nag lil, dad Jerusalem aul donimn,' aglak. Yad mij nib okok dil, bin bi okok kirop nag li Jerusalem dapen, yur dinigal, agil, Damaskas amnnek.

Pol ned Jisas nop nin dak, kesim ak agak

⁶ "Pen yad mij nib okok dil, bi ognap eip amil amil pib nab epel won ak, Damaskas man man gon ninlig gi, dai melik kib aknib ke seb kab ar alanj nib ap yapil yip ninak. ⁷ Nig gek, yad ap yap lim eyanj paken ninlig gil, minim alap yip agak, 'Sol, Sol, yip tari ginig gil per gi timel geban?' agak.

⁸ "Agek, yad agnek, 'Bi Kib! Nak bi an?' agnek.

"Agenek, agak, 'Yad Jisas Nasaret nib; yip per gi timel geban ak nep agebin,' agak. ⁹ Bi yad eip

amonok okok, melik kib ak niŋlak ak pen minim magil yip agak ak peyig ma niŋlak.

10 “Yad pen agnek, ‘Bi Kib. Yad tari ginim?’ agnek.

“Agenek, yip agak, ‘Nak warikil, Damaskas amnon, bi alap apil, tari tari ginigan ak nep agnigab,’ agak. 11 Melik nibak melik kib yib gil, udin yip ak pis nep kwoi gak. Nig gek, bi yad eip amonok okok, yip ninmagil kid ak dil, pon dil Damaskas amninok.

12 “Pen taun kib nibak bi alap midek, yib ne ak Ananias. Ne lo cin ak niŋ tep gil, ageb ageb rek nep goligip. Bi nibak nep, Juda bin bi Damaskas midelak okok magilsek aglak, ‘Ak bi tep yib,’ aglak. 13 Pen ne yad midenek ulep siŋak apil yip agak, ‘Mam Sol. Udin magil nak kauyan nil niŋan,’ agak. Nib agek niŋlig gi, dai udin yad kwoi gak ak pis nep komiŋ lek, nil niŋil nop niŋnek.

14 “Nig gek, Ananias yip agak, ‘God apis based sikop cin sobok goligipal God ak nep, nep dip. Ne tap tari tari ginigain ag gos niŋip ar ak nep yomek niŋnigan. Ne gos niŋip, nak Bi Komŋ Tep ne ak nop ke misen niŋil, minim meg miŋan ne ke agenimiŋ minim ak misen niŋnigan. 15 God wog gi neb bi midil, nep tari tari gek udin niŋnak ak, minim tari tari agek peyig niŋnak ak, bin bi okok magilsek kirop ag niŋnigan. 16 Nib ak, ma kod midenimin. Warikil, God nop sobok gil, nig pakenigan, ne tap si tap timel gipan gac ak lig gi ke yoknigab,’ agak.

“Juda bin bi mer okok kirop minim tep yad ak ag ñinimin,” agak

¹⁷ “Nib agek, agak rek nep ginnek. Kisen Jerusalem aul apil, God sobok gep karip ak amil, God nop sobok gi midil, nigrikep niñnek.

¹⁸ Nigrikep niñil, yad Bi Kib niñnek niñlig gi, ne yip agak, ‘Bin bi Jerusalem siñ aul minim tep yad agenigan ak ma niñ din+gal. Nib ak nak kasek Jerusalem kirig gil, karip lim ke okok amnon,’ agak.

¹⁹ “Nib agek, yad agnek, ‘Bi Kib. Kiri ke yip nipal, yad ned Juda mogim gep karip okok ajil, bin bi nep niñ dilak okok kirop min lil, tapin magil nep pakoligipin. ²⁰ Pen ñin alap bi minim tep nak agep Stipen nop kab ju pak lel niñlig gi, yad bi nop pak lelak okok walij kiri tig ju lilak okok kod midil, paj agnek,’ agnek.

²¹ “Nib agenek, Bi Kib yip agak, ‘Yad nep ag yoken amil Juda bin bi mer par okok midebal okok amnigan,’ agak,” agak.

Ami bi kib ak Pol nop kod midek

²² Juda bin bi Pol minim agek ak niñ mid damil, Juda bin bi mer minim ak nep agosip ak niñil, kiri meg migang dap ranil minim kib yib agil aglak, “Nop di ñag pak lim! Bi aknib rek komiñ ma midonimniñ,” aglak.

²³ Minim kib nib aglig gi, walij kiri ognap tig ju lil, silpil yiprig dil, di yokel ap ranak. ²⁴ Nig gelak, ami bi kib yib ak, bi ne ognap kirop agak, “Nop dam karip ñilik migang damil, pakem, bin bi siñ aul tari ginig nop minim kib agebal wagin ak nibep ag ñan,” agak. ²⁵ Nib agek, nop paknig

damil, nag ñon gi lilak. Pen Pol ne ami bi kib ulep nib sinqak warik midek ak nop agak, “Cin Rom bin bi lo alap nig gil ma mideb. Bi Rom nib yipid gil okok yokop ma paknigal. Kiri ned minim kib agil, minim tig bilokil, ginigal,” agak.

²⁶ Pol nib agek, ami bi kib nibak am bi kib yib ak nop agak, “Nak tari ginig geban? Bi nibak ne bi Rom nib rek,” agak.

²⁷ Nib agek, ami bi kib yib ak apil, Pol nop agak, “Nak niñid bi Rom nib rek aka? Yip agek niñin,” agak.

Agek, Pol agak, “Yau. Niñid, yad bi Rom nib rek,” agak.

²⁸ Agek, ami bi kib yib ak agak, “Yad mani kib yib ak yokil me, Rom bi midebin,” agak.

Agek, Pol pen agak, “Yip Rom nib rek tik dolak ak me, yad bi Rom nib rek midebin,” agak.

²⁹ Pol nib agek, bi nop nag lilak okok piriklak. Ami bi kib yib ak, “Bi aul Rom nib bi alap pen nop nag lipin,” agil, ak rek nep pirikak.

³⁰ Minek pen ami bi kib yib ak, Juda kai Pol nop minim tari agebal ak niñ rep gin, agil, God tap sobok gep bi kib okok abe, Juda kansol bi okok magilsek abe, owim agek, ap mogim gel niñlig gi, Pol nop am wisib gi dapil, midelak nab sinqak lak.

23

Pol Juda Kansol kib bi okok kirop minim agak

¹ Pol ne Juda Kansol kib bi nib okok kirop niñ i sek lil agak, “Mam sikop. Yad God ageb rek per gipin ak me, gos par niñlig gi ma midebin,” agak. ² Pol nib agek, Ananias, bi God nop tap

sobok gep bi kib yib ak, bi ulep siŋak midelak okok kirop agak, “Jonib wak nop pakim,” agak. ³ Nib agek, Pol Ananias nop agak, “Nak miik sigi dagil mideban. Bin bi okok nep niŋel, bi tep rek mideban ak pen gos magil nak niŋan ak timel yib gip. Nib ageban nibak, God nep pen eyik paknigab. Cin Juda gipin rek niŋil, yip minim kib ageban ak pen Juda gipin ar ak kirig gil, ‘Nop abramek pakim,’ agesan,” agak.

⁴ Pol nib agek, bi ulep siŋak midelak nib okok aglak, “God nop tap sobok gep bi kib yib ak nop ag jueban aka?” aglak.

⁵ Agelak, Pol pen agak, “Mam sikop. Ne God nop tap sobok gep bi kib yib agip, agil ma nipin. God Minim ak nu kil tikil aglak, ‘Bi kib nibi okok kirop ma ag junimib mer,’ aglak,” agak.

⁶⁻⁸ Pen Pol ne niŋak, bi Kansol kib midelak nib okok ognap Sadyusi bin bi gos niŋlak rek gos niŋlak, ognap Perisi bin bi gos niŋlak rek gos niŋlak. Bi Sadyusi okok gos kiri ak niŋil agöligipal, “Ejol okok ma midebal. Kaun ma mideb. Bin bi okok kimil, pis nep kimil, ma wariknigal,” agöligipal. Pen bi Perisi okok aknib gos ma niŋeligipal. Gos kiri ak niŋil agöligipal, “Ejol okok midebal. Kaun mideb. Bin bi okok kimil, pis nep kimil mer, wariknigal,” agöligipal. Pol ne yakam ke ke midelak nibak niŋil, minim kib agil, agak, “Mam sikop. Based bi yad okok magilsek Perisi nib; yad ak rek nep Perisi nib nep. Yad bin bi kimil wariknigal minim apin ak me, yip pen minim kib agebal,” agak. Nib agek, bi Sadyusi Kansol kib okok asik ke ke lil, bi Perisi

Kansol kib okok asik ke ke lil, minim pen pen aglak. ⁹ Minim pen pen agil, minim bleble gil, minim sakol aglak. Agelak, Perisi kai b+ lo ag neb b+ kiri ognap warikil, minim pen pen agil, aglak, “Bi aul tap timel alap gip, agil, ma agobin. Ne Damaskas amek nin ak, kaun alap aka ejol alap nop agek ninjak rek lip; cin ma nipin,” aglak. ¹⁰ Nib agil, pen pen ag dad amelak ninlig gi, ami b+ kib yib ak ninil, midak midak nib ag damil Pol nop tig gi rik gi dai dai linimel rek lip, agil, ami b+ ne okok kiropp agek, Pol nop pon di dam karip kib migan kiri dam lilak.

¹¹ Pen nin nibak kislum nab eyan Bi Kib apil Pol middek ulep sinjak warik midil agak, “Gos sek midenimin. Minim tep yad ak Jerusalem aul apan rek, taun kib Rom amil, ak rek nep agnigan,” agak.

Pol nop nag pak linigabin, aglak

¹²⁻¹³ Minek pen Juda b+ ninjuil omal rek ap mogim gil, minim ag ar nokim lil aglak, “Cin Pol nop pis nep nag pak linigabin. Nop nag pak ma lipin won aul, tap ma nibil, nig ma niniginabin!” aglak. ¹⁴ Nib agil, amil God nop tap sobok gep b+ kib okok abe, b+ minim tig bilokep okok abe, kiropp aglak, “Cin minim kilis minim ninid ninid God nop apin. Tap magil ma niniginabin; Pol nop pis nep nag pak lil me, kisen tap niniginabin. ¹⁵ Nib ak, nibi abe Juda Kansol kib b+ okok abe, Rom ami b+ kib yib ak nop minim pinil yokil, esek agnimib, ‘Pol nop pon di aul dapem, nop minim ognap sek ag nin tep gin!’ agnimib. Nibi esek nib agenigabim, cin ulnin li midil, ne aul

apek niŋlig gi, nop piŋ nep ñag pak liŋigabiŋ,”
aglak.

16 Pen Pol ñi yiŋ ne ak, Pol nop pakniŋ gelak
m+iŋm niŋbak niŋil, niŋap Pol nop dam liŋlak
midek kariŋ ak amiŋ, nop ag ñak.

17 Ag ñek, Pol niŋil, ami bi kiŋrop kod midek bi
alap siŋ agek, apek, nop agak, “Bi praj aul m+iŋm
ne alap mideb. Nop ulik gi ami bi kiŋb yiŋb mideb
ak amek, m+iŋm niŋbak aganiŋ,” agak. 18 Pol agek,
ami bi niŋbak ñi yiŋ ne niŋbak nop ulik gi dam ami
bi kiŋb yiŋb midek siŋak amiŋ, agak, “Bi nagiman
Pol ak agiŋ, ‘Bi praj aul m+iŋm alap mideb niŋil
nop ulik gi dam ami bi kiŋb yiŋb mideb siŋak amek,
m+iŋm niŋbak aganiŋ,’ agosiŋ, nop ulik gi dapebin
aul,” agak.

19 Niŋb agek, ami bi kiŋb yiŋb ak, bin bi ognap
niŋniŋgal, agil, ñi niŋbak nop ñinmagil kiŋd ak diŋ,
kapkap ulik gi ke ke gol siŋak amiŋ, agak, “Yiŋ
m+iŋm agniŋ geban ak aganiŋ,” agak.

20 Agek, ñi praj niŋbak agak, “Juda bi okok tol
nep m+iŋm yokil, esek agniŋgal, ‘Pol nop dam Juda
Kansol kiŋb midebal ak apeniŋm+iŋ, m+iŋm ognap
sek ag niŋ rep giŋ,’ agniŋgal. 21 Niŋb ak, m+iŋm kiŋri
agenimel ak ma niŋniŋm+iŋ, mer. Bi kiŋri ñinjuil
omal rek Pol nop ñag pak liŋ nep me, kauyan tap
magil niŋbiŋ ñig niŋbiŋ giŋigabiŋ, agil, m+iŋm ag
liŋpal. Kiŋri m+iŋm nep ak niŋil, niŋb giŋ, agil, kod
midebal,” agak.

22 Ñi praj niŋb agek, ami bi kiŋb yiŋb ak niŋil, nop
ag yokliŋ giŋ agak, “Bin bi ognap kiŋrop niŋil, ‘Ami
bi kiŋb yiŋb ak nop niŋb niŋb giŋ agil apebin,’ agil, ma
ag ñinm+iŋ, mer yiŋb,” agil kab lak.

Pol Gapna Piliks midek amnak

²³ Ami bî kib yîb ak nîb agîl, ami bî kod mîdep ne omal kirop sîk agek, aper, agak, “Ami bî okok ñînjuîl aknîb wajrem alaŋ (200) dîl, ami bî kaj hos ar bîsig gîl pen pen gîpal okok ñînjuîl omal nokîm adîk gî dam aknîb wajrem alaŋ (70) dîl, ami bî cim kîsal pen pen gîpal okok ñînjuîl aknîb wajrem alaŋ (200) dîl, mîñî kîslîm nab eyaŋ nep Sisaria amnîmir. ²⁴ Pol nop kaj hos ognap sek ñîl, nop poŋ dî dam tep gîl, gapman bî kib Gapna Piliks mîdeb sîŋak yokîl, onîmir,” agak.

²⁵ Nîb agîl, ne Gapna Piliks nop mîj alap ñu kîl tîkak:

²⁶ Yad Klodias Lisias. Nep gapman bî kib Gapna Piliks mîj aul ñu kîl tîkebin.

Nak mîdeban?

²⁷ Bî nep ag yokebin aul, Juda bin bî nop dî cîcî lîl pak lînîg gelak ak pen yad nîŋnek ne bî Rom nîb rek ak nîŋîl me, ami bî yad ognap eip am nop ulîk gî donek. ²⁸ Dapîl, nop ñag pak lînîg gelak mînîm wagîn nîbak nîŋnîm, agîl, nop damîl Juda Kansol kib mînîm agep kîri sîŋak amîl nîŋnek, ²⁹ Juda bin bî kîri gîpal rek lo mînîm ar ognap nep mîdek. Pen ne tap tîmel ognap gek, nop pîs nep ñag pak lep aka mîñ lep mînîm wagîn alap ma mîdek. ³⁰ Pen mînîm alap aglak, ‘Bî nîbak nop ulîŋîn lîl ñag pak lînîgabîn,’ agelak yad jelep nîŋîl, nak mîdeban sîŋak ag yokebin. Bî nop mînîm apal nîb okok ognap ag yoken, amîl, nep mînîm wagîn nîbak ag ñînîgal.

Mînîm apin me ak.

³¹ Ami bi kib yib ak nib agil, mij nibak ñek, ami bi okok Pol nop kislim eyañ nep ulik gi damil, taun kib Adipatris amjaklak. ³² Minek ami bi wagin tageligipal okok magilsek adik gi Jerusalem amnilak. Ami bi kaj hos ar bisig gil pen pen goligipal okok nep Pol nop dad taun kib Sisaria amnilak. ³³ Sisaria amjakil, amil mij dapesal ak, bi karip lim nibak kod mdoligip Gapna Piliks nop ñil, Pol ñinmagil ar ne ak lilak. ³⁴ Gapna Piliks ne mij nibak udin li niñil, Pol nop agak, “Karip lim nak akal nib?” agak. Agek, Pol agak, “Yad Silisia Propins nib,” agak. ³⁵ Pol Silisia Propins nib bi midek minim ak niñil, Gapna Piliks nop agak, “Bi nep minim agnigal okok apenigal, minim kib nak agnigabin,” agak. Nib agil, bi ne ognap kirop agak, “Nop dam Herod karip kib gi lak ak lil, kod mid tep ginimib,” agak.

24

Juda bi kib okok Pol nop minim kib aglak

¹ Pol nop dam Herod karip gi lak ak lel, ñin omal omal midek. Minek mamid ñin ak, God nop tap sobok gep bi kib yib Ananias, taun kib Sisaria ak amnig, bi minim tig bilokep ognap pon dil, bi minim agep kiri Tetalas eip Sisaria amnilak. Minim kib agep karip ak amil, kiri gapman bi kib Gapna Piliks ak nop, Pol nig gil nig gil gak ak minim kib agnig gobin, aglak. ² Pol karip migan ak dapel niñlig gi, bi minim agep Tetalas Gapna Piliks nop agak, “Nak me milek par cinop kod midesan, pen pen gilig gi ma gil, mid tep gipin. Nak gos niñ tep gil gesan ak me, karip

lim cın aul tap tep tap kisen nıb mısenı lip ak, cın mıd tep gıpın. ³ Karıp lim cın aul tıgonı tıgonı okok magılsek per nep gı tep gıpan nıbak nıñıl cın mıñ mıñ gıl nep tep yıb agobın. ⁴ Pen nep mınım par kıb ma agnıgain. Mınım manı won alap agnıg gebin ak, tımıd pak nıñnımın.

⁵ “Bı sıñaul mıdeb aul, cın nıpın ne per nep gı tımel gıp. Bin bı okok kırop mınım esek agek, kırı mınım esek nıbak nıñ dıl, ne gı tımel gıp rek kırı nıg aknıb rek nep gı tımel gıpal. Karıp lim ke tıgonı tıgonı magılsek gı tagıl mınım esek agıl, Juda kai kırop tıg asık ke ke lek nıñlıg gı, kırı gapman mınım ag juıl, pen pen gıpal. Bin bı Jisas bı Nasaret nıb ak nop nıñ dıpal okok, bı kıb kırı alap me aul. ⁶⁻⁷ Ne God sobok gep karıp gı tımel gınıg gek, cın nıñıl nop tıg cıci lıl, tap cınop gı tımel gak nıbak, lo cın ke mınım kıb agnıg gonok, ami bı kıb yıb Lisias kal ju apıl, nop damıl agak, ‘Bı ak nop mınım kıb agnıg gebal okok, bı kıb Piliks mıdeb sıñak damıl, mınım kıb agnımel,’ agak. Nıb agek me, cın mıñı opın. ⁸ Mınım nıbak Pol nop ag nıñenımın, ne ke, cın mınım kıb agobın wagın ak agek, nak nıñnıgan,” agak.

⁹ Tetalas nıb agek, bı Juda ap mıdelak okok, mınım ne agak ar ak nep agıl, aglak, “Nıñıd yıb agıp,” aglak.

Pol Gapna Piliks nop mınım agak

¹⁰ Gapna Piliks ne ñınmagıl dap ranlıg gı, Pol nop, mınım agan, agek, Pol agak, “Nak mı konıai nep karıp lim aul kod mıdıl, nıñ tep gıl, mınım tıg asık tep geban rek, yıpıd gıl nep agnıgan.

Nib ak niñil, yip tep gek niñlig gi nep minim agnigain. ¹¹ Nak bi okok kirop ag niñenimin, agnigal ñin aknib umigan alañ ma amnak nep, yad Jerusalem amil, God sobok gep karip ak sobok ginigain, agil, amninek. ¹² Yad bin bi ognap dil, God sobok gep karip ak aka Juda mogim gep karip okok aka Jerusalem nab siñak, cibur timel gep rek minim ognap ma agnek, mer. ¹³ Yip miñi minim kib agebal ak, nak niñngan minim wagin alap ma midenigab, mer. ¹⁴ Pen nep minim alap misen agnig gebin. Yip apal, 'Pol cin Juda bin bi gipin ak rek ognap ma gip; ne tom agil, Kanib kisen nib ak ameb,' apal. Yip Kanib kisen nib ajeb, apal ak, niñid apal. Yad Kanib kisen nib tagil, based sikop sobok goligipal God nokim nibak nep sobok gipin. Mosis Lo minim ñu kil tikak ak abe, bi God minim agep okok minim ñu kil tiklak ak abe, magilsek niñ dilig gi midebin. ¹⁵ Bi Juda siñaul midebal, bin bi tep okok abe, bin bi timel okok abe, magilsek kimil wariknigal, agil nipal rek ak, yad ak rek nep nipin. ¹⁶ God eip amil midenigain, agil, yad abramek ma gipin, mer. God niñil aka bin bi okok niñil, Pol yipid gil ma gip, agnigal ak niñil, per niñ tep gil, mid tep gipin.

¹⁷ "Pen yad mi ognap Jerusalem ma amninek. Pen kisen yad amil, bin bi yad tap ma mideb okok kirop mani ognap ñil, God nop tap sobok gi ñin, agil, Jerusalem amninek. ¹⁸ Jerusalem amil, cin Juda bi, God udin yirik ar ne siñak mid tep gin, agil, tari tari gipin ak, ginek. Niñ gi sakil, God nop tap sobok gi ñin, agil, God sobok gep karip ak

am midenek. Nig gilig gi midenek ak, bi siñaul kiri apil yip niñlak. Pen bin bi konai nep yad eip ap ma midelak. Pen pen agep minim ognap ma agnek. ¹⁹ Pen Juda bin bi Esia Propins nib okok Jerusalem apil, God sobok gep karip siñak midelak. Minim kiri midobkop ak, kiri siñaul apil, minim nibak aplap. ²⁰ Ma opal ak, bi Juda Kansol kib siñ aul yip Jerusalem minim kib agil, yad tap timel ginek minim wagin niñlak ak agel nak niñan! ²¹ Pen yip minim kib aglak ñin ak, yad minim nokim alap nep agnek. Meg migandap ranil agnek, ‘Yad bin bi kimil wariknigal, agil, gos ak nep nipin ak me, yip minim kib agebim aul,’ agnek,” agak.

²² Pol nib agek niñlig gi, Gapna Piliks, Kanib ak agöligipal minim ak niñ rep gak ak me, Juda bi okok minim agelak ak ma dil, agak, “Kisen ami bi kib yib ak Lisias apek, minim ne ak niñil, minim nibak agnigain,” agak. ²³ Nib agil, bi nagiman kai kirod kod middek ak nop agak, “Pol nop kod mid tep ginimin; nop pis nep nag wös ma linimin. Ne tap ognap ma midonimih, bin bi ne okok kirod ag niñek, nop niñimel,” agak.

Pol mi omal miñ middek

²⁴ Ñin sikol bad alap amek, ñin alap Piliks bin ne Drusila eip orek. Bin Drusila nibak ne Juda nib bin. Pen kiri ber apil, nigmil ne Pol nop sik agek, apil, Krai Jisas nop titi gil niñ dipal minim ak agek, Piliks niñ middek. ²⁵ Pol ne minim ag damlig gi, cin titi gil gi tep ginigabin minim ak abe, cin titi gil cibur gos midmagil cin gos gip rek nep ma ginigabin minim ak abe, God kisen

cinop minim kib agnigab minim ak abe, Piliks nop agak. Pen Pol nib agek, Gapna Piliks minim nibak niñil, pirikil, Pol nop agak, “Nak miñi am midenim+n. Kisen yad ñin alap nep sik agen, onim+n,” agak. ²⁶ Pen gapman bi kib nibak, gos ne ke okok nep niñak, “Yad Pol nop per per sik agenigain ak, ne pen gos niñnigab, ‘Yad bi aul nop kapkap mani ognap ñen, ag yokek, amnin,’ agil, yip mani ognap ñinigab,” ag gos ak niñak. Pen gos nibak nep niñ midil, Pol nop digep minek sik agek, apil, minim ageligipir.

²⁷ Mi omal ap amek niñlig gi, bi nak Posias Pestas, Piliks kau nop dil, kariþ lim nibak gapna midek. Pen Piliks, Juda kai yip bi tep agnigal ak tep, agil, Pol miñ midek ak ma wisib yokak.

25

Pestas Pol nop minim kib niñak

¹ Pen Pestas taun kib Sisaria siñak amil, gapna wög nibak dil, ñin omal nokim nep midil, Jerusalem amnak. ²⁻³ Pestas Jerusalem amek niñlig gi, God nop tap sobok gep bi kib okok abe, Juda bi kib ognap abe nop am niñil, Pol nig gil nig gil gi timel gak minim nibak nop aglak. Juda bi okok kiri ke kapkap minim ar nokim ag lil, Pol nop kanib nab siñak uliñin lil, ñag pak linigabin, agil, aglak, “Cinop yimig niñil, bi nak ognap agek, Pol nop kasek pon dil Jerusalem dolan,” aglak. ⁴ Nib agelak, Pestas agak, “Pol miñ mideb Sisaria. Nib ak, yad Sisaria amnig gebin rek, ⁵ nop minim ognap midonim+iñ, bi kib nibi

ognap agem, yad eip Sisaria amil, nop minim kib agnimel,” agak.

⁶ Pestas nib agil, nin jil onid aka wajrem alan sek Jerusalem kin midil, adik gi Sisaria amnak. Minek, Pestas ne minim kib agep karip nilik migang ak amil, Pol nop dowim, agak. ⁷ Pol nop dapelak, Juda bi Jerusalem nib olak okok apil nop pinil kis kis gil, minim ar ke ke konai nep aglak. Pen minim aglak ar nib okok minim wagin alap midek, ma aglak.

⁸ Kiri minim agelak, Pol warikil pen agak, “Yad Juda bin bi lo minim nibi ak ma tib jupin; yad God sobok gep karip ak tap timel alap ma gipin; yad Rom Empra Sisa nop minim timel alap ma apin,” agak.

⁹ Agek, bi kib Pestas, Juda bin bi okok yip bi tep agnigal ak tep, agil, Pol nop ag ninil, agak, “Minim kib agobin nibaul, Jerusalem amil agin aka?” agak.

¹⁰ Agek, Pol agak, “Minni Sisa minim kib ar ne ak bir midebin. Yad Juda bin bi kirop tap timel alap ma gipin ak, nak ak rek nep bir nipan. ¹¹ Pen tap timel alap gen, yip minim kib agil, nag pak lin, aplap ak, ma pirikpnep; nib ak yip nag pak liplap. Pen minim kib agil, minim wagin alap ma mideb ak, bi alap yip Juda bin bi kirop ninimij rek ma lip. Nib ak, nak yip Sisa mideb ak ag yokek, ne ke minim nibaul ninigab,” agak.

¹² Pol nib agek, bi kib Pestas amil, bi ne okok eip minim nibak ag amil apil gil, adik gi apil, agak, “‘Sisa minim kib yad ak ninigab,’ apan ak me, nep Sisa mideb ak ag yoknigain,” agak.

Kin Agripa eip n+nai ne Benis eip

13 Pen yokop ñin omal yapek n+nlig gi, Kin Agripa eip n+nai ne Benis eip, Pestas kisen nep gapna owak rek nop am n+nir, agil, Sisaria amil, Pestas eip ñin bad tapin alap kin miderek. 14 Kiri ñin konai nep sinak kin midnig ger n+nlig gi, Pestas ne Kin Agripa nop agak, “Ned Piliks gapna middek ñin ak, ne bi alap min lak. Pen gapna wog ne ak kirig gil, bi nibak min lep kau ak kirig amnak. 15 Yad Jerusalem amenek, bi Juda God nop tap sobok gep bi kib okok abe, Juda bin bi minim tig bilokep bi kib okok abe, bi nibak nop yip minim kib agil, aglak, ‘Nak agek, Pol nop ñag pak lilañ,’ aglak. 16 Pen minim wagin alap ma agelak ninil yad kirop agnek, ‘Cin Rom bin bi lo alap nig gil ma middeb. Bin bi yokop ma ñag pak lijn. Minim kib agnigabin ninil bi minim midonimnig okok amil, bi kirop gi timel gak udn yirik ne sinak minim misen agenigal; ne minim pen agenigab; minim wagin alap midenigab ak, nop ñag pak linimel, agnigabin,’ agnek. 17 Nib agil, Juda bi okok yad eip Sisaria aul apil, minnek me, yad amil minim kib agep karip ñilik migan ak bisigil, Pol nop am dowim agen, dolak. 18 Yad gos ninnek e, minim kib yib middeb, agnek ak pen minim kib aglak ak minim agel n+nlig gi ninnek, minim kib ma middek, mer. 19 Kiri yokop aglak, ‘God minim ak, cin ag tep gipin rek ma agip. Pen bi Jisas ak bir kimak ak pen Pol agip ne komnig middeb agip,’ aglak. 20 Minim agelak ak yad nin tep ma ginek rek, Pol nop ag ninnek, ‘Nak Jerusalem amenigan, nep minim

kib agnigal aka?’ agnek. ²¹ Agenek, ne mer agak. Ne agak, ‘Yad miñ midenigain. Kisen Empra Sisa ne ke minim nibak agnigab,’ agak. Nib agek, yad nop Sisa mideb sɨɨak ag yoknigain, agɨl, miñ lɨnek rek mideb,” agak.

²² Pestas nib agek, Kiɨ Agripa agak, “Pestas. Bi nibak minim ne ke agek, yad niɨnigain,” agak. Agek agak, “Nib ak, tol niɨnigan,” agak.

²³ Nib agek, mɨnek, Agripa ninai Benis eip, walɨj tep tep nep yɨmɨl, ami bi kib ognap abe, bi kib yɨb ognap abe poɨ dɨl, bin bi kib apobɨn, agɨl, miñ miñ gɨlɨg gɨ minim kib niɨeb karɨp ñɨlɨk mɨgan ak amɨlak. Ap midel niɨlɨg gɨ, Pestas bi ne ognap kirop agak, “Pol nop am dowɨm,” agak. ²⁴ Agek, dapelak, Pestas agak, “Kiɨ Agripa abe, bin bi ap midebɨm sɨɨ aul abe, bi aul nop niɨɨm. Juda bin bi nop minim kib agɨl, bi nibaul pɨs nep ñag pak lep, apal. Yad Jerusalem midenek, yɨp nib aknɨb rek nep aglak. Sɨɨaul opin, yɨp ak rek nep apal. ²⁵ Yad niɨpin, bin bi okok tap timel yɨb gel, ñɨn ognap ñag pak lɨpal ak pen bi aul nop minim kib agɨl niɨnek, tap nibak rek alap ma gɨp, mer. Pen ne ke agak, ‘Empra ne ke minim yad agnigab,’ agak. Nib ak me, yad nop Empra nop ag yoknigain. ²⁶ Bi nibaul Empra nop ag yoknigain ak pen ne tap tari tari gɨp minim wagɨn ak, miɨ sek ñu kil tik ñɨnim rek ma lɨp. Nib ak, nak Kiɨ Agripa abe, bin bi ognap sɨɨ aul abe, bi nibaul tap tari tari gɨp minim wagɨn ak niɨnigabɨm. Nibi minim ne ak niɨɨl, minim wagɨn magɨl ak yɨp agenigabɨm, yad ñu kil tikɨl, Empra mideb sɨɨak yoknim. ²⁷ Pen gos yad niɨpin ak, bi nagɨman

Empra mîdeb sîŋak yokop ag yokil, lo tari tari tîb ju+p ak ma agenîgain ak, tep ma gîp, mer,” agak.

26

Pol Kiŋ Agripa nop mînim agak

¹ Pen Kiŋ Agripa Pol nop agak, “Yad nep peyîg niŋlîg gî mîdebin, mînim agan!” agak.

Nîb agek, Pol ñînmagîl dap ranlîg gî agak,
² “Kiŋ Agripa. Nak nep apîl yîp mînim agan, agesan, Juda bin bî mînim yîp agebal ak, nep agnîg gebin ak, yîp tep gîp. ³ Cîn Juda bin bî gîpîn gîpîn ar ak abe, mînim pen pen apîn apîn ar ak abe, nak magîlsek bîr nîpan ak me, nep agnîg gebin aul, yîp tep gîp. Nîb ak, yad mînim agen, yîp yîrîk ma niŋnîmîn.

⁴ “Yad ñî sikol karîp lîm yad ke okok mîdenek ñîn ak abe, kîsen am Jerusalem mîdenek ñîn ak abe, yad bî tîgep bî rek mîdenek ak, Juda bin bî okok magîlsek bîr nîpal. ⁵ Kîri yîp mîlek par niŋölîgîpal. Yad bî Perisi, Juda lo mînim niŋîl, kîlîs gîl, asîk mosîk gî tep yîb gî mîdölîgîpin. Kîri nep mînim nîbak mîsen agenîgal ak, yad mînim niŋîd agebin ak, agîl niŋnîgan. ⁶ Pen God bîrarîk nep apîs based sîkop kîrop mînim tep agek, gos sek kod mîdelîgîpal mînim nîbak nep niŋ dîpin ak me, kîri yîp mînim kîb agebal. ⁷ Cîn Juda wagîn ke ke aknîb umîgan alaŋ magîlsek, God apîs based sîkop kîrop ag lak mînim tep ak kod mîdobîn. God ne tap tep ñînîgain ag lak tap tep nîbak dîn, agîl, pîb nab kîslîm eyaŋ nop sobok gîlîg gî mîdobîn. Pen Kiŋ Agripa, nak niŋan! God mînim agak nîbak mînim niŋîd nep ageb, agîl,

nin dilig gi nep midebin ak me, yip minim kib agebal me aul. ⁸ Pen nabi tari ginig bin bi kimbak okok, God gek ma wariknigal, ag gos nipim?

⁹ “Pen ned yad ke, bin bi Jisas Nasaret nib minim agelak bin bi okok kirop gi timel gin, ag gos ninöligipin. ¹⁰ Pen Jerusalem midil, yad ak rek nep genek. God nop tap sobok gep bi kib okok yip agel, bin bi Jisas nop nin dilak okok konai nep am dapen, kirop min löligipal. Yad ke bi minim tig bilokep okok eip yau agen, ognap pis nep ñag pak lel kimplak, kirop paj agöligipin. ¹¹ Juda mogim gep karip okok gi tagil, bin bi Jisas nop nin döligipal okok kirop milik kal ninil, kiri Jisas minim ne ak kirig gilañ, agil, kirop gi timel göligipin. Yad gos ar nokim alap nep ninil, ñin ognap bin bi nib okok kirop piyo ninin, agil, karip lim par kib okok ajöligipin.

Jisas Krai Pol nop dak ak, Pol kesim nibakagak

¹² “Pen ñin alap Damaskas bin bi Jisas nop nin dilak okok kirop nag li donim, agenek, God nop tap sobok gep bi kib okok, yau, agil, mij nu kil tik nel, dil sandinek. ¹³ Pen kin tep yad ninan! Yad pib nab sin epel owak magil ak, kanib nab sinak amlig gi ninnek, melik kib aknib ke seb kab ar alañ nib yad bi ognap eip amonok okok pak ñak. Melik pak ñak nibak, pib melik rek mer; melik nibak ke yib gak. ¹⁴ Nig gek, cin magilsek lim eyañ ap yap pakil, yad ninnek, minim alap, minim yib cin Arameik minim agil, yip agak, ‘Sol! Sol! Yip tari ginig per gi timel geban? Nep

per kanib tep yomnim, apin ak pen nak yad eip pen pen geban ak, nep ke yur adik ñeb,' agak.

¹⁵ “Agek, yad agnek, ‘Bi Kib, nak bi an?’ agnek.

“Agenek, Bi Kib agak, ‘Yad Jisas, yip per gi timel geban ak nep agebin,’ agak. ¹⁶ Nib agil yip agak, ‘Pen mñi nak warikan! Yad nep minim agnig opin. Nak wög gi ñeb bi yad midil, yip mñi udin niñeban ak abe, yad nep kisen yomnigain ak abe, bin bi ognap okok kirop ag ñinigan. ¹⁷ Yad nep ag yoken, nak amil Juda bin bi okok abe, Juda bin bi mer okok abe ag ñek, nep gi timel gel niñlig gi, nep kod midil tig asik yoknigain.

¹⁸ Nak minim tep yad kirop ag ñek, udin kwoi midebal ak, udin ñil niñnigal. Nak minim tep yad kirop ag ñek, kislim okok midebal ak, kirig gil melik onigal. Nak minim tep yad kirop ag ñek, Seten kilis won ne mok okok midebal ak, kirig gil God nop onigal. Nig genigal, tap si tap timel gipal okok, Bapi niñil kirig gek, bin bi ned yip niñ dipal okok eip kausek komiñ midenigal,’ agak.

Pol God nop wög goligip minim ak agak

¹⁹ “Pen Kiñ Agripa. Yad nigrikep kariþ lim seb kab ar alan siñak nib apil minim agak niñnek nibak ma kirig gñek. ²⁰ Damaskas amil, bin bi nib okok kirop minim tep nibak ag ñinek. Kisen amil Jerusalem bin bi kirop ag ñil, kariþ lim Juda bin bi midebal okok magilsek kirop ag ñil, Juda bin bi mer okok ag ñil, gñek. Kirop ag ñil agnek, ‘Tap si tap timel gipim ak, tari ginig nig gipin, agil, kirig gil, God nop nokim niñ dil, tap timel okok bir kirig gipin ak niñnimel, agil, God ageb rek nep ginimib,’ agnek. ²¹ Yad nig gñek ak me,

ñin alap God sobok gep karip sijnak amenek, Juda bi sijnaul kiri yip di cici lil, ñag pak linig gelak. ²² Pen God yip per nep kod mideb rek, yad mñi won aul nep sijnaul warik midil, minim tep ne ak, bin bi yib mideb okok abe, bin bi yib ma mideb okok abe ag ñilig gi midebin. Minim ag ñebin nibak, ar alap ke mer; bi God minim agep bi okok abe, bi nak Mosi abe, kisen ginigab, agil, ñu kil tiklak minim ak nep ag ñebin. ²³ God minim agep bi Aisaia God Minim ñu kil tikil agak, ‘Krais apil, yur dil kimmigab, pen ne bi ned nep kauyan wariknigab ak me, Juda bin bi okok abe, Juda bin bi mer okok abe ninigal, God kirop ak rek nep di komi yoknini rek lip. Nig ginigab ak, ne kirop melik rek pak ñinigab,’ agak,” agak.

²⁴ Pol minim nibak agek ninlig gi, Gapna Pestas minim kib agil agak, “Pol, nak bi minim ar ke ke nipan rek, nabic jin mok nak milep gip sakol ñagil ageban,” agak.

²⁵ Agek, Pol pen agak, “Bi pobin tep yad Pestas. Yad sakol ñagek ma agebin. Gos ninil nin tep gil, minim ninid yib ak agebin. ²⁶ Yad tari minim agebin aul, Kin Agripa ne ke bir ninip. Jisas nop tari tari gil minim tari tari agil gilak ak we gil ma gilak. Misen nep gilak ak me, yad nipin, Kin Agripa ne magilsek bir ninip. Nig gek ninil yad nop pirikil ma agebin, mer,” agak. ²⁷ Pol nib agil Kin Agripa nop ninil agak, “Kin Agripa. Nak bi God minim agep okok minim aglak ak, ninid aglak, agil, gos nipan aka? Yad nipin, minim nibak ninid apal, agil, nipan,” agak.

²⁸ Pol nib agek, Kin Agripa pen agak, “Pol.

Nak yip, minim sikol alap agen, Jisas bi ne alap miden, agil, yip minim nibak ageban aka?" agak.

²⁹ Agek, Pol agak, "Minim ulep agnim aka minim par agnim, yad gos nokim alap nep niñil, God nop sobok gil agebin, nak abe, bin bi minim agebin niñebal siñ aul magilsek abe, yad midebin rek midenimib, agil, sobok gebin. Pen yip sen ñon gipal rek nibep lilañ, agil, ma sobok gebin," agak.

³⁰⁻³¹ Pol nib agek, Kiñ Agripa ak, Gapna Pestas ak, Agripa ninañ Benis ak, bin bi midelak okok magilsek warikil, söñ amil, aglak, "Bin bi ognap gi timel gel me, minim kib agil, ognap miñ lil, ognap pis nep ñag pak linigal. Pen bi aul tap timel alap ma gip, mer," aglak.

³² Nib agil, Kiñ Agripa ne Pestas nop agak, "Miñi miñ lep karip kirig gil mis ambkop ak pen ne, 'Sisa minim kib yad niñnigab,' agip ak me, miñ midil, bi kib Sisa middeb ak amnigab," agak.

27

Pol Rom amnig gi ñig magöb dak

¹ Gapna Pestas Pol Rom miñi amnimin, agil agek, ami sikop okok kod midep bi kib Julius ak, Pol abe nagiman bi ognap sek abe dil kod middek. Ami sikop nib okok kirop "Empra Ami Sikop Ne" agöligipal. ² Pen ñin nibak, ñig magöb karip lim Adramitiam nib ak, Esia Propins amnig gi, Sisaria am wös gak. Nib ak, ñig magöb nibak dil ñig nab eyañ amninok. Bi taun kib Tesalonaika, Masedonia Propins siñak nib bi alap eip amninok. Yib ne ak Aristakas.

³ Minek taun kib Saidon amjakil am wös ginok. Julius ne Pol nop di tep gil agak, “Amil namid namam sikop kirop niñil, nep tap tari ma midonimih okok nep ñinmel,” agak. ⁴ Pen cin Saidon kirig amnig gil niñnok, yigen kib yib ak apil, ñig solwara ak abe pag apek. Nig gek, karip lim ñig tib kis gak airan Saipras pis kid amninok. ⁵ Nig gil, amil amil Silisia Propins sil gil, amil karip lim Pampilia sil gil, am Lisia Propins amil, taun kib Maira amjakil wös ginok. ⁶ Amjak wös gil, ami bi kib bi nagiman okok kirop kod midek ak niñak, ñig magöb Aleksadria nib alap karip lim Itali amnig gek. Nib ak, ne cinop agek, ñig magöb nibak amninok. ⁷ Nig magöb nibak amil, ñig nab kib eyañ amil, sisain sisain nep koslam amil amil taun kib Kinidos amjaknok. Pen yigen kib ma apek niñil yipid gil ameb rek ma lak. Nib ak me, pis kid nep amil amil karip lim Salmoni sil gil, karip lim ñig tib kis gak airan Krit beñ kid jus dil, ⁸ koslam amil amil karip lim sikol ñig gol siñak alap, “Ñig Magöb Mid Tep Gep Kau,” agöligipal, amjakil siñak wös ginok. Karip lim nibak Lasia taun ulep siñak.

⁹ Cin nig gil, sisain sisain nep gi ajon niñlig gi me, Juda bin bi tap ma niñeb ñin ak ap padikek, ñig solwara kib pag owep ñin ak bir owak. ¹⁰ Pen Pol ne kirop agak, “Bi ognil. Ameb rek ma lip rek, amenigabin ak, tap wis wad tap okok magilsek timel gil, ñig magöb abe timel gek, cin magilsek ñig niñjin rek lip,” agak. ¹¹ Pol nib agak ak pen, ñig magöb bi wög gelak kod midek bi kib ak abe, bi ñig magöb nap nib ak abe, minim ke

agerek niŋil, ami bi kib Julias, Pol minim kirig gi, minim kirop ak dak. ¹² Bi konai nep aglak, “Karip lim aul karip lim timel. Yigen kib dip nin aul, karip lim timel nibaul ma midojin; Piniks ulep mideb sɨŋak am midojin. Yigen kib apeb nin ak, nig magob dam karip lim nibak lon, timel ma ginimɨŋ,” aglak. Piniks taun nibak, karip lim nig tib kis gak airan Krit mideb. Nig magob Piniks apoligip ak, yigen kib pib apeb pis ken apenigab ak, nig magob kapkap pib panid ameb pis ken amnigab; pen yigen kib pib panid ameb pis ken apenigab ak, nig magob kapkap pib apeb pis ken amnigab.

Yigen kib apil, nig solwara pagak

¹³ Pen kiri nib agel, sɨŋak midonok niŋlig gi, yigen sikol sikol apek ak niŋil, “Miŋi amil amnigabin,” agil, bi nig magob wog gelak okok, aga yoklak ak lip gi dil, karip lim nig tib kis gak airan Krit nig gol ar sɨŋak amninok. ¹⁴ Nig gil amon niŋlig gi, dai asad kib yib, airan Krit pis kid nib, nig magob amnig gonok pis ken apil, nig magob tig jnomno gak. ¹⁵ Nig gek, bi nig magob wog gelak okok niŋil, dad yipid gil amnin, agil, gi mer niŋil, kirig gel, cinop sek dad nig solwara nab kib okok dad amnak. ¹⁶ Yigen nig gil dad amek, amil amil karip lim nig tib kis gak airan sikol Kauda apal ak, pis kid alap amonok niŋil yigen kib apek ak ulekak. Nig gek niŋlig gi, agnok, “Yigen sikol apeb rek, nig magob sikol bad ak dil, nig magob kib migan ak di lin,” agil, koslam yib di linok. ¹⁷ Nig magob sikol bad ak di li tep gil, nig magob kib ak pipag ginimɨŋ rek

lip, agil, ñig magöb okok nïb okok nïb nag ñon gïl, lip gi li kilis gïlak. Pen, “Yigen kib apez aul, ñig magöb cïn ak dam kab kilip Sötis apal okok amil, kab kilip timel ak piŋ lek, timel ginigab,” agil, sel ñon gïlak ak wisib yokel, jel gek piriklig gi amninok. ¹⁸ Yigen kib ak aplig gi midek ak me, minek ñig magöb ak auan amnan, agil, wis wad tap okok di ñig yoklak. ¹⁹ Minek ak, ak rek nep, yigen di nep midek ak me, tap tari tari ñig magöb mid tep gan, agil, karip migan lel midek ak, magilsek nihebiri di ñig eyan yoklak. ²⁰ Pen cin per per pib gap okok ma niholigipin, mer. Yigen ak nig gïl dilig gi nep midek ak me, gos alap niŋil, agnok, “Karip lim alap ma amnigabin; kim saknigabin,” agil, gos niŋnok.

²¹ Pen milek par kiri tap magil ma nibeligipal. Kisen Pol midelak nab siŋak warikil agak, “Bi ognil, minim yad agnek ak nipkep rek, cin airan Krit nep midil, wis wad tap okok di ñig eyan ma yokpnop. ²² Pen yad nibep agebin, miŋi gos par ma niŋnimib; gos sek midenimib. Cin alap ma kimnigabin. Ñig magöb ak nep pis nep timel ginigab. ²³ Yad God nop wög gi ñeb bi ne midebin ak me, miŋi kislim eyan God ejol ne alap ag yokek, apil yad midesin ulep siŋak apil yip agip, ²⁴ ‘Pol, nak ma piriknimin! Midil, nak bi kib Sisa mideb siŋak amil, minim kib niŋnigan. Pen bin bi ñig magöb karip migan midebal okok, God kïrop ak rek nep kod midek ognap ma kimnigal. God ne nep yimig niŋil, komiŋ midep magil kiri ak nep ñib,’ agip. ²⁵ Nib ak, bi ognil, nibi ma piriknimib; gos sek midenimib. Yad nipin, God

nop niŋ dipin ak, ne ageb rek nep giŋgab. ²⁶ Pen cɪn amɪl amɪl, karɪp lɪm ñiŋ tɪb kɪs gak airan alap amon, ñiŋ magöb kab kilɪp piŋ lɪ wös giŋgab,” agak.

Ñiŋ magöb pis nep timel gak

²⁷ Pen yiŋgen ak cɪnop niŋ giɪl di damek damek ñɪn akniɪb wajrem pis kiɪd adan amek niŋliŋ gi kiɪslɪm eyan me, ñiŋ solwara Edriatik, apal ak, nab siŋak amlɪg gi, bi ñiŋ magöb wög gelak okok, gos alap niŋɪl, ulep karɪp lɪm alap apjakniŋgabin rek lip, aglak. ²⁸ Kiri gos niɪbak niŋɪl, kab kilɪp ulep ulep mideb aka agɪl, tap ñiŋ lɪ niɪpal alap lil niŋlak par kiɪb kiɪb 40 mita midek. Yokop siɪkol siɪkol magɪl alap amɪl, tap niɪbak kauyan lil niŋlak 30 mita midek. ²⁹ Niŋ gek, cɪn kab kiɪb salai ar siŋak amjɪn rek lip, agɪl, piɪrikɪl, aga omal omal yoklak niŋɪl, ñiŋ magöb kilɪs gak. Kilɪs gek niŋliŋ gi, God nop sobok giɪl aglak, “Karɪp kasek tiɪkil piɪb lan,” aglak. ³⁰ Pen bi ñiŋ magöb wög gelak okok, karɪp lɪm ñiŋ tɪb kɪs gak airan niɪbak yokop ulep niɪb siŋak amniŋ, bin bi okok niŋ midelak rek, esek wai ñɪl aglak, “Ñiŋ magöb siɪkol ak dam ñiŋ magöb nabɪc pis ar yokɪl, aga ognap sek yokɪn,” aglak. ³¹ Kiri esek niŋ gel niŋliŋ gi, Pol niŋɪl, Julias ami bi ne okok eip kiɪrop agak, “Bi ñiŋ magöb wög gebal aul, kiri ñiŋ magöb siɪkol ak diɪl piɪrik gi ameniŋgal ak, niɪbi magɪlsek kiɪm sakniŋgabim,” agak. ³² Pol niɪb agek, ami bi okok, ñiŋ magöb ñiŋ eyan yokniŋ gelak nag ak, pis nep tɪb gi rik gi yokel, ñiŋ nab eyan yowak.

³³ Pen miñab tikniḡ gak magiḡ ak, Pol kirop agak, “Ñin akniḡ wajrem piḡ kiḡ adañ ak (14) gos par niḡiḡ, tap magiḡ ma ñiḡiḡ, yokop nep miḡdebiḡm. ³⁴ Niḡ ak, miñi tap ognap ñiḡiḡm. Mer ak, niḡiḡ titi giḡ miḡdeniḡgabim. Bin biḡ nokim alap nabic kas nokim alap ma yoniḡgab,” agak. ³⁵ Pol niḡ agiḡ, bred ognap diḡ, kiri miḡdelak nab siḡak God nop tep agiḡ, ti paḡiḡ, tap ognap ñiḡak. ³⁶ Pol ne ñiḡbek niḡiḡ giḡ, kiri ak rek nep ciḡbur tep gek, tap ognap diḡ ñiḡlak. ³⁷ Ciḡn maḡ ñin juḡiḡ akniḡ wajrem piḡ kiḡ adañ (276) bin biḡ ñiḡ magöb miḡgan niḡbak miḡdonok. ³⁸ Pen tap ñiḡ sakḡ, ñiḡ magöb auan amnaḡ, agiḡ, wid miḡdek okok diḡ ñiḡ eyañ yoknok.

³⁹ Miñab tiḡek niḡiḡ giḡ, kariḡ lim niḡbak niḡnok. Pen biḡ ñiḡ magöb wöḡ gelak okok kariḡ lim niḡbak tari, agiḡ, ma niḡlak. Pen kiri niḡlak, ñiḡ solwara oḡiḡ pak sak amnak ak, kab kiliḡ tep nep miḡdek kiḡ ak me, aglak, “Ñiḡ magöb ar niḡbak yiḡiḡ giḡ amniḡgabiḡn,” aglak. ⁴⁰ Niḡ ak, ñiḡ magöb aga yoklak nag okok piḡ nep tiḡ giḡ riḡkiḡ, ñiḡ magöb piḡ piḡ liḡlak stia omal wiḡsiḡ yepliḡ, sel kiḡ ak wiḡsiḡ liḡlak ak kauyaḡ dap ran ñon giḡ, paḡdiḡlak. ⁴¹ Amiḡ amiḡ me, ñiḡ magöb miḡlik dai ak, kab kiliḡ ar ak piḡiḡ, pakliḡ giḡ kiliḡ gak. Niḡ giḡ pakliḡ giḡ kiliḡ gek, ñiḡ solwara ak pag apiḡ, ñiḡ magöb ciḡmagan dai piḡ nep pag jiḡsiḡpiḡk masipiḡk giḡ dad amnak.

⁴² Niḡ gek, ami biḡ ognap apiḡ, biḡ kiḡ kiri Julias nop aglak, “Ñiḡ magöb aul tiḡmel geb. Biḡ nagiman okok piḡriḡ giḡ amel, ciḡnop ag giḡniḡgal. Niḡ ak, kirop ñaḡ pak lin,” aglak. ⁴³ Niḡ aglak ak pen

Julias, Pol nop gos niñil, kirop mer agil, agak, “Bi ñig kas parik nıpal okok ned ñig kas parik amnılan. ⁴⁴ Kisen bi ñig kas parik ma nıpal okok, mab bog dai dai okok dıl, dı cıci lıl amnılan,” agak. Agek, agak rek nep gınok. Bi alap ñig ma ñinok; magısek komın amnınok.

28

Pol karıp lim Molta am mıdek

¹ Pen cın karıp lim ñig tıb kis gak nıbak amnınok, bin bi nıb okok mıdelak okok cınop aglak, “Karıp lim aul Molta,” aglak. ² Nıb agil, cınop dıl gi tep gılak. Cınop mıñab pak kalau gak rek, cınop dı tep gıl, mab dap dagılel, mañıl tep gınok. ³ Pol pen amıl mab lek lek ognap yıprıg dapıl dagılek niñlig gi, kodal alap mab lek lek dapek nab nıb sıñak mıdek ak me, pıbon gek, ap ranıl Pol nop ñınmagıl kıd ak su i sek lak. ⁴ Nıg gek, bin bi karıp lim nıbak mıdelak okok niñil, kırı ke aglak, “Bi nagıman aul gi tımel gıp rek komın amnımın rek ma lip. Nıg solwara nab sıñak mıdlıg gi, ñig magöb ak tımel gek ma kımıb ak pen mıñı kımıgab,” aglak. ⁵ Nıb aglak ak pen Pol ñınmagıl ne ak pıpal pakek, kodal nıbak yapıl, mab yınak. Pen Pol nop tap alap ma gak. ⁶ Nıg gek, bin bi nıb okok kırı ke aglak, “Bi aul nop kodal suıp ak su gınımın aka su ma gek kasek kımınımın,” agil, tapın nep niñ mıdelak. Pen niğ gi niñ mıdel, nop tap alap ma gak, mer. Kırı niñil, aglak, “Bi nıbak bi yıb alap mer; ne god alap,” aglak.

⁷ Pen bi kib karip lim nibak kod midek ak yib ne ak Pablias. Karip lim ne ak ulep nib sijnak midek ak me, cinop dad karip ne ak amil, nin omal nokim kod mid tep yib gak. ⁸ Bi kib nibak nap ne ak mib gonj ne ak, mab rek yinil, cib yipil gil, kim midek. Pen Pol ne Pablias nap nop ninil, God nop sobok gil, nop ninmagil lek ninlig gi, tap gak nibak pis nep kominj lak. ⁹ Nig gek me, bin bi karip lim nibak tap gak okok peyig ninil apel ninlig gi, Pol ne God nop sobok gek, kirop kominj lak. ¹⁰ Pol nig gek me, cinop kod mid tep yib gil, nig magob dil amnig gonok nin ak, tap tari tari ma midek okok cinop abramek nilak.

Pol taun kib Rom amjakak

¹¹ Pen karip lim nibak, nig magob Aleksadria nib alap, ak rek nep ap midek. Nig magob nibak yib ne ak "Ni Tam" aglak. Nin nibak yigen kib dep nin ak owak ak me, ameb rek ma lek, nib sijnak midek. Cin abe karip lim nibak midon, takin omal nokim yowak. ¹² Pen yigen kib ma owep nin ak, nig magob Ni Tam nibak amil, taun kib Sairakius amjakil wos ginok. Amjak wos gil, nin omal nokim nib sijnak midonok. ¹³ Nig magob nibak nep dil, Sairakius kirig gil, taun kib Regium amninok. Minek yigen kib alap kid ken apil, nig magob ak dil, kasek amek me, nin omal nep nig nab sijnak midil, Putiolai taun amjakil wos ginok. ¹⁴ Karip lim nibak bin bi Jisas nop nin dilak ognap midelak ak me, cinop aglak, "Cin eip kin midil, amnimib," aglak. Agelak, kirop eip nin aknib ar onid kin midil, "Rom amnin," agil,

panđinok. ¹⁵ Pen Rom bin bi Jisas nop niŋ dilak okok, “Pol bi ñon onigal,” agel, niŋil, ognap ap cinop Apias Maker nab siŋak nabŋ paklak rek, ognap ap cinop Karip Kineb Omal Nokim midek karip lim siŋak nabŋ paklak. Pol kirop niŋek, cibur ne tep gek, God nop tep agak. ¹⁶ Pen cin amil Rom midonok, gapman bi kib ak Pol nop agak, “Karip nak alap ke kinmin,” agak. Niŋ agek, Pol ne karip alap piyo niŋil kin midek niŋlig gi, ami bi alap nop kod midek.

Pol Jisas minim tep ak taun kib Rom siŋak ag ñak

¹⁷ Pol ñin omal nokim midil, Juda bi kib karip lim nibak midelak okok kirop sik agek, ap mogim gelak, agak, “Mam sikop. Yad bin bi cin okok tap timel alap ma gil, apis based sikop minim aglak ak ma tib jupin ak pen Juda bi kib Jerusalem niŋ okok yip di cici lil, dam Rom gapman bi kib niŋ okok kirop ñilak. ¹⁸⁻¹⁹ Rom gapman bi okok yip minim kib agil niŋlak minim wagin alap ma midek. Cin nop ñag pak lijin rek ma lip aglak. Niŋ ak, yip, wisib yokin, agil, niŋlak ak pen Juda kai midelak okok kilis yib gil, yip kauyan minim kib aglak. Niŋ gel me, yad agnek, ‘Sisa ne ke minim yad ak niŋnigab,’ agnek. Pen yad bin bi yad Juda okok kirop minim alap agniŋ ma opin. ²⁰ Pen cin Juda kai Bi Kib nop gos sek kod midobin minim tep ne ak nep ag ñen, yip miñ lipal aul. Minim nibak agniŋ me nibep sik agen opim,” agak.

²¹ Pol niŋ agek, nop pen aglak, “Bi karip lim Judia niŋ niŋ okok, aul apil aka mij ñel apek,

m̄n̄m̄ t̄mel ognap nep agel, ma n̄p̄n̄. ²² Pen c̄n̄ n̄p̄n̄, Juda bin b̄i okok okok maḡlsek apal, ‘Bin b̄i gos nak n̄pan rek n̄pal okok, bin b̄i tep mer,’ apal. N̄b̄ ak, nak m̄n̄m̄ nak ke agek, c̄n̄ ke n̄n̄n̄,” aglak.

²³ Pen k̄iri n̄b̄ aḡl, ñ̄n̄ alap m̄n̄m̄ agn̄gab̄n̄, aḡl, ag l̄lak. Ñ̄n̄ ag l̄lak n̄bak nep, bin b̄i ned olak rek mer, bin b̄i kon̄ai ȳb̄ nep Pol m̄dek kar̄p̄ ak k̄isl̄m̄ sek nep ap moḡm̄ ḡlak. N̄ḡ ḡl, ap moḡm̄ gel n̄n̄l̄ḡ ḡi, Pol ne, God bin b̄i d̄in̄ḡ ḡl, Ñ̄i ne ag yokek, Kin̄ rek owak m̄n̄m̄ ak ag ñ̄n̄ḡ, Mos̄s̄ abe, b̄i God m̄n̄m̄ agep b̄i okok abe, b̄irar̄ik nep Jisas n̄b̄ n̄b̄ ḡl ḡn̄gab̄, aḡl, ñ̄u k̄l̄ t̄klak m̄n̄m̄ ak k̄irop ag ñ̄ak. Jisas m̄n̄m̄ ak agen n̄n̄l̄n̄, aḡl, Pol m̄n̄m̄ n̄bak ag m̄dek n̄n̄l̄ḡ ḡi, p̄ib̄ pan̄id amnak. ²⁴ Pen m̄n̄m̄ agak n̄bak, ognap agak rek n̄n̄ d̄lak pen ognap ma n̄n̄ d̄lak. ²⁵ Pol bin b̄i ma n̄n̄ d̄lak okok k̄irop agak, “B̄irar̄ik nep Kaun S̄n̄ ne Aisaia nop gon̄ lek, ap̄is based k̄iri okok k̄irop m̄n̄m̄ n̄n̄id ȳb̄ agak. ²⁶ M̄n̄m̄ n̄bak Aisaia ne God M̄n̄m̄ dai alap ñ̄u k̄l̄ t̄k̄il agak,

‘Juda bin b̄i okok k̄irop am̄l agn̄m̄n̄,

“M̄n̄m̄ agn̄gal n̄n̄n̄gab̄m̄ ak
pen m̄n̄m̄ aḡp̄ ak, aḡl, ma n̄n̄n̄gab̄m̄.

Ud̄n̄ n̄n̄n̄gab̄m̄ ak
pen tap alap ma n̄n̄n̄gab̄m̄.

²⁷ Bin b̄i s̄n̄ aul m̄n̄m̄ yad agebin ak
k̄irop ȳr̄ik gek ma n̄n̄ebal.

God M̄n̄m̄ n̄n̄on, c̄n̄op gek,
bin b̄i ne m̄doj̄n̄ rek l̄ip aḡl,

timid pilin g'il, udin jikil nep midebal,"
agnimin,' agak.

²⁸ "Nib ak, Juda bin bi sin aul ninim! Nibi Juda kai, God minim tep ak kirig gipim rek, ne agek, minim tep nibak Juda bin bi mer migan ognap amnigab ninil kiri minim nibak dinigal," agak.

²⁹ Pol kirop minim nibak ag dai juek ninlig gi, Juda bin bi okok kiri ke amlig gi, pen agek pen agek gilig gi amnilak.

³⁰ Pen Pol taun kib Rom kin midoligip karip ak taulig gi kin midek, mi omal yinak. Bin bi nop nininig apeligipal okok kirop magilsek ag wasu dil, di tep goligip. ³¹ Bin bi nop apeligipal okok, God bin bi dinig gi, Ni ne ag yokek, Kin rek owak minim ak kirop ag nil, Bi Kib Jisas Krais minim tep ak ag nil, goligip. Ne nig gek, Rom gapman bi kib okok nop ma ag gilak ak me, bin bi okok kirop minim kilis gi agil, yipid gil nep ag niligip.

MINIM KOMIN
The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini
copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996